

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2003. március 13-án, csütörtökön, 10 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tárgyalójában megtartott

üléséről

Napirend:

1. Tájékoztató az érettségi vizsga szabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosításáról
Előterjesztő: Horn György, az OÉVB elnöke
Meghívott: Fazekas Márta osztályvezető (OM)
2. Javaslat az érettségi közismereti tárgyak általános és részletes követelményeinek csökkentésére
Előterjesztő: Horn György, az OÉVB elnöke
Meghívott: Lukács Judit, a KÁOKSZI igazgatója
3. Tájékoztató a kerettantervi tananyagcsökkentés mechanizmusáról és a TSZKB március 6-ai üléséről
Előterjesztő: dr. Trencsényi László, a TSZKB elnöke
Meghívott: Szakácsné Nemere Györgyi főtanácsos (OM)
4. Tájékoztató a NAT-projekt mechanizmusáról, szervezetéről
Előadó: Vass Vilmos projektigazgató
5. Egyebek

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Ipacs Tiborné és Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Báthory Zoltán
Dr. Brezsnayánszky László
Dr. Dobos Krisztina
Farkas István
Dr. Hadházy Tibor
Dr. Hoffmann Rózsa
Horn György
Dr. Karlovitz János
Dr. Kelemen Elemér
Kompaktor Emília
Liskó Ilona
Dr. Loránd Ferenc
Nagy József
Dr. Szabados Lajos
Szakács Mihályné dr.
Dr. Szenes György
Dr. Trencsényi László
Dr. Vágó Irén
Dr. Vass Miklós
Dr. Vekerdy Tamás

Meghívottként:

Sipos János közoktatási helyettes államtitkár
Fazekas Márta osztályvezető (OM)
Makkai László (OM)
Bakos Károly (OM)
Szabó Imre (OM)
Szakácsné Nemere Györgyi főtanácsos (OM)
Lukács Judit, a KÁOKSZI igazgatója
Vass Vilmos projektigazgató
Kosinszky Zsuzsa

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 11 perc)

DR. LORÁND FERENC, a Tanács elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szeretettel köszöntöm vendégeinket, a napirendekhez meghívott minisztériumi kollégákat, államtitkár urat először.

A következőket szeretném a napirend jóváhagyása, megszavazása előtt közölni, illetve majd szavazásra föltenni, hogy elfogadják-e ezt a módosítást, amely nem tartalmi, csak sorrendi. Nevezetesen egy nagy konferencia zajlik most Aligán, és Sipos államtitkár úr közölte, hogy bár a délelőtti előadását megtartja helyette valaki más, neki még vissza kell mennie. Nekem tehát az a javaslatom, hogy ebéd előttre hozzuk előre azt a napirendi pontot, amelyik az ő tájékoztatása volna a tananyagcsökkentésről, és utána, ha még lesz étvágyunk, akkor ebédeljünk meg jóízűen, és tartsuk meg Vass Vilmos úrnak a NAT-ról szóló tájékoztatása alapján a mi beszélgetéseinket.

Összesen ez a módosító kérésem van, és akkor a jelenlévőket kérdezem, hogy az előre kiküldött napirendet ezzel a módosítással elfogadják-e. Aki igen, az emelje fel a kezét! (Szavazás.) Ellenpróbát kérek. (Nincs jelentkező.) Egyhangú. Köszönöm szépen.

Az érettségi az első napirendi pontunk. Miután előzetes terveinktől, illetve reményeinktől eltérően Sipos úr mégis meg tudott ma jelenni itt, először neki adnám meg a szót, mielőtt Horn György beszámolna az OÉVB üléséről, amelyről írásos tájékoztatót kaptak az OKNT tagjai. Horn György egyébként itt van, tehát nem távollétében hozom ilyen nehéz helyzetbe.

Megadom akkor a szót Sipos államtitkár úrnak.

SIPOS JÁNOS közoktatási helyettes államtitkár: Jó napot kívánok! Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm az Országos Köznevelési Tanács valamennyi tagját, a megjelent érdeklődőket, illetve a szakértői szerepben meghívott kollégáimat.

Először arról szeretnék rövid tájékoztatást adni, hogy mik történtek az érettségiről szóló 100/97-es kormányrendelet módosításával kapcsolatban az elmúlt időszakban.

A 100/97-es számozás is jelzi, hogy egy hat éve létező kormányrendeletéről van szó. Eredetileg az volt a szándék '97-ben, hogy 2004-től lesz új típusú érettségi Magyarországon a középiskolákban, de az előző kormány idején egy évvel elhalasztották ennek a bevezetését, 2005-re. Azok a diákok, akik most 10. évfolyamra járnak, és 2001. szeptember valahányadikán elkezdték a tanévet a kerettantervhez igazodó helyi tantervek szerint, 2005-ben a jelenleg hatályos jogszabályok szerint - ami addig még módosulhat - érettségiznek Magyarországon.

Az elmúlt évek tapasztalata az, hogy nem volt megfelelő szakmai egyeztetés a közoktatás és a felsőoktatás között, bár szeretném hangsúlyozni, hogy a felsőoktatás vezetői, a főiskolák, egyetemek vezetői megkapták azt az anyagot, ami tartalmazta tantárgyanként is a követelményeket, illetve magát az egész vizsgarendszert is, hogy hogy néz ki majd 2005-ben. A részletes érettségi követelmények e tárgyak egy részéből 2002 tavaszán megjelentek, de a minisztérium előző vezetése sem támogatta néhány tantárgyból azoknak a követelményeknek a megjelenését, amelyek akkor szándék szerint kormányrendelet-módosításban megjelentek volna. Itt elsősorban a természettudományos tárgyakról van szó.

Azóta, 2002 őszére, elkészültek a részletes érettségi követelmények, és az elmúlt hetekben a szakmai előkészítő tárgyakból is.

A szabályozás a kerettantervi rendelet bevezetésével jelentősen megváltozott. Az iskola teljesítési kötelezettsége és a tanulók tanulási kötelezettsége is jelentősen más lett, mint korábban tervezve volt az érettségi rendeletben. Kutatásokat végeztünk, hogy az iskolák hogyan teljesítik az ő kötelezettségüket, nevezetesen, hogy mit tudnak nyújtani a diákoknak a 11-12. évfolyamra. Több tantestületnek - eltérő feltételek között működő iskolák tantestületeinek - kiküldtük véleményezésre a meglévő követelményeket, létező minta érettségi feladatokkal együtt, és begyűjtöttük a tapasztalatokat. Arra a kérdésre, hogy egyes szaktárgyakból külön-külön tudják-e teljesíteni a követelményeket majd 2005-ben a gyerekekkel, fel tudják-e

készíteni őket, megvannak-e a feltételek, többnyire az volt a válasz, hogy tulajdonképpen igen, fel tudják készíteni, de szinte minden tantárgynál odatették: csak kicsit több tanítási óra kellene hozzá. Ez már önmagában elgondolkodtató volt.

Arra a kérdésre, tudja-e biztosítani az iskolák helyi tanterve a gyerek számára, hogy adott esetben két-három tárgyból emelt szinten készüljön a tanuló 2005-ben érettségi vizsgára azon a 33 órás időkereten belül, ami a kerettantervi rendeletben megfogalmazódott - a gyerekre ennél több tanítási órát nem lehet ráróni, sem kötelező, sem választható jelleggel -, szinte egyöntetűen az volt a tantestületek válasza, hogy nem.

A Gimnáziumok Országos Szövetsége közgyűlésén november végén körülbelül 150 iskolaigazgató volt ott - ez körülbelül a gimnáziumigazgatók felét jelenti -, és megkérdeztem tőlük, hogy a helyi tantervük tudja-e biztosítani 33 órán belül a gyerek számára két-három tárgyból emelt szintű érettségire való felkészülés lehetőségét. Nem nagyon tette fel a kezét senki. Ez azt jelenti, hogy az iskolák nem vették komolyan a kerettantervi szabályozást, illetve az érettségivel kapcsolatos szabályozásokat, és némi hagyományfolytatással arra készülnek, hogy a tanulók számára adott esetben 34-35-36 tanítási órát tartsanak, hogyha nem fér bele a 33 órás időkeretbe.

Január elején a felsőoktatással szakcsoportonként elkezdődtek az egyeztetések. Igényfelmérés történt, tudván, hogy a közoktatási törvényben szerepel, hogy 2005-ben a tanulók eltérő szintű követelmények alapján vizsgázhatnak. A felsőoktatás vezetői szakcsoportonként nyilatkoztak.

Kiküldtem egy rövid összefoglalót ezen szakcsoportonkénti egyeztetésekről, hogy lássák a kollégák, hogy milyen tapasztalatok vannak. Szeretném hangsúlyozni, hogy két fő tapasztalat jelent meg. Az egyikről a médiában is olvashattak, mert nyilatkoztak már a felsőoktatás vezetői is, hogy a hallgatói létszám megszerzése, megtartása, finanszírozási okok miatt - nagyrészt finanszírozási okok miatt - nem mernek emelt szintű érettségi vizsgát kérni. Nagy viták folytak egyes szakcsoportokon belül is, mert például a gazdasági, közgazdasági területen voltak egyetemek, amelyek akartak kérni emelt szintű vizsgát, azok voltak többen, akik nem, tehát végül is az a döntés született, hogy ők sem kérnek emelt szintű érettségi vizsgát, tehát nem teszik kötelezővé a diákok számára a felvételi bejutáshoz az emelt szintű érettségi vizsgát. Ez az egyik elem, tehát a felsőoktatásnak az az igénye, hogy ne tegye kötelezővé a diákok számára az emelt szintű érettségi vizsgát a felsőoktatásba való bejutás.

A másik elem, amiről nem nagyon nyilatkoztak sehol, hogy szinte valamennyi szakcsoportban megjelent az az igény, hogy azt a gyereket, aki önként vállalja - az előzőek ellenére - az emelt szintű érettségi vizsgát, valahogyan pluszpontokkal díjazzák. Ez a két igény egyformán hangsúlyosan jelent meg, és körülbelül egyforma többséggel, egyforma nagy arányban jelent meg.

Az egyeztetések befejeződése után leültünk a házon belül, a minisztériumon belül a közoktatás, a felsőoktatás képviselői, hogy próbáljunk ennek megfelelően kidolgozni egy olyan kormányrendeletmódosítás-tervezetet, ami igazodik a felsőoktatás igényeihez is, és még megvalósítható 2005-re. Hangsúlyozom: 2005-ről van szó egyelőre. Ezen egyeztetések, szakmai viták terméke volt az az anyag, amit államtitkári értekezletre vittünk, és amit utána az OKNT-tagoknak kiküldtünk, jelezve azt is ebben az anyagban, hogy az államtitkári értekezleten milyen kiegészítő javaslatok merültek még fel.

Röviden összefoglalnám a lényegét. Tehát a felsőoktatás igényeihez igazodva nem akarjuk kötelezővé tenni a diákoknak az emelt szintű érettségire való részvételt, az idegen nyelv bizonyos területeken kivétel, ezt most szeretném a további tárgyalásokon kihagyni egyelőre.

Tehát ne tegyük kötelezővé a gyerekek számára az emelt szintű érettségi vizsgát, tegyük lehetővé viszont, hogy aki akar önként, valami miatt emelt szinten tanulni, az egyrészt tanulhasson a középiskolában emelt szinten, másrészt valamilyen formában érdekeltté tegyük abban, hogy emelt szinten is vizsgázhasson.

A másik része a kormányrendelet-módosítástervezetének az, hogy hogyan számíthat be az idegennyelv-tudás, hogyan kapcsolódjon össze a középfokú és a felsőfokú állami

nyelvvizsgák rendszerével. Általános elvként az fogalmazódott meg, hogy a hagyományos képzést folytató iskolákban emeltszintű érettségivel lehessen csak középfokú és csak középfokú állami nyelvvizsgához jutni. Ha négyesre, ötösre vizsgázik valaki idegen nyelvből, akkor középfokú állami nyelvvizsgát kaphasson. A felsőfokú állami nyelvvizsgát nem kívántuk megtartani a rendszerben, hogy ne nehezedjen rá a közoktatásra az a teher, hogy olyan követelményeket próbálnak valamennyi gyerekkel elérni, amire a gyerekek nagyobbik része nem képes, és elég nagy a bukásveszély is akkor az emelt szintű érettségénél, ha a felsőfokú nyelvvizsga követelésszintje is megjelenik a közoktatásban, lényegében kötelező jelleggel.

Ezért született ez a javaslat, amit önök is láttak már. Kivételek. Hogyan lehet esetleg bizonyos feltételek között felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékű érettségit tenni? Abban az anyagban, amit kiküldtünk, szerepelt, hogy a nemzetiségi nyelv- és irodalomból érettségiző tanulók, ha legalább négyes-ötösre vizsgáznak, és még két tárgyból bizonyos feltételekkel vizsgáznak anyanyelven, akkor felsőfokú nyelvvizsgát kaphassanak. Egy kicsit hasonló a szabályozás a kéttannyelvű iskolákra is.

Tegnap volt az Országos Kisebbségi Bizottság ülése, és a Kisebbségi Bizottságban felmerült az igény ezen szabályozás enyhítésére, mondván, hogy aki nemzetiségi iskolában tanul, nemzetiségi iskolában érettségizik, az egy kicsit könnyebb feltételek között kaphasson felsőfokú állami nyelvvizsgát az érettségi teljesítményéért. Konkrétan az a javaslatuk, hogy a négyes-ötös érettségi emelt szinten nemzetiségi nyelv- és irodalomból, plusz két tárgyból valamilyen szintű érettségi valamilyen érdemjeggyel, egyáltalán két tárgyból még érettségizzen azon a nyelven, és így már megvan akkor garantáltan a felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékű tudás, tehát bátran fel lehet ajánlani ebben az esetben a diáknak a felsőfokú állami nyelvvizsgát.

A középfokú állami nyelvvizsgához hasonlóan a kettes-hármas érettségi és egyáltalán érettségizzen még két tárgyból azon a nyelven, ne legyen megszabva, hogy milyen szinten érettségizik, és hányasra érettségizik, csak legyen neki konkrétan szaktárgyakból is igazolt nyelvi tudása, ahol alkalmazza a nyelvtudást.

Ezek voltak azok a pontok, amelyek az elmúlt hetek szakmai vitái, megbeszélései után előkerültek, és jelen voltam magam is az OÉVB ülésén, de nem az én tisztem erről tájékoztatást adni. Kérem az Országos Köznevelési Tanácsot, hogy mondjon véleményt erről a tervezetről, hogy mik a lényeges változási elemei a meglévő, jelenleg még hatályos kormányrendelethez képest, hogy a diákoknak nem tesszük kötelezővé az emelt szintű érettségi vizsgát, a felsőoktatás sem várja el - az idegen nyelvet kivéve - kötelezően a felsőfokú intézményekbe való bejutáshoz az emelt szintű érettségi vizsgát, de tegyük lehetővé, mert elkészültek a vizsgakövetelmények, a jogszabályi környezet már két éve létezik, és a gyerekek két éve abban a tudatban járnak iskolákba, a kollégák abban a tudatban tanítják a gyerekeket, hogy ezen keretek között zajlik majd az érettségi, egyéb változás ne legyen. Tegyük érdekeltté valamilyen formában azt a gyereket, aki emelt szinten kíván tanulni, illetve abból a szempontból tegyük érdekeltté, hogy a felsőoktatásba való bejutáshoz valamilyen konstrukcióban többletpontokhoz jusson az emelt szintű érettségi vizsga teljesítése esetén.

Nagyon fontos leszögezni, hogy a közoktatási törvény módosításával kapcsolatos egyeztetési eljárások befejeződtek. Holnap délelőtt tartunk egy utolsó szövegszerű egyeztetést, és kerül a kormány elé a közoktatási törvény módosítása, illetve a felsőoktatási törvény módosítása is zajlik. A felsőoktatási törvény módosításában miniszter úrral egyeztetve továbbra is szerepel az a kitétel, hogy a felsőoktatásba való bejutáshoz számítsen be a gyerek középiskolai tanulási teljesítménye is, ne csak az érettségien szerzett pontok, és ha a diák számára az a kedvező, hogy az érettségien szerzett teljesítményével előnyösebb pozícióba kerül, ha csak azt számítják, akkor ez így legyen, a diák számára kedvezőbb variáció kerüljön be a végleges javaslatba. Nevezetesen ha - mondjuk a régi elnevezésekkel - a hozott és a szerzett pontok összege a diák számára jobb, mint a szerzett pontok kétszerese, akkor ez számít, ha a szerzett pontok kétszerese jobb a diák számára, mint a hozott és a szerzett pontok összege, akkor pedig ez számít a felvételi szempontjából. Viszont ne legyen a hozott pontok duplázására lehetőség, tehát csak a középiskolai jegyekkel ne lehessen bekerülni a felsőoktatásba, hiszen

2005-től hangsúlyozottan a középiskolákban - akár gimnáziumban, akár szakközépiskolában - egységes érettségi lesz, és standardizált érettségi lesz Magyarországon.

Fontos megjegyezni még azt, hogy a felsőoktatási törvény módosításával a minisztérium el kívánja törölni a felvételi vizsgát, tehát a felsőoktatásban külön felvételi vizsga nem lehet az érettségi mellett. Egyetlenegy esetet kivéve, amikor olyan irányban kíván a tanuló felsőoktatási intézményben továbbtanulni, amely kimondottan speciális képességeket igényel, tehát művészeti pályán, testnevelésnél maradjon ott lehetőség olyan alkalmassági vizsgára, ami alapján eldől, hogy ne feltétlenül egy kitűnő tanuló kerüljön ének-zenei pályára, mert lehet, hogy nem is tud énekelni, tehát ez a lehetőség megmaradjon.

Még egy elem volt. Külön rendeletben kell majd szabályozni, hogy a felsőoktatás hogyan számítja felvételi teljesítményként az érettségit, milyen módon és milyen teljesítményekre mennyi plusz pontot kíván adni. A minisztérium szándéka az, hogy továbbra is lehessen plusz pontokat kapni sikeres állami nyelvvizsgálóval - amelyet 2005-től kezdve nemcsak a 12. évfolyamon lehet az érettségivel ingyenesen megszerezni, hanem akár a 10-11. évfolyamon is ingyenesen meg lehet szerezni, lehet előrehozott érettségit tenni, ha a diák úgy érzi, hogy megvan a megfelelő tudása. Tehát a plusz pontok rendszeréről külön rendelet fog szabályozást hozni.

Az is nagyon fontos, hogy a 100/97-es, érettségiről szóló kormányrendelet módosítása áprilistól megjelenhessék, hiszen a diákoknak május 20-áig kell jelentkezniük a jövő tanévre szóló közép- vagy emelt szintű érettségire felkészítő kurzusokra. Látniuk kell, hogy milyen feltételek mellett juthatnak be 2005-ben a felsőoktatásba, hogy mit ígér a felsőoktatás, ha valamely tárgyból valaki emelt szinten érettségizik, amikor a felsőoktatásba bejutáshoz elegendő a középszintű érettségi is.

Bízom abban, hogy az iskolák, diákok, szülők, pedagógusok többsége számára elfogadható egy ilyen jellegű módosítás, hiszen nem jelent kötelezettséget a gyerekeknek, hogy muszáj emelt szinten érettségizniük, ugyanakkor azt a lehetőséget sem zárja el, hogy ha az iskola hagyományaiban benne van valamilyen speciális képzés, a gyerek tanulhassa emelt szinten, és érdekelt is legyen abban, hogy emelt szinten vizsgázzon, a felsőoktatásba bejutás pozícióit erősítendő.

A követelményekről. Az emelt szintű érettségi részletes követelményeinek átlagosan 25 százalékos csökkentése, illetve a középszintű részletes érettségi követelmények átlagosan 10 százalékos csökkentése lezajlott január-február hónapban. A KAOKSZI munkatársai végezték el ezt a feladatot, kiegészülve olyan szakemberekkel, pedagógusokkal, amely kollégákat szakmai szervezetek delegálhattak ebbe a csapatba. Hangsúlyozom: a részletes érettségi követelmények csökkentéséről van szó.

Ez a munka lényegében befejeződött, a tartalmi végeredményt megkapták a kollégák. A tartalmi követelmények csökkentésénél néhány tantárgyban felmerült probléma, és még nem mindenhol látszik megnyugtatóan lezárultnak ez a vita. Azért nem zárult le véglegesen a követelménycsökkentés, mert a költségvetési törvényben előírt közoktatási törvény módosításához igazodva, a kerettantervi követelmények csökkentése is zajlik - erről egy későbbi napirendben kapnak majd részletesebb tájékoztatást -, és március végére az is befejeződik. Mivel a célszerűség továbbra is azt diktálja, hogy a kerettantervi követelmények összhangban legyenek a kimeneti érettségi követelményekkel, ezért elképzelhető, hogy március végén még némi finomítást kell tenni a részletes érettségi követelményeken is, hogy a kettő összhangja megteremtődjék. Utána szeretnénk az iskolákat a kormányrendelet hivatalos megjelenése előtt is tájékoztatni. Nevezetesen az a szándék, hogy a részletes érettségi követelmények csökkentett változata elektronikusan is hozzáférhető legyen számukra az interneten - az iskolák be vannak kapcsolva az internet-hálózatba -, a másik pedig, hogy elkészült már egy tájékoztató levél, amelyet a mai OKNT-vélemény meghallgatása, figyelembevétele után küldünk az iskoláknak a jövő héten papír alapon, és feltesszük az internetre, hogy milyen változások várhatók a kormányrendeletben, mire készüljenek a következő hetekben, hiszen már ki vannak éhezve az információkra.

Köszönöm, hogy meghallgattak, és szívesen állok rendelkezésükre.

ELNÖK: Én is köszönöm. Azt javaslom, hogy előbb hallgassuk meg Horn Györgyöt, aki az OÉVB üléséről beszámol, és a két beszámoló alapján tegyünk fel kérdéseket, illetve ejtsük meg a hozzászólásokat.

Horn György úr!

HORN GYÖRGY: Tisztelettel köszöntöm a Köznevelési Tanácsot. Sipos államtitkár úrral, illetve Lukács Judittal az utóbbi időben sikerült körülbelül százszor találkozni - már azt gondoltam, beköltözöm a házba különböző okok miatt. Szenes Gyuri is tudta, mikor kell lemondani az érettségi elnöki pozíciójáról.

Egyébként ebben a kicsit ironikus bevezetőben van egy nagyon fontos gondolat, amit ebben az összegzésben is leírtam: az OÉVB-nek abban egyetértő álláspontja volt, hogy a jelenleg kialakult - bizonyos értelemben áldatlan - helyzetnek az egyik nagyon fontos oka az, hogy az elmúlt években ilyen fajta egyeztetés nem történt. Hét éve működik az Érettségi Vizsgabizottság, és 2000-ben, 2001-ben összesen egy alkalommal tudott ülésezni. Tehát hogy nem történt a korábbi időszakban ilyen, ezt én az egyik legsúlyosabb gondnak tartom, illetve egyetértett a bizottság, hogy ha az egyeztetések korábban megtörténnek, nem alakul ki a felsőoktatás és a közoktatás között ilyen típusú feszültség.

Abban a szövegben, amit az OKNT megkapott, igyekeztem pontról pontra az előterjesztéshez, illetve a tartalmi részhez az OÉVB ülésén elhangzottakat, illetve a döntéseket közvetíteni. Kérem is az OKNT-t, hogy ha az ebben foglaltakkal állásfoglalás-tervezetként foglalkozik - hiszen ez a bizottság dolga -, akkor az talán megkönnyítené a vitát is, hiszen valami módon strukturáltan próbáltuk áttekinteni a szabályozást.

Természetesen, ahogy lenni szokott - egy ilyen háttérinformációt hadd mondjak még a bevezetőben -, a lényeges, nagy tartalmi kérdésekkel - nevezetesen, hogy mi van az érettségiben -, a hatórás ülésből olyan háromnegyed órát, egy órát foglalkoztunk, a szabályozás kérdése - hogyan történjék, miként történjék - volt az ötórás része a múlt csütörtöki ülésnek.

Ennyit tehát előljáróban. Most magáról az érettségi szabályozásról szólnék.

Szeretnék két dolgot különválasztani. Világos és egyértelmű, hogy ma a kommunikációban és a szakmán belül is a kétszintű érettségi az, ami a viharokat kavargatja, noha az érettségi szabályozásnak az én értelmezésem szerint - és ebben egyetértett egyébként az OÉVB is - nem ez a domináns eleme, hanem az, hogy egységes, sztenderd legyen, az, hogy ez egy kimeneti szabályozás legyen, és az, hogy a felsőoktatás a közoktatás által kibocsátott kimenet alapján rangsoroljon, azaz ne legyen felvételi. Ebben egyetértés volt az OÉVB-ben is - most is és korábban is. A személyes megjegyzésem, hogy szerintem ebben van egy nagyon komoly kommunikációs probléma is, hogy erre a kétszintűségre koncentrált az OM-nek, illetve a szakmának a figyelme, miközben itt egy alapvető és lényegi fordulatról van szó, nevezetesen arról, hogy végre, évtizedek óta először, felértékelődött az érettségi, a kimenet, másrészt, hogy a felvételire felkészülve nem kell külön a gyerekeknek ezerfelé, különböző formában, előkészítőkre járni. Vannak becslések, amelyek 10 milliárdos nagyságrendű szülői pénzekről beszélnek, amit a különórákra az országban évenként a 120 ezer körüli tanuló költ.

Én azt gondolom, hogy ez a lényegi fordulat, és azt gondolom, hogy ez mindenfajta bakija, problémája ellenére szükségessé teszi a 2005-ös bevezetését, és ebben egyetértés is volt az Országos Érettségi Vizsgabizottságban. Tulajdonképpen ez az első része ennek a tájékoztatónak.

A másik a kétszintűség kérdése. Az Országos Érettségi Vizsgabizottság tulajdonképpen erről vitatkozott a legtöbbet. Két szempontot ajánlanék mindenki figyelmébe.

Az egyik úgy szól, hogy tekintettel arra, hogy a jogszabály, azaz a törvény ezt tartalmazza, a 100/1997-es hat éve érvényben lévő és az általunk egyébként ez évben jóváhagyott törvénytervezet is tartalmazza ezt a kitélt. Ezért az volt az álláspontunk, hogy az nem kérdés, hogy legyen-e, mert ez a minisztérium kötelezettsége, hogy közjétegyen-e a

különböző szintekre követelményeket. A kérdés az, hogy amennyiben a felsőoktatás ezt nem igényli, akkor ebbe beavatkozzon-e az állam, azaz értékelje-e fel mégis az emelt szintet? Ebben az OEVB-nek 5:1 arányban az volt az álláspontja - nem akarok ebből titkot csinálni, én voltam az egy -, hogy ne kapcsolja össze a középszintet és az emelt szintet a minisztérium, tehát a szabályozásnak erre a 60-40, illetve a pontozásra vonatkozó ajánlásában. Az volt az álláspont, hogy amennyiben a felsőoktatás a középszintet igényli, akkor a középszintet kell meghirdetni és az emelt szint marad, ami marad. Ebben külön nem szavaztunk, hogy most lehetne olyat csinálni, most márciusban, hogy nem is teljesíti a törvényben előírt kötelezettségét, hogy ajánljuk-e ezt a minisztériumnak, hanem egyszerűen az volt a döntés, hogy az OEVB nem foglalkozik az emelt szint ügyeivel, mert a középszintet igényli a felsőoktatás.

Azt gondolom, hogy az egyik ilyen súlyos kérdés - államtitkár úr is ezt vezette elő -, hogy összekapcsolódjon-e vagy sem, és ha igen, akkor hogyan. Az összegzés második részében azt próbáltam összefoglalni, hogy annak tudatában és annak hangsúlyozásával, hogy az OKNT-nek nincs egyetértési joga, köszönettel vettük azt, hogy mégis itt egy ilyen szakmai vita lehetőségét biztosította az OM. Itt pontokba foglalva leírtam az ottani állásfoglalást, tulajdonképpen a megismételhetőséget, tehát hogy lehet-e még egy adott cikluson belül megismételni az érettségit, illetve volt még egy, amiben ilyen nagyon megosztott volt a bizottság, az ismételmélhetőség, illetve az, hogy az írásbeli vizsga lebonyolítási rendben van-e a diáknak választási lehetősége, vagy ez csak egy előírt rendszer.

Egyébként egyetértés volt azokban a javaslatokban, amelyeket leírtam. Az volt a javaslatunk, hogy legyen hozott pontszám a felvételi során, de ennek az aránya a jelenlegi 50 százalékosnál kisebb legyen, hogy a felsőoktatás az érettségit figyelembe véve döntsön arról, sőt automatikusan legyen kötelező döntenie arról, hogy amennyiben a hozott pontszámmal kiegészítve magasabb a pontszáma a tanulónak, akkor ezt vegye figyelembe, merthogy volt egy ilyen mechanizmus, és abban is egyetértés volt, hogy a szabályozásnak azokban az ügyekben, amely látszólag periférikus, például a nemzeti ekvivalencia szabályozásának kérdése, ezekben az itt leírtakat vegye figyelembe a minisztérium. Egyben kértük azt is, hogy a felvételi jogszabályokat módosítsák.

A második napirendként fogalmazódtak meg a tartalmi ügyek, tehát az emelt szint közzététele, illetve a középszint közzététele és ennek tartalma, de azért a bevezetőben szeretném elmondani, hogy hozzám is érkezett több olyan javaslat, kiegészítő javaslat, ezzel a már meglévő csökkentéssel kapcsolatos szakmai kifogás. Örömmel hallom államtitkár úrtól, hogy ebben még van bizonyos fajta mozgástér. Mi akkor úgy foglaltunk állást, bár csak három nap állt rendelkezésünkre az elolvasására, ami értelemszerűen nem volt egy érdemi elemzés, hogy ha ez a nyilatkozat van, amiben az van, hogy ez a 25 százalékkal, 10 százalékkal történt csökkentés megtörtént, akkor ebben további érdemi szakmai vitát nem érdemes lefolytatni. Ha van erre mód - és ahogy most hallom, van mód -, akkor természetesen javasolnánk - ezt most csak én mondom, mert ez akkor nem került elő -, hogy ezt vegye figyelembe.

Ott a vita során két dolog került elő változtatási igénnyel: az egyik a magyar nyelv és irodalommal kapcsolatos túlméretezettség, hogy azt lehet-e végiggondolni, illetve a hozzám érkezett nemzeti kisebbségi anyag, amiben a roma kisebbség történelmének a tananyagba való bevitelének javaslata hangzott el.

Általában az volt a véleményünk, mivel mindannyian egy-egy szakterülethez értünk és azt megnéztük, hogy az azokban lévő tananyagok megfelelnek ezeknek a kritériumoknak.

Még végiggondolnám, ha megengedik, hogy mit hagytam ki az összegzésből. Nagyon fontosnak tartom az utolsó pontban foglaltakat, nevezetesen azt, hogy azt kiemelten fontosnak tartottuk hangsúlyozni, már az ülés elején és a végén is, hogy tekintettel arra, hogy 1995-96-ban a felsőoktatás kezdeményezésére jelent meg az emelt szint, és most részéről jelenik meg ennek a megváltoztatásának az igénye, hogy itt ennek az átdolgozásnak, újragondolásnak a munkálatait azonnal meg kellene kezdeni. Ezt kérjük az Oktatási Minisztériumtól, hogy ebben a mi ütemezésünk szerint ha egy éven belül befejeződné egy új típusú, nyitottabb, tehát a különböző gyerekeket differenciáltan mérő - de megőrizve a felvételi-nélküliséget - sztenderdizáció, akkor

erre a munkára körülbelül egy év állna rendelkezésére ahhoz, hogy a 2004-ben kezdők részére ez meghirdethető legyen.

A bevezetőben hangsúlyoztam, hogy ennek ellenére, hogy ezt egy átmeneti, tehát három éves periódusnak tekintjük, az elején vázolt alapvető okok miatt szükségesnek tartottuk a mostani állapot megtartását. Nem támogattuk tehát az összekapcsolást, nem támogattuk azt a kettős érettségi elnöki, társelnöki rendszert az előterjesztésben, a többi javaslattal a bizottság egyetértett. Itt ülnek ketten a bizottságból, majd mosolyogjanak rám, hogy ami ebben az anyagban van, megfelel-e az ott elhangzottaknak. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Két dolgot szeretnék előrebecsátani, hogy pontosan tisztáztuk a jogi osztállyal, aztán Szüdi közigazgatási államtitkár úrral, hogy az érettségi tartalmi részéhez sincs egyetértési jogunk. Itt volt egy értelmezési bizonytalanság, merthogy tartalmi kérdésekben igen, eljárási rendekben nem. Most világossá vált, hogy mindenütt csak vélemény-nyilvánítási jogunk van, mert az OKNT-nek a közoktatási törvényben megfogalmazott jogosítványai között az egyetértési jogokban nem szerepel az érettséginek sem a szerkezetére, sem a tartalmára vonatkozó jogosítvány.

Tehát a mai ülésünknek a vélemény-nyilvánítás a funkciója, amelyet éppúgy tükrözni fogunk a nyilvánosság számára publikálandó közleményünkben, mint eddig minden ilyen hasonló esetben tettük.

A másik dolog, amit szeretnék előrebecsátani, hogy nagy örömmel látom, hogy többen a szakmában érintettek, felsőoktatási kollégák jelen vannak. Mégis azt szeretném, ha önök egyetértenének azzal, hogy jelen esetben az OKNT-tagok hozzászólásának adjunk helyet, az OKNT vitassa meg, és amennyiben kifejezett kérdése van valakinek felvilágosítás szempontjából azokhoz a szakemberekhez, akik nem OKNT-tagokként vannak jelen, akkor kapcsolódjanak ők be a vitába azzal, hogy felvilágosítást adnak, mert nincs értelme, hogy megismételjünk olyan vitákat, amelyek az OÉVB-n egyszer már lezajlottak, mert akkor parttalanná és funkciótlaná válik az OKNT szerepe.

Van-e ez ellen valakinek kifogása? *(Nincs jelzés.)* Nincsen. Akkor Trencsényi úr emelte a kezét, tehát mielőtt rátérnék a következő mondatra, megadom neki a szót.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Először is elnök úr, amit elmondtál, azt szeretném a jegyzőkönyvben nyugtázni, hogy egyszer, sőt többször tettünk már arra kísérletet, hogy ne eseti jogértelmezés alapján tudjuk meg aznap reggel, hogy egyetértési jogra játszunk-e vagy véleményezési jogra, máshogy öltözünk az egyik ügyben és a másokban, hanem hogy erre fog születni olyan, egyes esetekben arról beszéltünk, hogy miniszteri rendelet, más esetekben arról, hogy a miniszter és az OKNT közötti megállapodás, amely előre, stratégiailag értelmezi a törvényt egy alacsonyabb szinten.

Nagyon szeretném. Tudomásul veszem, hogy most elég volt így öltözködnöm, de nagyon szeretném, ha lenne egy ilyen dokumentum, amiben látnánk, hogy a különböző előterjesztésekhez távlatilag milyen legyen a viszonyunk.

Lehet, hogy maga a hozzászólásom rövidebb lesz, mint a körítés, de azt mindenképpen fontosnak tartom nyilatkozni, hogy én egy olyan családból származom, amelyiknek harmadik nemzedéke már, amelyik papíron, írásban fölösleges és helytelen eljárásnak tekintette az érettségit: Haynau és Ferenc József bosszújának, az aradi bitóval egyenértékű Habsburg befolyásolásnak. A bitók fölött kinőtt a fű, az érettségi pedig ma is társadalmi konfliktusokat termel, papírhegyeket emészt, erdőket irtunk az érettségi miatt - meggyőződésem, hogy fölöslegesen. De ha van közoktatási törvény, amelyik azt mondja, hogy érettségi, ám legyen - de ezt azért fontosnak tartottam elmondani.

Nagyon fontosnak tartom a dolog kommunikációját, egyetértve azzal, amit Horn bizottsági elnök úr mondott: világossá kell tenni a fogyasztók számára, hogy ha kétszintű, akkor ez nem az oktatáspolitikai makacs ragaszkodása egy egyszer kimondott szavához, hanem bizonyos időszakra szóló, ugyanakkor mégsem az idők végtelenségéig tartó megoldása a

középiskolások és a felsőoktatás képviselőinek találkozására, hanem egy meghatározott, úgymond taktikai érvényű beavatkozás. Nem szabad megengedni, hogy elsumákoljuk, hogy valóban, előbb-utóbb készülnek - vagy talán készülnek is már, csak nem tudjuk - azok a programok, amelyek ezt a dolgot új alapokra helyezik.

Ami konkrétan az anyagokhoz tartozik...

ELNÖK: Bocsáss meg, de tulajdonképpen az előtt kezdted valamit mondani...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én azt hittem, hogy már mondhatjuk.

ELNÖK: Azt szerettem volna javasolni, hogy először tegyünk fel kérdéseket, kapjunk rá válaszokat, és utána kezdjük el a hozzászólásokat.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Csak egy kérdésem van. Megtudhatjuk-e - nem azt, hogy kik alkották, mert azt tudjuk -, hogy mely szakértők véleményezték azokat az anyagokat, amelyeket mi CD-n megkaptunk. Minden bizonnyal az a helyzet áll elő, amit Gyuri mondott, hogy nyilván ki-ki beleszemezgetett - majd ha hozzászólhatok, mondom -, de nyilván fontos lenne tudnunk, melyek azok a készítőstől független szakértők, akik a nevüket - ha úgy tetszik: hitelüket - adták ahhoz a dologhoz, hogy elhiggyük, hogy például ábrázoló geometriából olyanok a követelmények, amelyek (*Lukács Judit: Nincs ábrázoló geometria!*) - jó, direkt mondtam -, amelyek normálisak. Biztos, hogy volt ilyen eljárás, tudhatnánk-e bővebbet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én úgy értelmezem, hogy ez majd Judithoz adresszált kérdés lesz. Javaslom, hogy gyűjtsük be a kérdéseket, és utána a kompetenciák szerint, illetve a válaszolók jelentkezése szerint soroljuk.

Szenes úr kezét látom, aztán Báthory úrét - egyelőre nem látok több kérdést.

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Makkai Lacitól szeretném megkérdezni, hogy az FTT-nek van-e már álláspontja, állásfoglalása. Az egyéni véleményeket jól ismerem, hiszen minden tanácskozáson jelen voltam. Van-e már FTT-állásfoglalás?

ELNÖK: Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nekem két kérdésem lenne. Az első kérdésem, hogy vajon meg vagyunk-e győződve arról, hogy ez nem a mi kompetenciánkba tartozó kérdés. Egy tartalmi szabályozási kérdés: output-szabályozás. Elhiggyük ezt Szüdi államtitkár úrnak?

ELNÖK: A közoktatási törvény alapján, és többek véleményével - a jogi osztály, a tanügy-igazgatási főosztály törvényértelmezésével - tudom pillanatnyilag beérni. Hogy mit kell elhinni és mit nem, én nem tudom. Én semmit nem hiszek el, de mindent elfogadok, amit a nálam e kérdésben kompetensebbek erről nyilatkoznak, különben nem tudunk gyakorlatilag eljárni.

A közoktatási törvény explicit leírja azt, amiben egyetértési jogunk van. Ebben a körben nem szerepel az érettségi egész témaköre.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: De a tartalmi szabályozás szerepel!

ELNÖK: Nem így. A nemzeti alaptanterv nevesítve szerepel, az óvodai program szerepel, a kerettanterv szerepel mint tartalmi szabályozási eszköz, és ezen kívül szerepel még a közoktatási jogok biztosa, a kéttannyelvű iskola irányelvei, a fogyatékosok óvodai nevelésének irányelvei stb. Ezek tételesen fel vannak sorolva. Most azon az alapon kaptuk a választ, hogy átnézték a közoktatási törvényt betű szerint, és nem találtak erre vonatkozó utalást. Ezzel együtt

én el tudom fogadni, hogy vessük föl, szülessék egy olyan jogértelmezési dokumentum, amely a tartalmi szabályozás fogalmát definiálja mindazokra a konkrét szabályozási eszközökre, amelyek ide tartoznak. Nekem is van erről véleményem, de most ettől megkímélem az OKNT-t, mert egyelőre azt tudom csak követni, amit nekem ezzel kapcsolatban jogászok mondanak - különben nem tudunk továbbmenni.

E fölött most ne nyissunk vitát, hanem esetleg tűzzük egyszer napirendre.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Tehát a kérdésre az a válasz, hogy különvéleményünk lehet, de szavaznunk nem kell, vétőjogunk nincs.

ELNÖK: Így van, és hozzáteszem, hogy ez a különvélemény annyiban befolyásolhatja a közvéleményt, hogy az OKNT-ről kiadott tájékoztatásban - mint eddig mindig - megjelenítjük azokat a véleményeket, amelyek itt elhangzanak.

Báthory úr második kérdése következik.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Amikor azt mondják, hogy a felsőoktatás nem kíván kétszintű érettségit, akkor kire gondolnak: a Rektori Konferenciára, a lillafüredi konferenciára, az FTT-re, két-három egyetemi oktató véleményére vagy mire? Mi a legitimációja ennek a megállapításnak, hogy a felsőoktatásnak nem kelkésztű érettségi?

ELNÖK: További kérdések? Dobos Krisztina, utána Brezsnýánszky László.

DR. DOBOS KRISZTINA: A felsőoktatási törvény módosítása, úgy tudom, szeptember-októberre van tervezve. A felvétélre a felsőoktatási törvényben utalás van. Amíg a felsőoktatási törvény módosítása nem történik meg, addig mindezek a gondolatok a gondolatok szintjén jelennek meg. Ez igaz-e, vagy miniszteri rendelettel lehet módosítani?

Ha jól értelmeztem, Horn György azt mondta, hogy a kétszintű érettséggel az Érettségi Vizsgabizottság nem foglalkozik, pontosabban az emelt szinttel - nem írtam le a mondatot. Szerepel is a második oldalon, hogy ezzel nem kívánt foglalkozni. Ezt én nem értem. Hát azért van a bizottság, hogy mind a két szinttel foglalkozzék, az alapszinttel is meg az emelt szinttel is.

A harmadik kérdésem - utána majd elmondom a véleményemet -, hogy ennek az érettségi rendszernek egészen más a szabályozási rendszere, egészen más, amit az iskola és iskolaszervező gondol, és egészen más, amit a diák és a diák és a szülő együttesen gondol. Három különböző aspektusból kellene megnézni. Én úgy érzem, hogy ellentmondások vannak. Bocsánat, az vélemény volt, úgylátszóan kérdezem: nem érznek-e ellentmondást?

ELNÖK: Ügyes stiláris fordulat volt, javasolom kommunikáció szakon bevezetni jellemző példaként.

Brezsnýánszky Lászlóé a szó.

DR. BREZSNÝÁNSZKY LÁSZLÓ: Elsőként annak a kérdésnek a párját szeretném feltenni, amit Báthory Zoltán másodikként fogalmazott meg, tehát hogy a felsőoktatás valóban milyen alapon. Az államtitkár úrtól tudjuk, hogy anyagi alapon nem kívánja, de mi a legitimációja?

Ennek a párja az: tudjuk-e biztosan, hogy a közoktatás igényli a kétszintű érettségit, illetve tudjuk-e, hogy meg tudná-e oldani, ha ez egy tömeges igény lenne.

A következő kérdésem az, lehet, hogy csak az én tájékozatlanságom, de az anyagban nem esik róla szó, hogy az európai érvényű érettségi hányadik változatban fog előkerülni? Köszönöm.

SZAKÁCS MIHÁLYNÉ DR.: Szeretném megkérdezni, hogy tudja-e majd a törvény és a kétszintű érettségi kezelni a középiskolák sokféle minőségét? Ehhez most nem szeretnék

magyarázatot fűzni, de tudjuk jól, hogy a középiskolákat különböző rangsorba tudjuk állítani, tehát a minőség nyilvánvaló. Hogyan kezeli majd ezt az érettségi szabályzat?

És akkor még egyet kérdezek, hogy mi motiválja az emelt szint választását önök szerint? Tehát a gyerekek milyen alapon fogják választani az emelt szintet, ha így viszonyul a felsőoktatási vélemény az emelt szinthez? Köszönöm szépen.

ELNÖK: További kérdés van-e? *(Nincs jelzés.)* Nem látok kezet a levegőben. Akkor most milyen sorrendben válaszoljunk?

SIPOS JÁNOS: Trencsényi László kérdésére szeretnék először válaszolni. Az egyik kérdése az volt, hogy mely szakértők véleményezték. A konkrét neveket tantárgyanként meg tudjuk adni, de nem tudom, Lukács Judittól kérek segítséget, hogy történt-e egyeztetés az érettségi követelményeket csökkentő bizottságokkal, hogy hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a nevük nyilvánosságra kerüljön.

LUKÁCS JUDIT: Ha már megkaptam a szót, akkor három mondatban reagálok erre. Egyébként nem történt, röviden ezt tudom mondani, de minden korábbi anyagnál, tehát minden eddigi érettségi követelményeink úgy készültek, ennek minden változata, hogy volt egy munkabizottság és voltak lektorok. A lektorok neve is minden anyagban, amit kiadtunk, ha nem is a széles nyilvánosságnak, de a minisztériumnak szerepelt a készítők mellett. Tehát automatikusan úgy gondoltuk, hogy a lektorok vállalják a nevükkel a munkájukat, külön nem kérdeztük meg.

Ebben a fázisban azonban azért azt kell mondanom, hogy egy icipicit ki kell javítanom az eljárási módot, ugyanis a két hónapban bekapcsolódott munkatársakat mi nem nevezük lektoroknak, tehát ebben a fázisban - ha úgy tetszik - nem voltak lektorok, hanem az a munkacapat, amelyik végig készítette az érettségi követelményeket, azok a munkacapatok kibővültek 3-5-6 emberrel, tehát tevékenyen részt vettek a munkában és nem lektoráltak. Ezek az emberek három körből kerültek ki: az egyik a Gimnáziumok Országos Szövetsége, annak a névsora van Sipos János államtitkár úrnál, tehát akiket ők ajánlottak az egyes tantárgyakhoz, az Önfejlesztő Iskolák Egyesületének névsora szintén ott található Sipos János államtitkár úrnál, és ezen túlmenően minden egyes tantárgy a saját szakmai szervezetét kérte fel; szervezetét vagy szervezeteit, hogy delegáljanak további embert, illetve embereket. Ez a névsor ebben a pillanatban nincs itt nálam. Tehát ezeknek a kollégáknak a nevét csak utólag tudnám elküldeni.

Tehát még egyszer mondom: nem lektorként működtek ebben a fázisban, hanem tevékeny részeseként. Még azt is kértük a felkérésnél a szövetségek esetében is és a szakmai szervezetek esetében is, hogy egy olyan megbízólevelet küldjenek számunkra akkor, amikor delegálnak kollégákat, hogy bírják az egyes szervezetek felhatalmazását arra, hogy a teljes szervezetet képviseljék. Ezek a megbízólevelek többségében meg is érkeztek, még névtelenül. Köszönöm szépen.

SIPOS JÁNOS: Köszönöm a segítséget. Báthory Zoltán kérdéseire: az egyik kérdésre már érkezett válasz a jogszabályokkal kapcsolatban. A 93. § (3) bekezdés d) pont: „Az OKNT figyelemmel kíséri és véleményezi az óvodai nevelés országos alapprogramjának, a nemzeti alaptantervnek, a kerettantervnek a kiadását, alkalmazását, és egyetértési jogot gyakorol felülvizsgálatukkor.” Tehát lesznek az OKNT-nek a következő hónapokban nagyon komoly területeken egyetértésijog-gyakorlást igénylő feladatai.

Kire gondolunk, amikor a felsőoktatásra hivatkozunk, hogy az nem kér kétszintű érettségit? A januári, februári egyeztetéseknél szakcsoportonként bölcsészekkel, felsőoktatási jogászokkal dékánok, dékánhelyettesek képviselték a felsőoktatási intézményt, és 15-20-25 fős csapatokban történt együttgondolkodás arról, hogy mit kérjenek, milyen szintű vizsgát szakcsoporton belül 2005-ben.

Amíg a felsőoktatási törvény nem módosul, addig a felvételi eljárás részleteit jogszabályban meg lehet-e jelentetni? Nyilvánvalóan nem. De egyértelmű, hogy ha komolyan vesszük a felsőoktatás igényeit - márpedig azért történt az igényfelmérés, hogy lássuk ezeket az igényeket -, akkor kötelességünk kommunikálni, és felelőségünk is kommunikálni a középiskolásokhoz, diákokhoz, szülőkhöz azt, hogy pluszpontokat kívánnak adni annak, aki emelt szinten vizsgázik.

Nem érzünk-e ellentmondást diák-szülő-iskola aspektusból? Nem. A közoktatás igényli-e a kétszintű érettségit? A közoktatásnak erre kellett készülnie már 2001-ben, tehát a helyi tantervet úgy kellett készíteni, a hatályos jogszabályokhoz igazodva. Jelen pillanatban a közoktatásban nincs lehetőség arra, hogy a rendszerben már két éve tanuló gyerekekre hirtelen más jogi szabályozást találjunk ki visszamenőleg. A közoktatás gyakorlatában, hogy mely iskolákban milyen mértékben, mely tárgyakból valósul meg az emelt szintű érettségi, ez eldől majd most, látva a felsőoktatási igényeket, a felsőoktatás elvárásait, nyilvánvalóan alapvetően befolyásolja ezt. Az is nyilvánvaló, hogy ha egy iskolában hagyományai vannak a speciális képzéseknek, azokat a hagyományokat meg fogják csinálni, hiszen ez jelentette az iskola lényegét és ezután is ott fognak tanulni a gyerekek, csak nem lesz az a kényszer, mint ami látszódtott éveken keresztül.

Az európai igényű érettségi eléréséhez hányadik változattal érünk majd el? Ezt a kérdést jó néhány évvel ezelőtt lett volna szerintem értelme igazából feltenni. Ma is fel lehet persze tenni ezt a kérdést, de ma azt kell mondanom, hogy valószínűleg két lépésben, de jelentős előrelépés ez a 2005-ös ebben a konstrukcióban, amiről beszéltünk, hiszen már a tartalmi szabályozásban is elindultak változások 1998-tól kezdve, és a kimeneti szabályozás oldaláról a meglévőhöz képest ez egy óriási előrelépés.

A középiskolák sokféle minőségét tudjuk, ismerjük, és rangsorba is tudjuk állítani őket. Ehhez egy mondatot szeretnék hozzáfűzni. Ezeket a rangsorokat én nagyon igaztalan rangsoroknak tartom, mert azt sugallják, hogy azok a jó iskolák, amelyek elöl vannak ezeken a rangsorokon, azok az iskolák pedig rossz iskolák, amelyek hátul vannak. Hamarosan megjelenik az OKI kiadásában „A középiskolai munka néhány mutatója” című könyv. Az előszavát megírhattam, és ebben már kifejtettem a véleményemet erről.

Hamarosan megjelenik a Köznevelésben egy cikk erről, amellyel szeretnék vitát generálni a társadalomban erről a „jó iskola - rossz iskola” fogalomról, illetve hogy szabad-e ezt a felvételi eredményességhez kötni.

Attól nem félek, hogy a jelenlegi - nevezzük kevésbé sztenderdizáltak - érettségi megmarad Magyarországon, hiszen ez a kormányrendelet számos elemében, nemcsak emelt szinten, hanem középszinten is megjelentette a sztenderdizáció elemeit, és egészen biztos, hogy a következő évek felkészítő munkája után a gyakorlatba is be tud épülni a jelenleginél lényegesen objektívebb és sztenderdizáltabb, a középiskolákban egységes érettségi.

Mi motiválja az emelt szint tanulását? Én szívesen kiegészíteném ezt a kérdést azzal is, hogy mi motiválja az emelt szint tanítását. Az iskola oldaláról jelenik meg, hogy mit kínál, a gyerek oldaláról pedig, hogy a kínálatból mit vesz igénybe. A kettő összefügg egymással. Egészen biztos vagyok abban, hogy a következő években is lesznek nagyobb presztízsű középiskolák és lesznek kisebb presztízsű középiskolák. Lesznek olyan középiskolák, amelyek az elitképzéssel hangsúlyosan foglalkoznak, meglévő hagyományaik alapján, és érdekük, hogy ezt megjelenítsék helyi tantervükben, pedagógiai programjukban, tehát hogy kínáljanak emelt szintű kurzusokat a diákoknak. Az iskolák közti versenyben ez jelenti majd a pozíciójavítást a középiskolák számára.

Hogy a diákot mi motiválja, hogy emelt szinten tanuljon? Ez nagyon sokrétű probléma, egy-két percben nehéz is erre válaszolni. Abban biztos vagyok, hogy ha 2005-től megszűnik ez a felvételi-érettségi kettősség, megszűnik az az állapot, amelyben a diákoknak gyakran olyan dolgokat kell megtanulniuk a felvételi vizsgára, ami nem is tananyag a középiskolában, megszűnik ez a felülről jövő hihetetlen nyomás, a felvételi követelmények oldaláról a középiskolára nehezedő nyomás, akkor ez az óvodáig hatni fog egy öt-tíz éves távlaton belül.

Mert ha megszűnik ez a nagy nyomás, akkor a diákoknak ténylegesen lesz idejük, lehetőségük azzal foglalkozni, ami érdekli őket, a tanároknak pedig nagyobb lehetőségük lesz az iskolarendszeren belül a motivációt megteremteni a tanuláshoz. Ha nem az lesz az elsődleges - főként a középiskolában, és nemcsak a 11-12. évfolyamon, hanem a 9. évfolyamtól kezdve, hangsúlyosan -, hogy minél több lexikális ismeretet beletömjünk a gyerek fejébe, olyan apró betűs részeket is, amelyeket a tanárok egy része is már csak szemüveggel lát, akkor egészen más lesz a gyerek motivációja is. Számos személyes tapasztalatot tudnék elmondani, amikor a hatosztályos gimnáziumi képzést bevezettük. Tudom, hogy ez nem általános, de ennek nagyon komoly szemléletformáló hatása volt a pedagógusokra is: amikor megszabadul a rá nehezedő nyomástól, amikor lehetőséget kap arra, hogy tényleg a képességfejlesztéssel foglalkozzék. Nagyon sok olyan pedagógiai műhely létezik ma Magyarországon, amelyik e szerint működik, és ezeket a működő műhelyeket támogatja az Oktatási Minisztérium az oktatási stratégiával - ez a stratégia elkészült, hamarosan az OKNT elé hozzuk -, és támogatja a közoktatási törvény módosításával, amelyben szintén nagyon sok elem megjelenik, hogy egy egészségesebb lelkű iskolát kínáljunk a diákoknak, és aztán ők is majd egészségesebb lelkűekként távozzanak. Ők majd úgy tudnak többet, hogy bizonyos oldalról kevesebbet kapnak.

ELNÖK: Horn Györgynek adom meg a szót, hogy válaszoljon arra, amiben ő illetékes.

HORN GYÖRGY: Dobos Krisztinának válaszolnék. Tekintettel arra, hogy a február 28-ára elkészült tartalmi csökkenésre szolt az eredeti felkérés, ez a nyilatkozat arról szolt, hogy hosszú vita után - tényleg nagyon hosszú vita után - jutottunk odáig, hogy ha az a javaslatunk, hogy az emelt szint és a középszint ne kapcsolódjék össze, hanem menjen külön a maga útján, illetve emelt szint tulajdonképpen egyáltalán ne is legyen, akkor annak a csökkentésnek a mértékével - amit mi is megkaptunk CD-n a múlt hét hétfőjén - mi nem foglalkozunk. Az a javaslatunk, hogy az sem szabályozási, sem kimeneti szempontból nem releváns. Ez volt a döntés.

DR. DOBOS KRISZTINA: Az emelt szint?

HORN GYÖRGY: Igen.

Megemlítettem, hogy 5:1 arányú döntés volt, és ezt nehéz úgy képviselni, hogy az egy az én voltam (*Derűtség.*), de ez volt a döntés.

ELNÖK: Köszönöm. Makkai Lászlóhoz volt kérdés.

MAKKAI LÁSZLÓ: Igen röviden tudok válaszolni. Az FTT foglalkozott a múlt év őszén a kétszintű érettségi kérdésével - nem kormányrendelet kapcsán, hanem annak kapcsán, hogy törvényben deklarált jogosítványa, sőt, kötelessége foglalkozni a felvételi eljárást érintő kérdésekkel. Miután 2005-től a felsőoktatási intézmények által szervezett felvételi vizsgát váltaná vagy váltja ki az érettségi, ezért az FTT úgy gondolta, foglalkozik a kérdéssel, hogy milyen olyan vizsgát gondolna, ami megfelelné mindkét fél igényeinek. Ezen az ülésen és az azt megelőző szaktanársági ülésen számos aggályt fogalmazott meg az érettségi kétszintűségével kapcsolatban, ezért kérte a tárcát, hogy addig ne döntsön az emelt szintű és a középszintű kiadásáról, végleges döntést ne hozzon, amíg el nem készül az FTT égisze alatt készülő, az új felsőoktatási törvényt kimunkálendő koncepció, aminek egyik része pontosan az érettségi-felvételi kérdése. Ennek a határideje február 28-a volt. Az anyag el is készült, hamarosan a tárca rendelkezésére is bocsátjuk. Erre válasz nem érkezett az FTT-hez, és miután láttuk, hogy nem nagyon vették figyelembe ezt a határozatot, hanem elindult ennek a kormányrendeletnek a módosítása, ami megcélolta az emelt szintű és középszintű érettségi vizsga bevezetését, úgy véltük, hogy az FTT-nek ezt a javaslatát nem fogadták meg.

Erre a kormányrendelet-módosításra, ami itt szerepel, az FTT nem kapott felkérést, tehát nem is tárgyalhatta ezek szerint.

Ha már nálam van a szó, válaszként egy dolgot elmondanék. Azért nem foglalkozott - legalábbis a mi olvasatunkban, a felsőoktatási oldal olvasatában - az Érettségi Vizsgabizottság az emelt szinttel, mert szerintünk arról született határozat, hogy ne legyen emelt szint. Nem arról, hogy az menjen a maga útján külön, vagy választható legyen. Ne legyen választható, hanem ne legyen emelt szint, az idegen nyelv kivételével, tehát ne legyen bevezetve.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Akkor most a hozzászólások következnek. A sorrend: Liskó Ilona, Hadházy, Szabados és Dobos Krisztina, utána Trencsényi László, és utána új kérdést teszek föl. Tessék parancsolni: Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Tulajdonképpen korábbról szeretném kezdeni a dolgot. Javasolnám a kollégáknak, hogy próbáljuk meg egy kicsit történetiségében megnézni, hogy itt mi is folyik.

A kétszintű érettséginek az ötlete a magyar oktatáspolitikában körülbelül tíz évvel ezelőtt merült fel, amikor a magyar oktatási rendszerben és a magyar társadalomban egy merőben másfajta helyzet volt, mint amilyen most van. Ha visszaemlékszünk, akik akkor is ebben az oktatási rendszerben dolgoztunk, tíz évvel ezelőtt volt egy rendkívül szűk felsőoktatási kapacitás és egy rendkívül szigorú felvételi szelekció a felsőoktatásba való belépésnél. Az akkori, nagyon demokratikus és nagyon jó szándékú oktatáspolitikusok azt gondolták, hogy ez tarthatatlan, hogy a gyerekeket egy szigorú érettségi, tehát egy középiskolai kimenet után még egy rendkívül szigorú felsőfokú felvételi szelekció is sújtja. Tulajdonképpen a gyerekek védelmében akarták kiváltani a felsőfokú felvételi szelekciót kétszintű érettségivel.

Hozzájárult az akkori koncepció elgondolásához még az is, hogy a középfokot akartuk expandálni, az volt a cél, hogy minél többen jussanak érettségi bizonyítványhoz, és úgy gondoltuk, hogy ha kétszintűvé tesszük az érettségi kimenetet, akkor tulajdonképpen lehetőséget adunk azoknak a gyerekeknek is az érettségire, akik a szakközépiskola határán mozogtak és nem voltak igazán esélyesek arra, hogy érettségit kapjanak.

Tehát a feladat abban az időszakban a középfokú expanzió volt, amelyikre egy szűk kapacitású, nagyon szelektív felsőoktatás épült. Valamennyien tanúi voltunk szinte annak, hogy az elmúlt tíz év alatt ez a helyzet tökéletesen megváltozott. Megvalósult a középfokú expanzió, középfokon ma mindenkinek van lehetősége érettségizni, mondhatom: aki egyáltalán erre a legkisebb képességeit is produkálja. Tehát egy középfokú érettségit ma Magyarországon megszerezni a gyerekek számára, a gyerekek 70 százaléka számára - vagy akár még többnek is - nem egy nagy probléma. Szerencsére megvalósult tehát a középfok expanziója.

Ezzel párhuzamosan, ezt mintegy egy kissé le is előzve, a szerintem nagyon okos, liberális és demokratikus oktatáspolitikák jóvoltából megvalósulni látszik a felsőoktatás expanziója is, vagyis a felsőoktatás egy széles bemenetű, kevésbé szelektív, nagy rendszerként épül hozzá a közoktatáshoz, és egyes oktatáspolitikusok néha már azt is mondják, hogy a felsőoktatási expanzió leelőzi a középfokot, és a középfok nem tud lépést tartani a felsőfok nagyon szélesre tárt kimenetével.

Tehát pillanatnyilag egy olyan helyzetben vagyunk, amikor a középfokú érettségi szinte mindenki számára elérhető, aki tanítható egyáltalán középfokon vagy képes rá, a felsőfok szinte mindenkit fel tud venni, mert most tudjuk a legfrissebb statisztikából, hogy kínálati piac van a felsőoktatásban, tehát 8 ezer gyerekkel kevesebb van, mint amennyit fel tudnának venni. Tehát a felsőoktatás pillanatnyilag nem egy szigorú, szelektív, szűkre szabott rendszerként, hanem ilyen kitért kapukkal várja a gyerekeket. Ráadásul a felsőoktatásnál egy erőteljesebb kényszer az európai alkalmazkodás, mint a közoktatásnál, aminél tudjuk, hogy Európában nagyon is nemzeti ügyként van kezelve, a felsőoktatás kevésbé, tehát ott az ekvivalenciák és a közös fejlesztések sokkal súlyosabb vagy késztehetőbb tényezők, és ezért a felsőoktatás meg is indult

Magyarországon az európai kétszintű felsőoktatási fejlesztési irányba. Tehát ez azt jelenti, hogy azokban az országokban, akikhez mi csatlakozni fogunk, nem a középfokon van a szelekció, mert ott már a középfok általános. A szelekció a felsőoktatás alsó évfolyamain van, amikor mindenkit felvesznek, és akkor ott vannak a kettő, a három és az arra épülő szintek, tehát a felsőoktatás fog szelektálni.

Egy ilyen pillanatban és egy ilyen tíz év után, és egy ilyen változás után az a tíz évvel ezelőtti ötlet, hogy a középfokú kimenetnél kell megcsinálni a szigorú szelekciót, mert ez majd kiváltja a felsőoktatás bemeneti szelekcióját, ez egy tökéletes anakronizmus. És itt nem lehet a felsőoktatás egyes tanárait és a felsőoktatás anyagi szemléletét - hogy attól félnek, hogy nem lesz elég gyerek - hibáztatni, mert tessék észrevenni, hogy az egész magyar iskolarendszer az európai rendszerhez való alkalmazkodás jegyében jutott túl ezen az ötleten, amit annak idején a kétszintű érettségi bevezetése jelentett. Tehát ez a dolog, amin mi itt ilyen nagyon aprólékosan vitatkozunk, ez egy tökéletes anakronizmus.

Tessék tudomásul venni, hogy ennek a dolognak semmi értelme - most már a magyar és az Európához csatlakozni kívánó iskolarendszer szempontjából - nincsen.

Ha ezt belátjuk, hogy nincsen, amit nagyon szeretnék, ha végre az oktatási kormányzat is felül tudna emelkedni a saját régi ötletein és a saját nem tudom, milyen szintű szabályozásain; a szabályok azért vannak, hogy a társadalom igényeihez alkalmazkodjanak. Tehát a szabályokat meg lehet változtatni. Azért vannak az apparátusok, hogy ezt megváltoztassák. Tehát nem a társadalomnak kell alkalmazkodni a szabályokhoz, hanem a szabályoknak a társadalomhoz. Tehát ha ez így van, és ezt belátjuk, akkor kérdezem, hogy miért lenne szükség arra, hogy ezt a középfokú intézményrendszert, amelyiknek amúgy is nagyon sok változást kellene most megcsinálni, többek között például meg kellene csinálni egy olyan fajta kimeneti, mérési és értékelési rendszert, amelyik ugyancsak európai kihívásként, nem a lexikális tudást méri, hanem a képességeket és a készségeket. Ez például egy nagyon aktuális és egy nagyon fontos feladat, és ez valóban a középfokú intézményrendszerre vár, hogy ezt megcsinálja.

Miért ne lehetne erre koncentrálni, és miért kellene ebbe a középfokú rendszerbe most bevezetni egy ilyen totálisan újfajta szabályozást, amelyik óhatatlanul egy hatalmas bürokráciát, egy hatalmas munkát jelent ennek a rendszernek a szereplői számára? Tehát az átállás a kétszintűre, még ha csak kínálati jellegű is, az iskolák szintjén egy nagyon komoly változást jelent. Ezt tessék tudomásul venni. Kérdezem én, hogy egy idejétmúlt ötlet, egy, a társadalmi folyamatokhoz nem alkalmazkodó szabály megéri-e azt, hogy most megint megdolgoztassuk a középfokú intézményeket egy totálisan felesleges cél érdekében? Bocsánat, hogy egy kicsit hosszú voltam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hadházy Tibor!

DR. HADHÁZY TIBOR: Tisztelt Tanács! Én nagyon röviden csak az 1. számú melléklethez szeretnék hozzászólni, amely a 197-es kormányrendeletet módosító módosítás. Tehetem, hogy nagyon röviden szóljak, mert Sipos államtitkár úr nagyon plasztikusan, a motivációkat sem elhallgatva, ismertette, érzékeltette azt a helyzetet, amely ezt a módosítási javaslatot szülte, én legalábbis így érzékelttem.

Kérdések és kiegészítések már eddig is elhangzottak, és ezek még árnyaltabbá tették ezt a képet, még nagyobb lett a mélység, élesség is ezen a képen, ehhez szeretnék én is két mondatot hozzátenni.

Az tényszerű, hogy a januárban, februárban lefolytatott szakcsoportonkénti egyeztetéseken - ahogy azt olvashattuk is, de akik részesei voltak, tudták - a felsőoktatás mintegy 80, de lehet, hogy nagyobb százalékban a középszintű érettségi bemenetet választotta. Ennek a motivációs rendszere alapvetően anyagi, hiszen adott egy bizonyos olyan szisztéma, amely finanszírozását tekintve létszámhoz köti a felsőoktatási intézmények létét, tehát a hallgatók, az államilag finanszírozott helyek betöltése alapvető követelmény. *(Megérkezik dr. Hoffmann Rózsa.)*

Ez tehát erről az oldalról érthető. Ugyanakkor létezik pillanatnyilag, bár nyilván kapcsolódik még hozzá egy kormányrendelet, amely kormányrendelet a közoktatás oldaláról inspiratív elemet az emelt szintre nem tartalmaz. Tehát én ezt a módosítást, ami az 1. pontban van megfogalmazva a kiküldött szövegszerű javaslatokban, és amely számszerűsítve ugyan nincs, de ha utána számolunk, akkor tudjuk, hogy ez egy 100 pontos, illetve 120 pontos rendszert jelent, és amely az összpontszám alapján történő rangsorolásban így előnyt biztosít az emelt szinten teljesítő hallgatóknak, ez a közoktatás oldaláról tekintve egy olyan eleme - mondhatnám gesztusnak is - ennek a módosításnak, amely mindenféleképpen a különben nem nagyon igényelt - azon el lehet vitatkozni, hogy ezt igényelni kell-e stb. - emelt szintnek a felsőoktatási bejutás szempontjából való felértékelődését jelenti.

Tehát egy összegző mondat, hogy ezt én támogatni tudom.

Kérdést kellett volna igazán föltenni, de gondoltam, hogy a hozzászólásombankérdezem meg, és ezt most már gyorsabban mondom. Ugyanakkor én a 3. pontban azt a 10 százalékot nem nagyon látom, hogy hogy lett 10 százalék - mármint a pontértékeknél. A 41. § (6) bekezdésében, ahol az szerepel, hogy mindenütt a skála legmagasabb pontszámával feleltetendő meg, a 150 pont rendben van, de a 105 pont, 75 pont, 40 pont keletkezését én nem értettem meg. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, a következő Szabados Lajos.

DR. SZABADOS LAJOS: Tisztelt Köznevelési Tanács! Azzal szeretném kezdeni, hogy az érintettek, illetékesek, államtitkár úr, elnök úr, fontoljuk meg azt, hogy az az egyetértés egyetértés-e, ahol nem az egész folyamatban van egyetértésünk - még akkor sem, ha nagyobb szakaszában igen -, mert a folyamat a bemenettől a kimenetig tart, és a kimenetnél már nincs egyetértési jogunk. A közoktatási törvény változtatásakor legyenek szívesek ezt figyelembe venni.

Államtitkár úr, nektek nagyon szépen köszönöm azt, hogy ti liberálisként viselkedtek. Ez azt jelenti, hogy nem autokraták vagytok, hogy a ti véleményeteket vagy valakiknek az általatok tolmácsolt véleményét el kell fogadnunk. Én vagyok az egyike azoknak, akik nagyon sokat ágáltak a kétszintű, főleg az emelt szintű érettségi ellen. Felsőoktatásban dolgozó vezető vagyok, felvételiztetek. Ezért most mondom, hogy elfogadjuk, hogy ne legyen felvételi - de ne legyen egyáltalán emelt szintű érettségi sem. Mérté azt már valaki, hogy ennek az előkészítése mibe fog kerülni? És hogy hányan veszik ezt igénybe? Annyira jól állunk, hogy szórhatjuk a pénzt különböző emberek elképzeléseinek a megvalósítására? Én ezt nagyon komolyan mondom akkor, amikor iskolákat kényszerülünk bezárni.

Nincs feszültség a felsőoktatás és a közoktatás között. Én ezt éreztem a te véleményedből. Feszültség van az oktatás és a kétszintű érettségit minden áron erőltető csoportok között. Én ezt így érzem.

Nem szólt a felsőoktatás - hallottam vagy olvastam ezt valahol. Ha az ember valakitől nem akar valamit, azt nem szólítja meg. Én ezt így éltem le életemben. Ezek szerint most már megkérdezték, megszólalt, hogy nem akarja a felsőoktatás zömében az emelt szintű érettségit.

Hogy legyen választható az emelt szintű, ezt is nagyon nagy aggálllyal fogadom. Amiket Horn Gyuri elmondott, meg amilyen tapasztalatunk van, és te elmondtad a rangsort is - mindenben nagyon egyetérték, de ezt következetesen gondoljuk végig. Ha most engedünk arra lehetőséget, hogy lehessen emelt szinten érettségizni, kik fognak így érettségizni? Azok, akik eddig különórákat vettek, most lehet, hogy összeadnak valamilyen alapítványba pénzt, hogy megfizessék az emelt szintű tanulást, hogy abból emelt szintű érettségi legyen. Én nem látom az esélyegyenlőséget ebben, sőt, ellentétes tendenciát érzek.

Végül az utolsó gondolat: én komolytalannak tartom a 10 százalékos csökkentést. Nálam a csökkentés 50 százalék környékén kezdődne. A saját tapasztalataimból mondom, hogy egy csomó olyan dolgot követelünk, aminek nincs értelme, soha nem lesz rá szüksége a fiatalnak, csak azért, hogy jó erős követelményrendszerrel álljunk elő, ezeket továbbra is megtartjuk.

Még egyszer: örülök ennek, hogy engedtetek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Örömmel nyugtázom, hogy Szabados úr örül, és Dobos Krisztinái a szó.

DR. DOBOS KRISZTINA: Szeretném jelezni, hogy én úgy gondolom - Trencsényi Lászlóval ellentétben -, hogy az érettségi szerves része a közoktatásnak, hagyományai is vannak, méghozzá 150 éves vagy annál is több, és azt gondolom, hogy fontos az érettségi. Ezt szeretném leszögezni.

1992-ben volt az első kétszintű érettségi, ahogy Ilona már elmondta, és akkor nagy viták voltak. Csak azért mondom, mert van, aki esetleg nem emlékszik rá. Pont azért nem tettük be a '93-as közoktatási és felsőoktatási törvénybe, mert egyrészt nem volt kellőképpen előkészítve, sem tartalmát tekintve, sem működését, tehát a működési folyamatot, másrészt mert nem tudtunk a felsőoktatással kellőképpen megegyezni.

Most, 2003-ban, tizenegy év elteltével ugyanazt érzem, és nagyon szomorú vagyok. Úgy érzem, hogy ugyanott tartunk: nincs megegyezés a felsőoktatással ebben a tekintetben. Másrészt, lehet, hogy 10 százalékkal csökkent a tartalom... Énmegnéztem a matematikát, és azt mondanám, hogy a magas szintű érettségi tartalmát nagyon kevésnek tartom, az általános szintet pedig elfogadhatónak, de ez az én szubjektív véleményem, és ezt zárójelben mondtam, mert nem az a lényeg, hogy én személyesen milyennek tartom. Én ellentmondást látok - lehet, hogy államtitkár úr nem, de én igen.

Az első szabályozás technikája rendeletben kiadott, de amikor az embert megkérdezik, hogy hogyan is fog ez lezajlani, hol vannak azok a vizsgabizottságok, külső vizsgabizottságok, vizsgaközpontok, hogyan fog megtörténni az egész, akkor, bizony, az ember különböző variációkat tud mondani, mind a diákoknak, mind a szülőknek. Én úgy érzem, nincs úgy lefektetve két évvel az érettségi előtt, hogy pontosan tudja az a diák, aki majd így fog érettségizni, hogy milyen rendszerben mit fog tenni. Hogy aztán a tanár se tudja, az egy másik pikantériája a dolognak.

A második rész: mit gondol a szülő és mit gondol az iskola? Az iskolák egy része eddig is különböző kínálatot biztosított. Horn Györggyel beszélgettem erről: a Fasori Gimnázium is mindig biztosított a legkülönbözőbb tantárgyakból emelt szintet - fakultációnak hívtuk -, és igenis, érdeklődő gyerekek jártak oda, igenis, jár amúgy fizikusnak készülő fiatalember a magyar irodalom vagy a filozófia fakultációra, mert őt érdekli. De egészen más az, hogy ő érdeklődésből jár, vagy azért, mert neki a magas szintű érettségi letételéhez kötelező oda járni.

Én tehát azt gondolom, hogy ez egy más koncepciót jelent. Fontosnak tartom, hogy legyenek ilyen fakultációk, többletórák, többletlehetőségek, szakkörök, önképzőkörök, mindenféle, hiszen a gimnáziumnak nemcsak az a feladata, hogy azt a két-három tantárgyat megtanítsa, amivel majd tovább tud menni. A szülőnek azonban, azt gondolom, meg kell mondani, és ebben a pillanatban nem tudjuk megmondani. A szülő egyrészt nyilván támogatja a gyerek érdeklődésének kielégítését, másrészt pedig nagyon tudatosan végiggondolja, hogyan fog tudni továbbtanulni a gyerek. Ez három különböző szempont, és ez a három különböző szempont, bizony, ellentmondásban lesz egymással. Én úgy érzem, hogy ez a rendszer abszolút nincs úgy kidolgozva ebben a pillanatban, és én mindenféle dologgal szemben azt mondom, hogy nem szabad úgy hozzáállni, hogy a felsőoktatás, az FTT koncepcióját nem látjuk, nem érezzük, nem tudjuk, mire gondolnak. És ha a kettő között ellentmondás van, akkor igen furcsa szituáció lesz.

Az utolsó, amit mondani szeretnék, hogy nagyon köszönöm Ilonának ezt a tájékoztatót, mert van egy tízéves története ennek a kétszintű érettséginek, meg a felvételi és az érettségi szerepe meghatározásának. Szeretném, hogyha nem felejtjenék el ezt a tízéves történetet, ugyanis senki sem felejt el. Nem lehet úgy dönteni, nem lehet úgy véleményt alkotni, hogy közben ne gondoljuk végig, mi történt az elmúlt tíz évben, és mi fog történni az elkövetkező

időben. Nekem az a legnagyobb problémám, hogy nincs együtt a felsőoktatás és a közoktatás, holott ez az egyetlen értelme ennek, hogy valahogy végre egyszer összekapcsolódjon.

Az utolsó mondat: Horn György említette, hogy az OÉVB az emelt szinttel nem foglalkozott. Erről az a véleményem, hogy ezt nem tudom értelmezni. Világos, tudjuk, hogy miről beszélünk, de azt gondolom, hogy ha van egy ilyen, akkor muszáj nekik elmondani, vagy azt kell mondani, hogy az emelt szintet el kell törölni.

DR. SZENES GYÖRGY: Ezt mondtuk.

DR. DOBOS KRISZTINA: Akkor bocsánat, visszavontam. Akkor én nem értettem jól. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Trencsényi Lászlóé a szó.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Köszönöm szépen. Jogász legyen a talpán, aki azzal a mondattal a közoktatási törvényben tud mit kezdeni, hogy a NAT és a kerettanterv alkalmazása vajon jogi értelemben nem egyenlő-e az érettségivel; feltételezem, hogy akár az is lehetne, de nem kívánok ebből jogi vitát generálni. Nem gondolom, hogy itt most egyetértési jogunkat kellene gyakorolni, ha netán mégis kellene, én bevallom férfiasan és gyáván, nem tenném keresztbe a lábamat ennek a munkának, amit itt megkaptunk. Már csak azért sem, mert szeretném azt is visszaigazolni, hogy tárgyalta már az OKNT hosszú története során ennek a munkának előkészületi anyagait, bíráltuk is, és én örömmre felfedeztem, hogy emlékeztem néhány bíráló megjegyzésemre, azok átvezetést nyertek az új szövegben.

Tehát úgy érzem, hogy nem éltem hiába és aki a jegyzőkönyv alapján dolgozott, az, ha emlékeztek rá, a legújabb kori történelemre, középszinten a populista történelemfelfogás, emelt szinten pedig egy elégista történelemfelfogás volt, és akkor én azt mondtam, hogy ez bizony kettős iskolarendszert eredményez a magyar társadalom két részének. Rendben van, rendbe hozatódott a dolog és más pontokon is viszontláttam, hogy nem volt a munkánk hiábavaló. Ezt nagyon fontosnak tartottam megjegyezni.

Viszont azt nagyon szeretném, elnök úr és OKNT, hogy ha olyan előterjesztéseket kapunk, amelyeknek tantárgyi tartalmuk van, amelyekhez a mi kompetenciánk mégiscsak véletlenszerű, ott vagy az előterjesztőt kérjük, hogy csatoljon tantárgyi lektori egymondatos véleményeket, vagy ha ilyen nincsen, akkor az OKNT az előterjesztés idejére szerezzen be ilyen tantárgyi lektoroktól véleményt, akik ne mi legyünk, tehát Dobos Krisztina ne matematikusként nyilvánuljon meg véletlenszerűen, és én is próbálom majd elkerülni azokat a dolgokat.

Amit nagyon fontosnak tartok a szövegben, és ez más tartalmi szabályozású szövegeinkben is meg fog jelenni, a követelmények rovat alatt változatlanul nagyon sok tantárgy esetében tananyagok vannak. Ez katasztrófa, mert ellene mond minden közoktatás-fejlesztési törekvésnek, és ez fog visszabeszélni, mert mégis a pedagógus, a gyerek és a szülő is azt mondja, hogy na, ebből lesz a tétel? Holott éppen ezt akarjuk elkerülni. Csak szórakoztatásul mondanám, hogy a drámában a követelmény: a tragédia. *(Derültség.)* Még szebb, az etikában a követelmény - de így van! - a méltóságteljes halál. *(Derültség.)* Ez szövegszerűen így van a rovatfejen. Ezt nyelvileg rendbe kell tenni, dicséretére legyen mondva a vizuális kultúrának és az ének-zenenek, hogy ezt a kérdést kezelte, adtak arra, hogy a követelmény alatt követelmény legyen, tudja, ismerje, adjon számot, stb. Ezt szeretném következetesen viszontlátni minden olyan rovatban, amelyeknek a rovatfejére az van írva, hogy követelmény. Úgy gondolom, hogy ez a tantervelméleti minimum.

Amennyire örültem annak, hogy ez a világnézeti probléma a történelemben, társadalmi ismeretekben megoldódott, úgy félénken kérdezem, hogy az, hogy az etikában a vallásérkölcök bemutatásánál csak a kereszténység és az európai vallások képezik az érettségi követelmények tárgyát, ez három nappal a keresztény-muszlim háború kitörése előtt releváns-e? *(Horn György: Optimista vagy! - Derültség.)*

A másik, amit szeretnék: ha emelt szintről és középszintről beszélünk, itt Dobos Krisztina szerintem tudatosan használt magas szintet és általános szintet, szóval megjelenik egy új terminológiai rendszer, nagyon sajátosnak látom és nem értek vele egyet didaktikailag, hogy a középszintben való redukció mindig a kortárs jelenségek rovására történik. Tehát az emelt szintűnek kell többet tudni a kortárs irodalomról, történelemtől, drámáról, és a középszintnek ebből kevesebbet, mert a végén vágják el a madzagot. Holott úgy gondolom didaktikailag, hogy pont fordítva: a középszintű gyerek inkább néz meg Spirót, mint Bornemissza Pétert, és inkább készül Spiróból, mint Bornemissza Péterből.

Tehát megfontolásra javaslom, hogy ezt a kronológiához való viszonyunkat - lábjegyzet: Szabolcs Ottó: Dekrétum a NAT-ról - ebből gondoljuk végig.

Az ismeretek gazdagsága jelenik meg a követelményeknél, mint amit mérni szeretne az érettségi, kevesebbszer láttam - és örültem volna itt a jövőre is utalva - az ismeretek eredetiségét, mint normát, vagy az ismeretforrás vagy az ismeretszerzés eredetiségét. Tehát ne csak a terjedelme, hanem a forráshoz való hozzájárás originalitása, éppen a PISA és egyéb ügyekből kifolyólag, tehát legalább akkora érték és egy kicsit előrevezetne megint csak a következő fázishoz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Zaj, közbeszólások: Nem lehetne egy kis szünetet tartani?)*
Jó, akkor Horn György előtt egy kis szünetet tartunk, de tényleg azt kérem, hogy öt-hat perc múlva folytassuk.

(Szünet: 11.48 - 12.00)

ELNÖK: Folytatjuk az OKNT ülését. Azt szeretném kérni, hogy próbáljunk az idővel gazdálkodni. Bár rendkívül élvezetesek a hozzászólások, és a szó szerinti jegyzőkönyvek olvasása számomra nemcsak nyugót jelent, hanem egy részben stílári, részben esztétikai élmény: a Trencsényi ikonikus beszédeit végigolvasni...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Remélem, ez jegyzőkönyvben van! *(Derültség.)*

ELNÖK: Ez jegyzőkönyvben van.

Tehát nagy élvezet, de nagyon kérem, hogy tömörítsünk. Ennek több oka is van. Egyrészt többen jelezték, hogy el kell menniük, másrészt pedig, ahogy az elején bejelentettem, még ebéd előtt okvetlenül le kellene bonyolítanunk a tananyagcsökkentéssel kapcsolatos napirendet. Úgyhogy tisztelettel önmérsékletet kérek, az idővel való gazdálkodás érdekében.

A következő hozzászóló Horn úr volt, utána Szenes György úr, majd Báthory úr és Vágó Irén.

HORN GYÖRGY: Tisztelt OKNT! Az első hozzászólásom a Köznevelési Tanács bizottsága, az OÉVB nevében történt, most szeretném a saját álláspontomat is kifejteni. A dilemma nagy részében egyetértek egyébként az előttem szólókkal. Hogy itt egy csomó anakronizmus - használjuk ezt a szót - van a szabályozásban, azt arra a dologra egyszerűsítésem, hogy az OKNT mit javasol ma a kormánynak, hogy mit tegyen holnap vagy a jövő héten. Ha erre egyszerűsödik a dolog - bár ez sem olyan egyszerű -, úgy kell feltennünk a kérdést, hogy meghirdesse-e az oktatási miniszter az emelt szintet is e hónap végén, jövő hónap elején, ahogy azt a törvény előírja számára, vagy ne tegye, és erről mi az álláspontja az Országos Köznevelési Tanácsnak. Egész egyszerűen abszurdnak gondolnám, ha a miniszter ezt a kötelezettségét most nem tenné meg. Nem azért, mert egyetértek azzal, hogy az egyetemeknek külön felvételi szintje van, hanem azért, mert azt gondolom, hogy azok a döntések, amik folyamatosan bekövetkeztek az elmúlt tizenhárom évben, azok mindig időben valamikorra érvényesek. És ha időben valamikorra érvényesek, akkor a 2005-re érvényes szabályok szerint a jelenleg 10. osztályba járó gyerekek benn vannak a rendszerben, és ebben a

rendszerben, és - függetlenül attól, hogy ők ennek örültek vagy nem, hogy az iskoláknak ez jó vagy nem jó - erre munkaerő szakosodott, órákra, fakultációkra, munkarendek alakultak ki, a gyerekeknek vannak döntéseik, családok döntöttek így, úgy vagy amúgy. Nem akarom ezt misztifikálni, de azt gondolom, a rendszert nem lehet olyan módon mozgatni, hogy aktuális döntéseket napra aktuális módon érvényesítsünk, hanem csak időben előre.

Emlékeztetni szeretném a Köznevelési Tanácsot arra, hogy már az OÉVB ülésén és korábban itt is elmondtam, az volt a szorongásom tárgya ősszel, hogy elhalasztódik a sztenderd érettségi bevezetése. Ha nem megyünk el mostanáig, ez meg is történt volna. Most már szerencsére nem arról beszélgetünk, hogy legyen-e sztenderd, felvételi nélküli, előre meghirdetett érettségi, hanem csak arról hogy ez két szinten történjék-e.

Ha szakmailag vetem fel magamnak a kérdést, nekem olyan nagyon nem fontos az emelt szint, akár el is lehetne törölni. Csakhogy, ha a rendszernek van egy ilyen fajta működése - és emlékeztetném az OÉVB itt ülő tagjait is, hiszen négyen is itt ülünk -, hogy decemberben az OÉVB egyhangúlag úgy döntött, hogy legyen két szint, és meghatározta ennek a két szintnek a definícióját: azt mondta - nem szó szerint idézem -, hogy kimenet és bemenet. Nem is vizsgáltuk, hogy ennek a kritériumnak ez megfelel-e, hanem azt mondtuk, hogy nem kell emelt szint, mert a felsőoktatás képviselői ezt többségi elvvé tudták fordítani, egy korábbi döntésünkkel ellentétes döntést. Én ezt igyekeztem meg is jeleníteni, de azt gondolom, azt kellene hangsúlyozni, hogy itt van egy ilyen mechanizmus, ez így működik, és ebben, ebben meg ebben az OKNT azt javasolja, hogy ezt dolgozzák át, és a jövőre iskolába lépők, a 2004-ben iskolába lépők számára folyják tovább a modernizáció, hogy legyen kompetencia alapú mérés, hogy ezt válasszuk külön stb. Minden mondatával egyetértek - kivéve a konklúzióval, azzal viszont egyáltalán nem.

Van itt még négy olyan fontos kérdés, amire fel kell hívni a kormányzat figyelmét. Azokat az aggodalmakat, amik itt megjelentek, én indokoltnak tartom: az esélyteremtés dilemmáját, a lebonyolítás szervezési nehézségeit, és az ezzel kapcsolatos kompetenciák megteremtésével kapcsolatos szervezési feladatokat: vizsgabizottságok, helyszínek kijelölése, próbaérettségi stb. Az egyik oldalon szerintem az a normális és tisztességes eljárás, hogy a 2001 februárjában megjelent, és az akkori, ezek szerint Pokorny Zoltán miniszter úr által aláírt kétszintű érettséginek a folytatásáról beszélünk: ennek a szakmai tartalmi csökkentése megtörtént, és az ezzel kapcsolatos ajánlásainkban, hogy ez hogyan menjen tovább, arra fel kell hívni a figyelmet, hogy milyen nehézségeket okoz. Akkor is nehézségeket okozna, ha egyetértenénk vele. Attól tartok, hogy ez vissza fog vetülni magára a vitára, és „lám, megmondtam előre” című mondattá változik, pedig szerintem jelenleg a miniszternek nincs választása ebben a kérdésben, és ezt szeretném hangsúlyozni. Vagyis arra szeretném felhívni az OM és az OKNT tagjainak a figyelmét, hogy azokat a dilemmákat, amiket ez kivált - ez tényleg drága dolog, tényleg egy csomó probléma van vele -, de ez nem indokolja, hogy menet közben félrerántsuk a kormányt. Itt most az autó kormányára szeretnék asszociálni. Rossz volt...

ELNÖK: Hogy az ikonikus beszéd tovább folytatódjék. *(Zaj, derűlttség, közbeszólások.)*

HORN GYÖRGY: Ne menjünk neki az oszlopnak! De azt gondolom, valahogy akceptálni kellene, mert ha ma az OKNT egy olyan döntést hoz, hogy az OKNT többsége vagy nagy hányada azt mondja, ne is hirdesse meg az emelt szintet, és ezt itt bejelentjük, mit kezd ezzel a miniszter? A jövő héten módosítja a törvényt? Beviszi a parlament elé? Neki március végéig meg kell hirdetni az emelt szintet, hiszen ez a kötelessége, benne van a törvényben.

Tehát azt gondolom, hogy azokkal a részletekkel kellene foglalkozni, és el kellene fogadni... másképp fogalmazom, és akkor befejezem, szerencsére a szünetben elmondtam a dohányzóban, már nem vagyok annyira indulatos, lám, mire volt jó a szünet. *(Derűlttség.)* Azt kellene valami módon nagyon-nagyon megerősíteni, hogy ne mi döntsük el, hogy nincs szükség emelt szintre, hanem a rendszer maga, merthogy úgy tűnik, hogy erre tényleg nincs szükség. Döntse el. Ha azt mondja erre a felsőoktatás, hogy neki nem kell, a miniszter teljesítette a

kötelezettséget, és akkor nem lesz emelt szint; ha egyszer ez így működik, hála istennek, hogy ha nem kell. Ha nincs érettségi, akkor nincs érettségi - mármint emelt szintű -, akkor az nem kerül pénzbe, mert amibe került, azt már elköltötték, megcsinálták, tehát az kész, ott van.

Tehát én így látom, hogy ennek nincsen igazán teteje, és azokkal a kérdésekkel foglalkozunk, amelyek itt ránk hárulnak ebből. Persze, nyilván mondhatjuk azt is, hogy egyáltalán nem kell hála istennek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Én egy hosszú hozzászólásra készültem, de elnök úr felszólítására és az előttem szólók miatt most már nagyon könnyű helyzetben vagyok. Az önvallomásomat itt ebben a körben már többen ismerik, én elkötelezett híve voltam a kétszintű érettségi vizsgának mindaddig, ameddig meg nem kérdeződött a felsőoktatás, és el nem kezdtük szondázni a közoktatás különböző szereplőit is, hogy kell-e ez a két szint vagy nem.

Nagyon könnyű helyzetben vagyok, mert szokásommal ellentétben Liskó Ilonával nem kell vitatkoznom. Minden szavával egyetértek, minden gondolatával egyetértek, ezt a történetet Dobos Krisztinával 1992-ben együtt kezdtük el átélni, Liskó Ilona ezt nagyon plasztikusan elmondta, ez a helyzet. Ha ez a helyzet, akkor minek kellene szembemenni mind a felsőoktatással, mind a közoktatással?

Az elmúlt három hónapban, mióta ez a vita kezd kipattanni, azóta hét vagy lehet, hogy nyolc megyében, különböző szakmai szervezeteknek több mint ezer szakembere kért fel különböző alkalmakkor előadások tartására, vitára. Nem találkoztam olyannal az oktatásügy irányítóin kívül, aki igényt jelentett volna be az emelt szintű érettségire. Ha nem kell, akkor minek csináljuk?

Amit nagyon fontosnak tartok, és amiben Horn Györggyel értek egyet, és ami végtelenül fontos: egységes, standard, ne legyen felvételi vizsga és kezdjük el haladéktalanul a modernizációs érettségi kidolgozását, ami talán ebben az ütemezésben 2004-ig elkészülve, 2008-ban bevezetődhet. Ha ebben itt egyetértés van, akkor minek kellene egy-két évre valami egészen mást csinálni, amiről senki, semmit nem tud vagy nagyon keveset tudnak, rengeteg pénzbe kerül és senkinek nincs rá igénye?

Tehát tényleg nem értem, hogy mi az indoka, hogy egy átmeneti időszakra csináljunk valamit, mert az nem indok, és Horn Gyuri, ne haragudj, azt mondtad, hogy felkészültek az iskolák a két szintre. Készültek a rossebbet, már bocsáss meg! Dehogyan készültek. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Benne lesz a jegyzőkönyvben!)* Most kellene márciusban és májusban meghirdetni azokat az emelt szintű kurzusokat. Nincs erre egy fél tanár sem egyetlen iskolában sem, mert akkor kellene majd felvenni erre tanárokat, ha ilyen kurzusok beindulnának, ha ennek egyáltalán van munkaerőigénye, nem tudom, hogy van-e különben. Tehát nincs erre senki, semmilyen módon felkészülve, mert a 9-10. osztályban ezek a gyerekek ugyanazt tanulják, mint ha középszintre készültek, ha emelt szintre készültek volna. Ugyanazt tanulják a gyerekek, tehát semmi különbség nincs. Felesleges munka.

Ami nagyon lényeges, hogy mit ajánljunk a miniszter úrnak: meghirdesse-e a miniszter úr az emelt szintet is? Ne hirdesse meg az emelt szintet. A közoktatási törvény olyan stádiumban van, hogy kormány elé megy, ezt ha kell, akkor módosítani kell, ha másképpen nem, ennek megvan a technikája, képviselői módosító indítvány, stb., mindegy, valamilyen technikával ezt a dolgot ki lehet venni belőle, és tényleg úgy van, a törvény azért szól, hogy szolgálja az embereket. Úgy látom, hogy ez most nem szolgálja.

Az utolsó mondatom pedig, hogy rántsuk félre a kormányt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Báthory Zoltán!

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Szenes György szakértőire mondom azt, hogy ha ezer szakértőt megkérdezek, hogy kell-e neki adórendszer, azt fogja mondani, hogy nem. Szóval az populizmus, amit mondasz az ezer szakértődről és a megkérdezett nem tudom hány egyetemi oktatóról és oktatóitokról, mert úgy látom, hogy most már senki nem akarja a kétszintű érettségét, pedig állítom, hogy az egy fontos modernizációs eszköz.

Sipos János barátommal, kollégámmal értek egyet ebben a dologban: ennek a jelentősége talán nem is az, hogy vizsga van, hanem az, hogy előtte felkészülési időszak van. Erről Horn György is beszélt, Sipos János is beszélt, én is szeretném ezt nagyon hangsúlyozni.

Ezzel kapcsolatban, bár Liskó Ilona történeti felvezetésében sok igazság van, de azért hozzátenném, hogy a középiskolai expanzió még távolról sincs befejezve. Mennyiségében sincs befejezve, mert a megfelelő életkori populáció 20 százaléka - bár csökkenő tendenciában - megy a szakiskolába, 15-20 százalékaról nem tudunk semmit, ezek akik lemorzsolódnak és nem is tudjuk, hol vannak, és 60-65-70 százalék körül az életkori, tehát nem az általános iskolát végeztek. Nincs befejezve tehát a középiskola - nem a középfok - expanziója, azt tovább erősítő impulzusokat kell adni a tárcának, az oktatási miniszternek nevezetesen, és nem ártana, ha az OKNT is a modernizációs szándékok mögé zárkozna fel, és nem azokat nehezítené és lassítaná mindenféle érvek alapján.

Szeretném elmondani azt, hogy a középiskolai pedagógia, a középiskolákban lévő pedagógiai kultúra távolról sem tudja megoldani a tömegoktatás kérdéseit. Ha tehát beleviszünk egyfajta differenciáló tényezőt, amit a vizsga jelent, mert annak az előzménye, tehát a 11-12. évfolyamon, hogy végre a gyerekek abban mélyedhessenek el, ami érdekli őket, és azzal kevesebbet foglalkozhassanak, ami kevésbé érdekli őket, és ezen a rendszeren belül változtathassanak, nagyon szépen kitalált rendszere van ennek a kétszintű dolognak. Nem tudom, hogy miért lenne időszerűtlen, nem tudom, miért ne érdemelné meg, hogy azon gondolkozzunk, hogy azzal foglalkozzunk.

A felsőoktatási expanzióról pedig azt gondolom, hogy az totális káoszba keveredett, éppen azért, mert nem figyelnek a minőségelvre. Az én szememben az, aki az emelt szintű érettségét elutasítja, az a minőségelvvvel helyezkedik szembe. Azt mondja, hogy mindenkit lehet egyetemen oktatni. Mint tudjuk, ezt még Comenius sem állította, és ez soha nem valósult meg. Tehát az Európai Unió legmagasabb elvárásai az életkori csoport 40-50 százaléka, de abban nemcsak a Humboldt Egyetem van benne, hanem benne van a postsecondary és minden egyéb dolog. Tehát nem tudom, miért gondoljuk azt, hogy a felsőoktatási expanzió szempontjából nem lenne szükség egyfajta minőségi szűrőre, és mivel úgy döntöttünk - és ebben egység látszik -, hogy ezt nem a felsőoktatásra kell bízni, hanem a közoktatásra, ezért tehát a közoktatásnak valamilyen módon jeleznie kell a minőséget. Ennek a minőségnek a jelzése az emelt szintű érettségi az én elgondolásom szerint, pedagógiai haszna pedig az, hogy előtte két éven át egy differenciáló pedagógia valósul meg a középiskolákban, bármennyire is nem szeretik az elit gimnáziumok és az elit szakközépiskolák tanárai, hogy nekik differenciálni kelljen a tanítványaik között - mondom egy kicsit éllel, mert aki mindig ellenezte, azt értem, de aki hirtelen változtat, Gyurikám, ne haragudj, azt nem nagyon értem vagy kevésbé értem.

A perspektíva valószínűleg tényleg az, amit többen mondanak, hogy az érettségi, tehát a középiskolai záróvizsga jelentősége lassan csökkenni fog, olyan mértékben, ahogy a középiskolában a modernizáció előrehalad. Hogy ez egy év múlva vagy nyolc év múlva történik, ezt jelen pillanatban nem tudjuk. Nem kell tehát elzárni a modernizációs utat, és ha az OKNT ezt többségében elzárná, akkor kérem azt, hogy külön véleményként jelezzék, hogy én ezzel nem értenék egyet.

Szeretném még elmondani információként, hogy amikor a NAT-revizió során felülvizsgáltuk az időarányokat, és többek között a szabadság mennyiségében hoztunk egyfajta átmeneti döntést, akkor azt mondtuk, hogy a 11. és 12. évfolyamon a szabadságnak 50 százaléknak kell lenni, hogy az iskolák ténylegesen tananyagban, tanítási anyagban is tudjanak alkalmazkodni a tanítványaik kívánságaihoz.

Úgy gondolom, ezzel elég nagy alapot adtunk arra, hogy ez a differenciáló pedagógia a 11-12. évfolyamon kibontakozhasson.

Igen, azt gondolom, tíz év múlva valószínűleg olyasmi lesz, mint az Egyesült Államokban, vagy amilyen általános tesztrendszerekkel csinálják ezt Svédországban. Ez nagyon könnyen előfordulhat, hogy tényleg ebbe az irányba megy a dolog, de erre nézve jelenleg semmilyen jelet nem látok. Lassan magunk mögött hagyunk egy nagyon rossz felvételi vizsgarendszert az egyetemek és a főiskolák részéről, és itt van egy meglehetősen kialakulatlan középiskolai rendszer: ezt a középiskolai vizsgarendszert kellene egy kicsit javítani, módosítani, aztán néhány év múlva megvizsgálni, hogy merre van az előre.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Sipos úr!

SIPOS JÁNOS: Köszönöm szépen. Lehet, hogy tiszteletlenségnek tűnik, amit kérek, de nagyon őszintén kérem: a kollégák fogadják el tőlem, hogy én most átbújok iskolaigazgatói szerepembe, amit az elmúlt években is végeztem. *(Közbeszólásra:)* Megbeszéltem a polgármester úrral - nem utasítottam -, hogy írják ki a pályázatot a következő tanévre. Ezt a kérdést el kellett rendeznem magamban - egyébként nem volt könnyű döntés.

Egyetértek a felmerült problémákkal, maximálisan támogatom azt a javaslatot, hogy a 2008-ban érettségizőkre 2004 szeptemberére jelentessünk meg egy még jobban modernizált érettségit. Ha most valamilyen módon elérjük, hogy ne legyen 2005-ben kétszintű érettségi, az az érettségi követelmény, ami már elkészült, amire a józanul gondolkodó iskolákban már két éve készülnek - hiszen nem a 11-12. évfolyamon kezdődik az érettségire való felkészülés, ennek a feltételrendszerét már megteremtették, nem most szeptemberben fognak felvenni új tanárokat, nagyrészt azok a tanárok fogják tanítani a gyerekeket jövőre is, akik eddig tanították stb., stb., mi lesz azokkal a gyerekekkel, ha visszarakjuk a mostanit 2005-re? Akkor 2005-ben is, 2006-ban is, 2007-ben is marad az, ami most van. Én csak kérdezem. Marad az az érettségi-felvételi rendszer 2005-ben, 2006-ban, 2007-ben, ami most van? Mi lesz? Hog érettségiznek 2005-ben? Milyen jogszabályokra hivatkozva? Bennem alkotmányossági aggályok is felmerülnek. Hogyha én most 10. osztályos diák lennék, és azt mondanák nekem, hogy 2005-ben mégse abból kell érettségiznem, amit két évvel ezelőtt mondtak, amikor elkezdtem a középiskolát... Kérdések merültek fel bennem.

Kérdezem tehát az OKNT-t: akkor mi van, ha nincs 2005-ben?

ELNÖK: Köszönöm. Vágó Irén következik.

DR. VÁGÓ IRÉN: Ehhez egy abszolút személyes példát mondanék. Az én fiam 2004-ben fog érettségizni. Korábban úgy volt, hogy 2004-től fog életbe lépni ez a rendszer, és mi is túléljük valahogy, hogy ez akkor nem lép életbe. Ez csak abszolút pragmatikus megközelítése a dolognak.

Igazából nem ezt akartam mondani, és nem is tudok a Sipos úr kérdésére válaszolni. Meg igazából azt sem tudom eldönteni, hogy meg kell-e lépni most ennek a kétszintű dolognak a bevezetését vagy sem. Egy elegáns menekülési utat adott nekünk a felsőoktatás arra, hogy ezt most ne csináljuk meg. Kétségtelen, hogy ez nagyon kemény érv, amire most lehetne hivatkozni. Ez biztos.

A másik oldal, hogy azért én nem hiszek abban teljesen, hogy a közoktatás olyan egyöntetűen elutasítaná a kétszintűséget. Nagyon komoly kapacitásfeleslegek jelennének meg, és komoly visszahatása lenne ennek a dolognak. Sok-sok évre, nemcsak négy évre, hanem itt gondoljunk a hatosztályos meg a nyolcosztályos iskolákra. A szelekció változatlanul megvan, és ha nem a felsőoktatási felvételiben van meg a szelekció, akkor meg kell nézni, idén megint mik történtek a hat- meg nyolcosztályos gimnáziumi felvételik egy részében: a legsötétebb időkre mentünk vissza. Ezt csak az legitimálja, hogyha itt kétszintű lesz az érettségi, és oda kell

bejutni, ahol biztos fel tudnak készíteni az emelt szintű érettségire. Ez a rendszernek egy működési módja. Ha felkínáljuk a kétszintűséget, akkor az erre való hivatkozást konzerváljuk, minimum a következő nyolc évre. Ezt csak úgy mondom.

Ezzel együtt ebben a rendeletben sok olyan lehetőség van, ami tulajdonképpen azt hozza magával, hogy akár el is halhat ez a dolog, ha kiderül, hogy a rendszer nem úgy működik. De van egy dolog, ami ennek ellentmond, és én szeretnék ez ellen tiltakozni. A felsőoktatás mit deklarált? Azt deklaráta, hogy neki elégséges az, hogyha tanulóképes, gondolkodási képességeiben kiművelt emberek kerülnek oda be, és úgy gondolják, hogy a középszintű érettségi ezt garantálja. Miért tesszük mi azt ide bele, hogy egy nyelvvizsgálóhoz csak a felső szintű érettségivel lehet jutni? Ez egy nagyon kemény kulcskompetencia. Azt gondolom, hogy kell a felsőoktatásnak a garancia arra, hogy legalább egy nyelvet beszélő emberek kerüljenek be a felsőoktatásba, akik tudnak szakirodalmat olvasni, és egyáltalán, az egész oktatási rendszerünkre szűgyen, ha benne marad, hogy ezt csak a felső szintű érettségi tudja deklarálni.

Ez az egy ilyen rendszeridegen elem van ebben a dologban, és én szeretném, ha a középszintű érettségi ötös vagy négyes osztályzata biztosítaná ezt a lehetőséget.

A másik, amivel Báthory Zoltánhoz szeretnék csatlakozni, az, hogy igenis, az expanziót még lehet bővíteni, lehetne folytatni, nincs minden egészen rendben. Azt hiszem, hogy van az OKNT-nek is egy elég nagy adóssága, meg egyáltalán az egész oktatásirányításnak. Lebegtetjük itt ezt a szerencsétlen alapműveltségi vizsgát időtlen idők óta. A legfrissebb szakiskolai kutatásunkban a hallgatók iksz százaléka beírta, hogy amint megkapta a szakmáját, megy és felkészül az érettségire. Miért nem lehet a 10. osztályban csinálni egy olyan alapműveltségi vizsgát, ami lehetővé tenné, hogy ne kelljen plusz két évet erre ráhúzni?

ELNÖK: Köszönöm. Szenes György, Liskó Ilona.

DR. SZENES GYÖRGY: Mert megszólítottam, szeretnék válaszolni Zolinak, és egy félreértést szeretnék eloszlatni, ami valószínűleg az én hibás fogalmazásom miatt alakult ki.

Azért változott meg a véleményem, mert a körülmények megváltoztak. Az elmúlt hónapok, az elmúlt hét eseményei egyértelműen arra készítettek, hogy bár volt egy határozott álláspontom a kétszintű érettségi szükségességéről, de számos érv meggyőzőtt ennek az ellenkezőjéről. Lehet, hogy ez hibás dolog, hogy hagyom magam meggyőzni, és nem megyek fejjel a falnak, de én így látom, hogy ez így helyes.

A másik: nem kellene összekevernünk - valószínűleg rosszul fogalmaztam - a kétszintű érettségit és a differenciált felkészítést. A kettőnek semmi köze nincs egymáshoz. Differenciáltan fel kell tudni készíteni, és ha a NAT lehetőséget ad, akkor ez meg is fog történni, és a helyi tantervekben erre - jól-rosszul, ahogy Sipos János mondta, 33 órában - meg is van az órakeret. (*Horn György: Harminc lesz.*) Harminc plusz három órában a 11-12. osztályban megvan a hely, fakultáció és minden más lehetősége megvan az iskoláknak arra - és ezt meg is teszi az iskolák zöme -, hogy az érdeklődésnek megfelelően többlet óraszámban tanítja a gyerekeket. Akik többlet óraszámban fognak tanulni, azok az egyszintű érettségien is valószínűleg jobb eredményt fognak elérni, és ez lesz a felkészítés a bejutásra, és itt lesz a differenciálási lehetőség.

A 100 vagy 150 pontos skálán vagy az ötfokozatú skálán lényeges differenciák lesznek a gyerekek között, és ebből sorrendet fog tudni felállítani a felsőoktatás. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Én is Báthory Zoltánra és Horn Györgyre szeretnék reflektálni. Báthory Zoltánnal teljesen egyetérték abban, hogy a középiskolai expanzió nem fejeződött be. Sajnálatos módon még mindig van 20 százalék a gyerekek között egy-egy évjáratból, aki nem jut el az érettségiig. Szerintem azonban ennek nem a kétszintű kimeneti vizsga a megoldási módja, hogy ez ne így legyen. Ennek a dolognak a megoldási kulcsa pillanatnyilag az általános iskolában

van, mert ezek a gyerekek az általános iskola hatodik osztályára maradnak le olyan mértékben a teljesítményben, különböző származási, családi és egyéb okok miatt, ami miatt ezek a gyerekek nem tudnak bemenni egy érettségit adó képzésbe. Ennek szerintem két megoldása van.

Egyrészt az általános iskolában a kormány, a jelenlegi kormány nagyon jó programokat indított el az integrációs programokkal és egyéb felzárkóztató programokkal, ezeket kellene tovább folytatni, tehát ezeknek a gyerekeknek az általános iskolában kellene segítséget adni a felzárkózásra. Azt mindenki tudja a jelenlévők közül, hogy minél korábban adom ezt a felzárkóztatási esélyt, annál hatékonyabb, ezt százezerszer mindenki, minden kutatással bebizonyította. Másrészt pedig meg kellene valósítani a középfokon egy olyanfajta differenciált oktatást, amiről Báthory Zoltán beszélt, de aminek szerintem sincs az égvilágon semmi köze a kimeneti vizsgához.

Tehát egy középfokú oktatásnak egy differenciált képzési kínálata tökéletesen megvalósítható anélkül, hogy a végére egy ilyen kemény szűrést vigyek vissza. Tehát a kettő szerintem nem függ össze egész egyszerűen.

Ellenben nagyon is összefügg azzal, amit viszont Irén emlegetett, és az az alapműveltségi vizsga, tehát hogy tudjunk adni ezeknek a gyerekeknek egy olyan garanciát, hogy ha ők nem férnek be, mert nem képesek teljesíteni a követelményeket az érettségit adó képzési formába, akkor egy alapvizsgával utána bármikor folytatható legyen az érettségire való felkészülésük. Ezt viszont a jelenlegi kormányzat is - benyomásom szerint - tökéletesen indokolatlanul halogatja, ahelyett, hogy az alapműveltségi vizsga bevezetésével foglalkozna az a rengeteg nagyszerű szakértő, és arra készítenék el a feladatlapokat, a diszfunkcionális kétszintű érettségi vizsgán törik a fejüket.

Gyurinak még annyit szeretnék mondani, hogy az az érv, hogy a mostani gyerekeknek azt mondták, hogy majd kétszintű lesz és mégsem lesz kétszintű, hogy ez egy tragédiát jelentene, én ezt egyszerűen nem tudom elhinni. Azt gondolom, hogy itt mindenki megkönnyebbülne attól, ha a miniszter azt mondaná, hogy nem lesz kétszintű, hanem egyszintű lesz, ellenben 100 ponton értékelünk és az egyetemeknek el kell fogadniuk, hogy abból kell válogatni, amit ez a 100 pontos értékelés kihoz. Szerintem ettől mindenki megkönnyebbülne. Nem beszélve arról a veszélyről, hogy az milyen káoszt okozna, hogy a mostani tizedikesek így érettségiznek, utána pedig majd a nem tudom hányadikosok már másképp érettségiznek, amitől mind a szülők, mind a gyerekek, mind a pedagógusok megint meg fognak örülni, mert eddig is az a bajuk, hogy ahány osztály van, annyiféle tanterv szerint tanul.

Tehát szerintem itt a legcélravezetőbb dolog az lenne, hogy azt mondjuk, hogy a dolgot nem csináljuk, nincs értelme, nincs funkciója, és akkor lehetne azzal foglalkozni, ami valóban társadalmi probléma, például az alapvizsga bevezetése, például az alsó 20 százaléknak az expanzió ügyében való befejezése, például a hátrányok csökkentése, mert ez valóban nagyon súlyos probléma, és ez valóban egyre súlyosabb lesz, mielőtt csatlakozunk Európához, hogy itt cipel ez a rendszer magával 20 százalékot, akit olyasmire oktat és akinek olyan bizonyítványt ad, amivel nem tud a munkaerőpiacon elhelyezkedni. Ez valóban egy súlyos probléma, és el nem tudom képzelni, hogy miért nem ezzel foglalkozik az oktatási kormányzat, miért azzal foglalkozik, aminek nincs értelme.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hoffmann Rózsa és utána én szeretnék szólni.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Szeretném ráirányítani a figyelmet egy látszólag apró kérdésre, de mégsem apró, és talán részben akkor megkísérelnék egy válaszlehetőséget is megfogalmazni a Sipos államtitkár úr által feltett kérdésre, hogy tudniillik mi lesz akkor, ha nem lesz emelt szintű érettségi.

Ez az apró kérdés benne van az érettségi bizottság állásfoglalásában, amely arra hívja fel mindenki figyelmét, hogy az a pontozási rendszer, amit a rendelet szövege tartalmaz, további tisztázásra szorul, és hogy úgy láttuk, az lenne a célszerű, hogy ha az érettségi hivatalos eredményében is megjelenének a pontszámok az osztályzatok mellett. Az osztályzatokat

voltaképpen inkább csak olyan megtűrendőnek tartjuk, mert ehhez tradíciók és várakozások kötődnek.

Ha a kétszintű érettséginek a mostani kidolgozott követelményrendszerét vesszük alapul, ez már most sokkal standardizáltabb érettségit tesz lehetővé, mint a korábbi. Növekszik az írásbeli lehetőségek száma, és egy pontozásos rendszerben a mezőny sokkal inkább széthúzható, mint a régi 1-5-ig terjedő osztályzatban. Tehát alkalmasabb lesz arra, hogy a felsőoktatási intézmények rangsorba állítsák a pontok alapján és nem az osztályzatok alapján a jelölteket, és megtettük az első lépést a standardizáltság és a korszerűbb tartalmak irányába, mert ezen a kettőn van a hangsúly meglátásom szerint a 2005-ös érettségiben.

Tehát úgy látom, hogy nem okoz ez megoldhatatlan gondot, ha nem lesz emelt szintű érettségi, mert a kidolgozott középszintű követelmények alapján ez megoldható. Akár még azon az áron is, mert a döntést nem lehet már hónapokig halogatni, amíg kikristályosodik egy jobb pontozási rendszer, egy követhetőbb, átláthatóbb, egyértelműbb pontozási rendszer, mert ami a diákok, a pedagógusok és a szülők felé most már halaszthatatlan kötelessége az oktatási kormányzatnak, hogy mondja meg, hogy miből és milyen követelmények mentén lesz az érettségi 2005-ben. Ehhez később hozzá lehet rendelni a pontozási rendszert, hogy ha ezt nem lehet elkészíteni rövid időn belül. Lehet, hogy nem lehet, lévén, hogy magam sem látom ezt pontosan, de a lényegnek azt tartottuk - és azt hiszem, ebben egyetértés is volt az Érettségi Vizsgabizottságban -, hogy a pontozást mindenképpen megjelenítendőnek tartjuk az érettségi hivatalos eredményében.

ELNÖK: Köszönöm. Magamnak adom meg most a szót, nem zárszóként, de lehet, hogy...

SIPOS JÁNOS: Egy választ még meg kell fogalmaznunk Vágó Irén kérdésére.

ELNÖK: Akkor én most elhallgatok és választ fogalmaz meg Fazekas Márta az idegennyelv-vizsgával kapcsolatosan.

FAZEKAS MÁRTA: Igazából egy részleges dologról van szó, de hadd mondjak mellette szakmai érveket. Az Európa Tanács a nyelvtudást egy hatszintű skálán méri A1-től C2-ig. Ha a nyelvtudási szinteket megpróbáljuk az érvényben lévő magyar rendszernek megfeleltetni, akkor azt lehet mondani, hogy a B1 körülbelül az alapfokú nyelvtudásnak megfelelő, a B2 pedig a középfokú nyelvtudásnak felel meg.

Az idegen nyelvi érettségi két szinten: emelt szinten a B2-t fogalmazza meg mérendő teljesítménynek, középszinten pedig a B1-et. Tehát tulajdonképpen szakmai nonszensz lenne, hogy ha a B1-es nyelvtudás eredményeként középfokú nyelvvizsgát lehetne szerezni. Ezzel meg lehetne növelni persze a nyelvvizsga-bizonyítványok számát, de a summa nyelvtudást e hazában nem. Tehát itt gyakorlatilag csak az képzelhető el, hogy a megfelelő szinten tett emelt szintű érettségi vizsga feleltethető meg 4-es és 5-ös érdemjegy esetén a középfokú államilag elismert nyelvvizsgának, és ez jó, hiszen nagyon sok gyerek van, százezres nagyságrendben vannak azok a gyerekek, akik elmennek most külső vizsgaközpontokba, ennek a szintnek a bizonyítását államilag elismert központokban megtenni. Ez így ingyenes volna, esélyegyenlő volna, de a középszinthez ezt az esélyt nem lehet csatolni, mert ez szakmailag nem lehetséges. Köszönöm szépen.

DR. VÁGÓ IRÉN: A zsákutcák akkor is megmaradnak, mert ahhoz, hogy egyetemi diplomát szerezzen, akkor is el kell menni nyelvvizsgát tenni. Rendszeridegen, mert letehető minden most középszinten, egy dolog nem: nem szerezhető meg ott a nyelvvizsga.

FAZEKAS MÁRTA: Megszerezhető, hogyha lesz emelt szint. Hogyha két szinten tehető érettségi vizsga van, akkor... *(Közbeszólás.)* Én azt az aggályomat fogalmaztam meg az

OÉVB előtt is, hogy amennyiben nincs kétszintű érettségi vizsga, én nem tartanám valósnak azt az igényt, hogy legyen egy olyan tantárgycsoport, amiből viszont van kétszintű érettségi vizsga. Vagy van kétszintű érettségi vizsga, vagy nincs. Ha nincs, akkor a gyerekek változatlanul a vizsgaközpontokban fognak, pénzért, vizsgát szerezni, legfeljebb ezt utólag nekik valamilyen módon kiegyenlíti valamilyen kormányzat, önkormányzat vagy más. Azt nem lehet tenni, hogy a középszintet egyszerűen megfeleltetjük, és azt mondjuk, hogy akinek ilyen vizsgája van, akkor az tud középfokonnyelvet, mert sajnos nem tud. Kétségtelen, hogy erre kell megoldás, de ezt csak az emelt szintű idegennyelv-érettségi tudja nyújtani.

ELNÖK: A következőt szeretném válaszolni Horn Gyuri kérdésére, hogy mit tanácsolunk a miniszternek. Mielőtt válaszolnék, értelmezem a kérdést.

Ezt a kérdést úgy lehet értelmezni, hogy szülessék testületi állásfoglalás ebben az ügyben. Erre nem látom érettnak a helyzetet, mert ebben az esetben öt-hatféle választ kellene adni. Ez ugyanis nem válaszolható meg igennel és nemmel, lévén, hogy például a Hoffmann Rózsa felszólalásában a nemhez olyan módosítása tartozott a középszintű vizsga pontozásos rendszere átalakításának, amely már egy nemet moduláló változat.

Én tehát azt javasolnám a miniszter úrnak, hogy csinálunk egy nagyon korrekt összefoglalót erről a vitáról, amelyben nagyon pontosan megpróbáljuk - és ebben majd kérem a Horn György segítségét, mert mégis ő a szakembere - karakterisztikus tipológia szerint összefoglalni a véleményeket. Utána azt mondjuk, hogy fontolja meg ezeket a véleményeket. Miután nem egyetértési jogunk van, tehát egy határozatnak semmiféle kötelező ereje nincs a miniszterre nézve, megkönnyítjük az ő eligazodását, ha azt látja, hogy a hozzászólások milyen arányban billentek inkább az igen mint a nem felé, és milyen konzekvenciákat vonna egyik vagy másik maga után. Horn György hozzászólásában is benne volt, hogy ha viszont marad a két szint, akkor fontoljuk meg mindazokat a kérdéseket, amelyeket Dobos Krisztina exponált, hogy az egész rendszer milyen mértékben igényel még további finomítást és kidolgozást.

Én a miniszter számára a legjobb segítséget abban látnám, ha egy nagyon korrekt, szigorú, tipologizált jegyzőkönyv volna, amely ezeket a problémákat felsorolja, és azt mondja, tessék szíves lenni figyelembe venni.

Tulajdonképpen ennyit szeretnék mondani, és ha ezzel egyet lehet érteni, akkor azt is kérném, hogy zárjuk le a vitát, mert nem jutunk a további dolgokhoz, holott nagyon fontos dolgok vannak még hátra.

Akinek még olyan adaléka volna, vagy ezzel a megoldással nem ért egyet, az szóljon!
Szabados úr!

DR. SZABADOS LAJOS: Én azért szólok, mert nem értek egyet. Én azt mondom, hogy szavazzunk. Ez volt a kérdés az államtitkár úr részéről is, hogy mondjuk meg, meghirdesse-e a miniszter vagy ne hirdesse meg.

SIPOS JÁNOS: Én ilyet nem kérdeztem.

DR. SZABADOS LAJOS: Mondjunk véleményt. Milyen véleményt mondunk? Az már finomítást jelent, amit te mondtál - amivel egyetértek. De én azt mondom, hogy most mindenki mondja meg, hogy érzi: meg kell hirdetni, vagy nem kell meghirdetni. Én tehát azt mondom, hogy legyen szavazás.

SIPOS JÁNOS: Szeretném jegyzőkönyvbe venni, hogy ilyet én emlékezetem szerint nem mondtam.

DR. SZABADOS LAJOS: Mit kértél?

SIPOS JÁNOS: Én azt kértem az OKNT-tagoktól néhány perccel ezelőtt, hogy mondjanak véleményt, mi van akkor, ha 2005-ben nincs kétszintű érettségi. Én erre kértem választ, és Hoffmann Rózsától kaptam is.

ELNÖK: Liskó Ica!

LISKÓ ILONA: Én szeretném javasolni, csatlakozva ehhez, hogy szavazzunk erről a dolgról, mert lehet, hogy nekünk ebben nincs nagyon komoly jogosítványunk, hogy beleszóljunk, de azért jó lenne, hogyha megjelenne az OKNT véleménye egyértelműen, és nemcsak a hozzászólások összefoglalójaként.

ELNÖK: Horn György!

HORN GYÖRGY: Az elején, az OÉVB-tájékoztatás során is felvettem azt a javaslatomat, hogy az OÉVB-nek mindenkinél ott van egy pontokba foglalt javaslatsora. Ennek a pontokba foglalt javaslatsornak egyik fontos eleme, persze, a kétszintűség, de egy csomó kiegészítéssel, amit Rózsa is elmondott, hogy a 100 pontos rendszer, vagy a nemzetközi... Egy csomó olyan kérdés van, ami ebben az összefüggésben eléggé másodlagos, de például az, hogy legyen sztenderd, abban egyetértés van.

Azt kérem, legalább azt nézzük végig. Ebben sokféle felvetés volt. Még egyszer hangsúlyozom: számomra ennek egy, bár nem vitathatóan fontos eleme ez az emelt szint. Sőt, továbbmegyek, az emelt szinttel kapcsolatban kétféle dilemma van. Az egyik, amit az OÉVB többsége megszavazott, hogy ne legyen emelt szint. Ehhez képest van egy másik változat is, hogy legyen, de ne kapcsolódjon össze a két változat, tehát aki akar, menjen, bízzuk rá az iskolákra. És van egy harmadik, ami az előterjesztésben szerepel, ami azt mondja, hogy legyen, és kapcsolódjon össze a kettő. Nem egyszerűen teoretikus, hanem nagyon praktikus különbségek, nevezetesen, hogy az emelt szintet letevő tanuló kapjon-e több pontot azért, hogy ő emelt szintet teljesített, vagy a felsőoktatásra van bízva, hogy ő mit kér, és ez ettől függetlenül van. Ez három különböző verzió csak ebben az egy konkrét kérdésben.

Azt gondolom, hogy ha ilyen szavazás van, ez, ha nem egyetértési jogunk van, akkor is lehet iránymutató. Én annak ellenére hajlok arra, hogy akár szavazunk, akár nem, elnök úr, hogy a miniszter számára az álláspontokat akkor is rögzíteni kellene egy tájékoztatóban, függetlenül attól, hogy milyen döntés születik. De lehet, hogy egy 23 tagú testületnek lehet többségi álláspontja olyan kérdésben is, amiben nincs egyetértési joga. Miért ne lehetne?

ELNÖK: Akkor a következőket kell elsősorban szavazásra föltennem - de mielőtt szavazunk, szeretném valamire felhívni a figyelmet. Hogyha elkezdünk szavazni, akkor már most például abban az egyetlen kérdésben, hogy legyen vagy ne legyen emelt szint, három variáció van, és három variációs szavazat fog menni.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Legyen egy globális kérdés is.

ELNÖK: Rendben, legyen egy globális kérdés, és amennyiben ez a globális kérdés - mint látszik - a felé hajlik, hogy ne legyen, akkor jöjjön, hogy mi van akkor, ha... Vagy pedig, ha az van, hogy legyen, akkor is vannak azok a kérdések, hogy mivel kapcsolódják össze, mivel nem.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: A saját javaslatát miért nem szavaztatja meg, elnök úr?

ELNÖK: Melyikre gondolsz?

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Elnök úr tett egy javaslatot, hogy jegyzőkönyv készüljön, és ezt most mintha elfelejtettük volna.

ELNÖK: Most vagyok annál a pontnál. Elhangzott tőlem egy javaslat. Elhangzott ezzel szemben egy másik javaslat. Most azt kellene megszavazni, hogy melyik legyen. Az én javaslatom volt az első, amely szerint egy korrekt jegyzőkönyv, bizonyos tipológia mentén sorrendbe szedve a véleményeket, és ezeknek a summázatát eljuttatni a miniszterhez, kérve, hogy fontolja meg. Ezzel szemben elhangzott egy másik javaslat, hogy szavazás legyen, tehát kifejezetten testületi állásfoglalás legyen, egyelőre, először abban a kérdésben, hogy legyen vagy ne legyen kétszintű, és az eredménytől függően, ha kell, árnyaljuk ezt. Volt ezen kívül Horn Gyurinak az a javaslata, hogy ne csak ebben a kérdésben legyen akkor szavazás, hanem minden olyan kérdésben, amit az OÉVB elénk tárt. Ez egy hosszadalmas szavazási procedúra, de meg kell csinálni, hogyha ez lesz a kérdés.

Mielőtt fölteszem a kérdést, kérdezem, hogy amit most Szabados és Szenes úr még mondani akar, arról szól-e, hogy miről szavazzunk*(Igen.)* Szabados úr!

DR. SZABADOS LAJOS: Én úgy gondolom - a Gyurit most nem veszem ide, mert nem akarom komplikálni a dolgokat -, hogy van két verzió. Én ezt nem vagy-vagynak tekintem, hanem is-isnek. Én mind a kettőt meg fogom szavazni, mert mind a kettőre szükség van. Tehát ne az legyen, hogy kizárjuk az egyiket. Én ezt szeretném javasolni.

ELNÖK: Bocsánatot kérek, ez azért tautológia, mert a jegyzőkönyv mindenképpen elkészül, és egy értelmes jegyzőkönyv úgyis summázattal készül. Ezt mindenképpen megkapja a miniszter, legfeljebb ehhez még kap egy szavazási eredményt. Tehát nem zárjuk ki a másikat, csak arról kell szavaznunk, hogy elég-e az, amit én jegyzőkönyvi formátumként javasoltam, vagy nem elég, hanem kell egy szavazás.

Szenes Gyuri!

DR. SZENES GYÖRGY: Én amellett lennék, hogy jegyzőkönyv, és szavazzunk egyértelműen, és néhány sarkos kérdésben, amit Horn György mondott, de a leglényegesebb kérdés a legyen, ne legyen típusú kérdés, ezen kívül még néhány olyan dolog, hogy ebből adódóan milyen további nagyon fontos feladatok lennének a következő évben az érettségi kapcsán, tehát amely az irányt is megmutatná, azt gondolom, ezekről kellene szavazni. Ez nem hiszem, hogy több lenne 4-5 olyan kérdéssel, amiről szavazni kellene, tudniillik a miniszter úr azt hiszem, úgy tud korrekt módon dönteni, ha feketén-fehéren látszódik nemcsak a jegyzőkönyvből, hogy ebben a viszonylag nagy tekintélyű társaságban milyen arányban vannak azok, akik ezen az oldalon állnak.

ELNÖK: Akkor most ott tartunk, hogy feltehetem a kérdéseket. Miután az a szokás, hogy az először elhangzott javaslatot teszem fel először szavazásra, kérdezem, aki egyetért azzal, hogy csak a jegyzőkönyv legyen, abban az értelemben, ahogy én megfogalmaztam, az tegye fel a kezét! *(7)* Köszönöm. Aki azzal ért egyet, hogy jegyzőkönyv legyen ugyan, de legyen szavazás abban a kérdésben - és egyelőre árnyalatlan módon, igen-nem polarizáltságban -, hogy legyen kétszintű érettségi vagy ne legyen, most ezt teszem fel szavazásra. Aki azt mondja, hogy legyen kétszintű érettségi, mert innen indulunk, megint az állításból... *(Horn György: Nem, azt kell megkérdezni, hogy legyen-e szavazás.)* Bocsánat, megbotlottam egy lépést. Tehát legyen-e szavazás arról - most ugye, jól teszem fel a kérdést? -, hogy legyen vagy ne legyen. Akkor aki azt mondja, hogy legyen erről szavazás ebben az igen-nem polarizáltságban, az tegye fel a kezét!*(10)* Ez a többség, tehát lesz szavazás.

Most jön az igen-nem.

HORN GYÖRGY: Ne azt tedd fel szavazásra, hogy legyen-e két szint, hanem hogy legyen-e emelt szint, mert az érettségi maga már ne legyen kérdés*(Derültség, zaj.)*

ELNÖK: Világos. Az a szavazásra váró kérdés, hogy legyen-e emelt szint, hirdesse-e meg a miniszter az emelt szintet is. Így pontos. Akinek az a véleménye, hogy hirdesse meg az emelt szintet, az tegye fel a kezét! (3) Akinek az a véleménye, hogy ne hirdesse meg, tegye fel a kezét! (9) Aki tartózkodott? (5) Akkor ez egy világos választ ad a miniszternek arról, hogy ebben hogyan gondolkodtunk.

Most mi jön? *(Dr. Báthory Zoltán: Most a standardizálás!)* Most megyünk tovább azokon a pontokon, amelyek Horn György anyagában vannak.

HORN GYÖRGY: Nem lehetne egy olyan általános szavazást feltenni, hogy ennek a fő pontját már elfogadták, már egyetértett az OÉVB, hogy az OKNT támogatja-e az OÉVB határozatát?

LISKÓ ILONA: Nem lehet, mert ebben benne van az emelt szintű is.

HORN GYÖRGY: Nem, kivettük az emelt szintet, egyébként az van benne, hogy ne legyen.

LISKÓ ILONA: Ebben benne van, hogy biztosítania kell az iskolának. Tehát ezt nem lehet megszavazni, mert ez egy ellentmondásos anyag.

HORN GYÖRGY: Merthogy ellentmondásos törvény se születhet. Javaslom, hogy egyesével szavazzunk.

ELNÖK: Nyolc pontról van szó. Az 1. pont.

HORN GYÖRGY: A nyolc pont dőtt még van egy általános, amiben egyetértés van.

LISKÓ ILONA: Szerintem ezt végig kellene neked gondolni, hogy miről érdemes szavazni. Nem érdemes a nyolc pontról szavazni.

ELNÖK: Jó, én átadom a szót Horn Györgynek, vezényelje le ezt a procedúrát. *(Dr. Trencsényi László: Ebéd alatt írja meg a határozati javaslatot.)*

HORN GYÖRGY: Én már megtettem, leírtam, nem tudok ehhez újat írni.

LISKÓ ILONA: Azt a három dolgot, amiről szavazni kell, hogy legyen standard, legyen százalékos, vegye tekintetbe...*(Zaj, közbeszólások.)*

ELNÖK: Akkor kezdem a pontokkal jelölt bekezdésekkel.

HORN GYÖRGY: Akkor mondjuk vegyük azt a példát, hogy az OÉVB-nek arról álláspontja volt, hogy a nemzetközi gimnáziumokban legyen-e társelnök vagy ne legyen. Ez itt egy szabályozási pont. Az OÉVB azt mondta, hogy ne legyen. Ez lehet, hogy egy mellékes kérdés, de Magyarországon van 13 ilyen gimnázium, ahol van francia, német, szerb, stb.

LISKÓ ILONA: Ez nem egy olyan súlyú kérdés, amit az OKNT-nek szavazással kellene eldöntenie. *(Horn György: De ne én döntsem el, hogy mi a részletkérdés.)* Ezért mondom, hogy csak a három stratégiai kérdésben kellene nekünk állást foglalnunk, ami tényleg stratégiai kérdés.

ELNÖK: Azt kérem, hogy most az OÉVB, aki végigélte ezt, előnyösebb helyzetben van, mint én, aki nem éltem végig, de lehet, hogy én vagyok előnyösebb helyzetben, mert hosszabb életű leszek a földön. De viszont akkor arra ti tegyetek javaslatot, hogy mi az a fajsúlyú kérdés, amiben szavazásos álláspontot javasoltok. Hoffmann Rózsának lehet ehhez hozzászólása, Szenes Györgynek és Makkai László is tagja az OÉVB-nek, ebben az esetben neked is. Hoffmann Rózsáé a szó.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Az OÉVB valóban eddigi története során a legalaposabban, több menetben foglalkozott ezekkel a kérdésekkel, amelyeknek eredménye itt a 2. oldalon kezdődő 8 pontban foglalható össze. Több órás ülésünk volt a múlt héten is és azt megelőzően is. Arra tennék javaslatot, tekintettel arra, hogy több napirendi pontunk van, hogy elnök úr erről ne nyisson vitát, hanem adjon esetleg még két vagy három percet, hogy mindenki alaposan olvashassa át ezt a nyolc pontot, és akár egyenként a nyolc pontról vita nélkül, akár globálisan, együtt az OKNT álláspontját kérjük ki, mert ha nem így történik, azt kell mondanom, hogy szinte fölösleges a vizsgabizottság működése, hiszen azért vagyunk, hogy előkészítsük az OKNT üléseit. Arról szeretnék mindenkit megnyugtatni, hogy rendkívül lelkiismeretesen, hevesen és körültekintően vitáztunk, mindennek a rezüméjét Horn György elnök úr nagyon korrektül megfogalmazta.

Ebben látnám a bizottságunk és egyáltalán a bizottság és az OKNT működése közötti összhangot is, hogy bízzanak meg bennünk annyira, hogy ezt megelőzte egy nagyon tartalmas vita, azt itt a plénumon szerintem most nem kellene megismételni. Tehát szerintem a 2., 3. oldal 1-8. pontjáig terjedő pontok azok, amelyek... még azt is rögzítettük, hogy hol volt többségi egyetértés vagy hol volt teljes egyetértés.

Javasolom, hogy erről a nyolc pontról legyen szavazás.

ELNÖK: Közlöm, hogy nem nyitok e fölött vitát, és azt nem szavaztatom meg önökkel, hogy nyissak-e fölött vitát, azért választottak engem elnöknek. Tehát vita e fölött nem lesz, csak szavazás lesz. Akinek ehhez képest van modulációja? Szenes György.

DR. SZENES GYÖRGY: Azt szeretném a gondolkodás segítésére elmondani, hogy körülbelül összeírtam négy olyan pontot, amiről úgy gondolom, hogy szavazni kellene. Természetesen el kell olvasni a jegyzőkönyvet.

Én ezt a négyet a következőben gondolnám: egyetértünk azzal, hogy ne legyen felvételi vizsga 2005-ben. Másrészt egységes, standard és pontokban kifejezett legyen a középszintű vizsga, harmadrészt nyelvekből próbáljuk meg kidolgozni a két szintet, negyedrészt induljon el a munka a modernizációs érettségi vizsga irányába, mindegy, hogy ezt hogyan nevezzük, amelynek a munkálatait 2004-ig be kellene fejezni, hogy 2008-ban az bevezethető legyen.

Én ezt a négy pontot látom, amiben szavazás kellene, mert ez nagyban segítené a 2005-ös vizsgát, illetve a 2008-as teljesen új típusút.

ELNÖK: Azt hiszem, hogy Szenes György ezzel egy új vitát generált, hogy most a fölött fogunk-e szavazni, hogy ez a négy pont kielégít-e bennünket vagy sem.

Én a Hoffmann Rózsa javaslatát fogadom el. Van előttünk egy nyolcpontos akármilyen szavazzuk meg gyorsan mind a nyolc pontot, és ne próbáljunk egy négyponthoz összevonást csinálni, mert akkor azon lehet vitatkozni, hogy jól vontuk-e össze, vagy nem.

Horn György!

HORN GYÖRGY: Egy mondat talán, hogy a nyolc ponton kívül egy kilencedik szavazást kérek akkor. A pöttyökkel megjelölt, az első oldalon lévő összegzésből ha kivesszük a második és harmadik pöttyöt, mert arról úgy döntött az OKNT, hogy nincs emelt szint. Akkor abban az van benne, amit Gyuri itt összevont.

Tehát ez kilenc szavazás lenne: egy erről az első-második oldalon megmaradt négy pöttyről egy szavazás, hogy ebben egyetértés van-e - ez azt tartalmazza, amit Szenes Gyuri ezelőtt elmondott -, és ezt követően pedig arról a nyolcra, amelyik itt megjelent, ami konkrétumokra vonatkozik. Mert ha a második-harmadik pöttyöt kivesszük, akkor az az, amit Gyuri összevont.

ELNÖK: Tehát ez az első oldal második pöttye.

HORN GYÖRGY: A második-harmadik, amiről nem tudunk most beszélni, ha nincs emelt szint.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Van még emelt szint. Azt a miniszter dönti el.

HORN GYÖRGY: Igen, csak én most a mi kompetenciánk szerint mondom.

ELNÖK: Akkor fölteszem a kérdést az első pöttyre. 2005-től sztenderd érettségi, befejező záróvizsga tölti be a mérő funkciót - mindenki olvasta. Aki ezzel a pöttyel egyetért, emelje fel a kezét! (16) Ellenpróba? (Nincs jelentkező.) Tartózkodás? (1)

A második pötty törölve, mert most így döntöttünk.

A harmadik nincs törölve, mert az evidens. Menjünk tovább.

LISKÓ ILONA: Az is törölve van, mert összefügg az elsővel.

ELNÖK: Törölve.

A negyedik...

HORN GYÖRGY: Nem törölve van, hanem nem szavazunk róla.

ELNÖK: A negyedikkel ki ért egyet? (15) Tartózkodás?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem a felvételit meghatározó tárgyakat, hanem a felvételt meghatározó tárgyakat. Óriási a különbség!

HORN GYÖRGY: A szövegkritikai észrevételeidnek az egész éjszakai szövegem nem fog megfelelni.

LISKÓ ILONA: De amit lehet, javítsunk.

ELNÖK: De azért még hálás lehet. (Közbeszólás: Szavazzuk meg!) Megszavaztuk a hálát.

A következő pötty az érettségi rangsor. (17) Egyhangú.

Lapozzunk!

DR. SZABADOS LAJOS: Kérdezni szeretnék erről az alkalmassági dologról. Az óvó- és tanítóképzőkben van felvételi alkalmasság. Ez ebbe beleérthető-e, vagy nem, vagy mi lesz ezzel?

HORN GYÖRGY: Nem érthető bele.

LISKÓ ILONA: A felvételi alkalmasság a törvény kompetenciája.

DR. HADHÁZY TIBOR: A sport- és testkultúra...

ELNÖK: Az van kiemelve, mert azt mondjuk, itt akkor is kell. Szavazhatunk? Aki egyetért, kezet föl! (16) Ellenpróba? (*Nincs jelentkező.*) Tartózkodás? (1) Egy tartózkodás, 16 igen.

Most jönnek a számozott pontok.

Aki az 1. ponttal egyetért, kezet föl! (11) Aki nem értett egyet? (0) Aki tartózkodott? (6)

A 2. ponttal aki egyetért, kezet föl!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Bocsánat, elnök úr, de nem igazán szavazásra érett megfogalmazás: ez több pont együtt.

DR. DOBOS KRISZTINA: Az előző is több pont volt.

LISKÓ ILONA: Az a javaslat, hogy meggondolandónaktartjuk.

HORN GYÖRGY: És azt javasoljuk, hogy gondolja újra. A többi már csak ajánlás.

DR. VÁGÓ IRÉN: Vegyük ki a szavazásból!

HORN GYÖRGY: A szavazás tárgya, hogy túlbonyolított, és dolgozza át.

DR. SZENES GYÖRGY: Gyuri, nem lesz olyan túlbonyolított, hogyha nem kell átszámítgatni a pontot az emelt szintet, a középszintet...

ELNÖK: A kérdés akkor úgy hangzik, mi most azt szavazzuk meg, hogy ajánljuk az OM-nek mint testület, hogy ezt a rendszert gondolja át, és egy pontozásos rendszert dolgozzon ki erre, ami ráadásul alkalmas arra, hogy rangsorolni lehessen az általunk most elfogadott középszintű érettségi alapján a hallgatókat.

LISKÓ ILONA: Megnyugtató módon lehessen rangsorolni.

ELNÖK: Megnyugtató módon lehessen. Ez most jó szöveg? Aki ezzel egyetért, tegye fel a kezét! (16) Tartózkodás? (1)

A 3. pont következik.

DR. HADHÁZY TIBOR: A 3. ponttal kapcsolatban szeretném a testület figyelmébe ajánlani, hogy ha szakcsoportonként fogják meghatározni a többletpontok számát, az abszurd helyzet lesz: a matematikus három pontot ad valamiért, a történész meg másfelet.

MAKKAI LÁSZLÓ: Ráadásul az is abszurd, hogy az intézmények határozzák meg. Ezt kormányrendeletben kell meghatározni.

DR. SZABADOS LAJOS: Mi az a szakcsoport?

HORN GYÖRGY: Lehet, hogy én nem vagyok tájékozott, de elmondom, hogy mire használtam a szakcsoport kifejezést. A tájékoztatás szerint, amit én Bakos főosztályvezető úrtól, illetve Sipos államtitkár úrtól hallottam, ők tárgyaltak a szakcsoportokkal, a rektorokkal. Én ezt úgy értettem, hogy az egészségügyi...

MAKKAI LÁSZLÓ: Nem ez a szakcsoport! Szakcsoport a felvételi tárgyak szakcsoportja. (*Tiltakozó közbekiáltások.*)

HORN GYÖRGY: Kérem tisztelettel az érintett szakembereket, hogy szóljanak hozzá. Én ezt értettem alatta.

ELNÖK: Elnézést kérek, de most, mielőtt a kormányt félrerántjátok, én kézbe veszem. *(Derültség.)* Azt kérem, hogy Bakos úr értelmezze ezt a szöveget, és utána nyissunk róla vitát.

BAKOS KÁROLY: Köszönöm szépen, elnök úr. Természetesen nem értelmezni kívánom, csak segíteni szeretnék a dologban. Felvételi szempontból vannak szakcsoportok - tökéletesen jól mondta Horn úr. Itt az a probléma, hogy jelen pillanatban a hatályos jogszabályok szerint a kormány mondja meg, hogy miért és hány többletpontot lehet adni: nyelvért darabonként és összesen ötöt, OKJ-s technikusért hármat, sportteljesítményért hármat. Ha összeadjuk, ez összesen 11 pont. Ez a javaslat, ami itt szerepel, kivénné ebből a szabályozásból a többletpontot, és azt mondaná, hogy a szakcsoport. Tehát a tanítóképzés külön mondja meg, a bölcsészek külön mondják meg, a TTK-sok külön mondják meg, az orvosok külön mondják meg... Rendkívül nagy káoszhoz vezetne, és nem hiszem, hogy jelentkezőbarát lenne. Hadházy Tibor úr mondta először. Ha neki van egy magyar-történelem szakos jelentkezője, az egy angol nyelvvizsgáért egy pontot kap, és ha van egy fizika-matematika szakos jelentkezője, az ugyanazért a nyelvvizsgáért hármat kap, és van egy közgazdász, aki meg egyet se. Ezt nem lenne szabad.

DR. SZENES GYÖRGY: Ezt támogatom.

HORN GYÖRGY: Az OÉVB-nek ez volt a döntése.

DR. VÁGÓ IRÉN: Ez nemrég lett felszámolva!

MAKKAI LÁSZLÓ: Nem ez volt a döntés! Ne haragudjatok, nem!

HORN GYÖRGY: Megnéztem a jegyzőkönyvet, elolvastam...

MAKKAI LÁSZLÓ: Nem jól van megfogalmazva a döntés: félreérthető. Ez a probléma.

ELNÖK: Meg tudnád fogalmazni, hogy mi volt a döntés?

DR. HOFFMANN RÓZSA: A beszélgetésünk lényege, én nem néztem át a jegyzőkönyvet, de az volt, hogy a szakcsoportok vagy a felsőoktatási intézmények javaslata alapján, de ezt központilag kell szabályozni. Tehát mi nem akartunk káoszt, lehet, hogy most mi sem voltunk pontosak vagy a megfogalmazás nem volt elég pontos, de a lényeg az volt, hogy jónak tartjuk a többletpontok rendszerét, de nagyon átgondoltan és központilag. A szöveg valóban nem ezt tükrözi. *(Megérkezik dr. Vekerdy Tamás.)*

HORN GYÖRGY: Elnézést kérek, akkor másképp fogalmazok. Azt kérem, hogy szavazzon arról az OKNT, hogy legyenek-e többletpontok, mert tulajdonképpen erről szólt a vita, igen vagy nem, tehát támogatjuk-e, hogy legyenek egyrészt. Másrészt hogy ezt akkor ezek szerint a kormány - nekem aztán halálmindegy *(Dr. Szenes György: A gyerekek nem mindegy.)*, most itt a döntés szempontjából beszélek, tehát valaki határozza meg, és a többletpontok megszerzésének jelenlegi korlátait lehessen változtatni. Tehát javaslom, hogy legyen korlát, de több nyelvet is figyelembe lehessen venni. Erről szól ez a döntés.

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Te a „meggondolandó” kifejezést alkalmaztad. Az előbb is csak azt mondtuk, hogy ezen tessék még egy kicsit dolgozni. *(Zaj, közbeszólások: Így van, dolgozzák át!)*

ELNÖK: Amiről szavazni tudunk ebben a pillanatban, az az, hogy legyenek-e vagy ne legyenek többletpontok. Aki arra szavaz, hogy legyenek többletpontok, tegye fel a kezét! *(Szavazás.)* Egyhangú.

A következő az, hogy ajánljuk vagy megfontolandónak tartjuk, hogy ennek a rendszerét rövid időn belül dolgozza ki az OM és tegye közzé. Aki ezzel a szöveggel egyetért, kérem, emelje fel a kezét! Tehát ez egy ajánlás, hogy dolgozza ki ennek a rendszerét... *(Dr. Hadházy Tibor: Ez ki van dolgozva, de meg lehet szavazni!)*

Tehát azt a kérdést tettem fel szavazásra, hogy át kell gondolni a jelenlegi rendszert, mert azzal nem volt elégedett az OÉVB. Jól értem? *(Horn György: Igen.)* Akkor azt kérdezem, hogy ezzel, hogy ajánljuk, hogy fontolják meg az átdolgozását, aki ezzel nem ért egyet, mert a mait olyan jónak tartja, hogy erre nincs szükség, tegye fel a kezét! *(Dr. Dobos Krisztina: De lehet, hogy a jövőben még rosszabb lesz! - Derűtség, zaj. - Szavazás.)* Egyhangúan ajánlottuk.

Menjünk tovább: a 4. pont. Ez az a bizonyos magyar érettségi, nemzetközi... *(Dr. Szenes György: Szerintem erről ne beszéljünk, erről ne szavazzunk!)* Ez egy részletkérdés, nem a kompetenciánkról szavazni. Így döntünk? *(Többen: Igen.)* Akkor ezt egyhangú felsőhajtásnak értelmeztem.

Az 5. pont. Ezt úgy ítélem meg, hogy nekünk kell megszavazni?

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: A 4-es legyen a meggondolandók köre, megint csak az, hogy itt még nem látjuk a megoldást.

ELNÖK: Kivettük a kompetenciánkból. *(Dr. Szenes György: Ezért nem kell vele foglalkoznunk.)*

HORN GYÖRGY: Az 5-ösnél az volt a vita tárgya, döntetlen szavazás is volt, hogy lehessen-e választani különböző formulákat, és az volt az álláspont a szakmai bizottságban, hogy ne lehessen. Ez azt jelenti tehát, hogy írásbeli vagy szóbeli vagy gyakorlati, tehát ez egy szakmai kérdés és nem helyi döntés.

LISKÓ ILONA: Inkább nem kellene nekünk erről szavazni, mert ez egy szakmai kérdés.

DR. DOBOS KRISZTINA: És ki biztosítja a tárgyak terhelését? Ha a szakcsoportban eldől valami, azt ki fogja biztosítani? Ez egy másik kérdés.

HORN GYÖRGY: Végül is egy kormányrendeletéről beszélünk. *(Liskó Ilona: Ez egy szakmai szabályozási kérdés.)*

ELNÖK: Hogyan értelmezzem a felvetését?

DR. DOBOS KRISZTINA: Az, hogy eldöntsék maguk, hogy írásbeli vagy szóbeli legyen, az egyrészt szakmai kérdés valóban, de utána arról is szól, hogy valami, a tárgyak hasonló terhelése, azt pedig nem lehet arra a szakmára bízni, hiszen neki már ki kellene tekinteni más területekre. Az utolsó mondat: én magam speciel nem értek egyet azzal, hogy matematikánál lehet valaki úgy, hogy életében ki nem ejt egy matematikával kapcsolatos szót, mert csak írásbeli dolgozatot ír, írásban felvételizik és az egyetemen is írásban vizsgázik. Itt nemcsak a szűk szakmai specifikumot kell nézni, hanem azt is, hogy a világ azért ennél bonyolultabb.

Azt gondolom, hogy erről ne szavazzunk, mert ez a mondat három különböző értelmű számomra.

ELNÖK: Akkor szavazásra teszem fel a kérdést. Aki azt mondja, hogy az 5. pontról ne szavazzunk, tegye fel a kezét! *(Szavazás. - 14.)* Köszönöm szépen. Nem szavazunk.
A 6. pont.

DR. SZENES GYÖRGY: Azt gondolom, hogy ez ma már nem kérdés, ha nincs emelt szint, akkor ez nem kérdés.

ELNÖK: Akkor a 6-os tárgytalan. A 7. pont.

HORN GYÖRGY: Azért visszamenőleg ne változtassuk meg a történelmet: ez az OÉVB határozata.

ELNÖK: Világos. *(Derűtség, zaj.)*

HORN GYÖRGY: Javító, pótló, szintemelő.

DR. SZENES GYÖRGY: Nincs szintemelő.

HORN GYÖRGY: Jó, de attól még vannak különböző érettségi formák.

SIPOS JÁNOS: Ha megbukik, ugyanabban a vizsgaidőszakban vizsgázhasson-e újra.

HORN GYÖRGY: Ez elvi kérdés. Ez azt jelenti ugyanis, az volt az érettségi vizsgabizottságban a javaslat, hogy ez nem szabályozási kérdés. Ha egy gyerek elrontja az érettségijét, javíthatja-e ugyanabban az évben, mint az UV-nál. *(Dr. Szenes György: Vigyázz, ez a 8-as, most a 7-esnél tartunk.)*

DR. HOFFMANN RÓZSA: A 7-es arról szól, hogy egyetlen érvényes érettségi bizonyítványa legyen a gyerekeknek, és ne különböző betétlapokkal egészítse ki.

ELNÖK: Tehát végső eredményként a gyerekek vagy a fiatalnak egyetlen érettségi bizonyítványa legyen. *(Lukács Judit: Ez az első.)* Az az utolsó. *(Zaj, közbeszólások.)*

LISKÓ ILONA: Hogy milyen legyen a papír, arról nem kellene itt szavazni.

ELNÖK: Nagyon kérem az OÉVB tagjait, szíveskedjenek arra válaszolni, mert én ebben nem érzem magam kompetensnek, hogy ez elvi kérdés vagy szakmai kérdés. Ha elvi, akkor szavaznunk kell róla, ha szakmai, akkor nem. De mondjátok meg először, hogy ezt elvi kérdésnek tartjátok-e, olyannak, amiről itt szavazni kell. Nem nyitok fölöttem vitát, hogy miért tartjátok annak, ti vagytok az OÉVB, mondjátok meg!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem annyira súlyos kérdés, szerintem elég, ha az OÉVB javaslatában ez szerepel. Ezt a jogbiztonság szempontjából tartottuk fontosnak leírni, de nem szakmai kérdés.

ELNÖK: Horn György és Szenes György ezzel egyetértenek? *(Igen.)* Köszönöm, akkor előlött nem nyitunk szavazást, de mint az OÉVB véleménye megjelenik.
A 8. pont.

DR. SZENES GYÖRGY: Egy kis magyarázatot adnék ehhez, egy nagyon rövid kiegészítést. A vita arról szólt, hogy ugyanabban a vizsgaidőszakban lehet-e javítania a gyermeknek, tehát ha mondjuk júniusban 2-es érettségi vizsgát tett, és ő úgy gondolja, hogy ez

a felvételi szempontjából nem elegendő, akkor két hét múlva tehet-e egy másik vizsgát, amivel megemelve az osztályzatát, bekerülhet a felsőoktatásba. Erről szól ez a dolog.

DR. VÁGÓ IRÉN: Le is ronthatja? *(Közbeszólások.)*

SIPOS JÁNOS: Ebbe bele lehet bolondulni.

DR. SZENES GYÖRGY: A többségi álláspont az volt az OÉVB-ben, hogy azonos vizsgaidőszakon belül ezt ne lehessen megcsinálni, de szintemelő vizsgát a következő vizsgaidőszakban természetesen lehet. *(Közbeszólás: Nincs szintemelő vizsga!)* Úgy értem, hogy osztályzatemelő vizsgát lehessen csinálni. Megismételhesse az a gyerek is az érettségi - idéző jelbe tett felvételi - vizsgát, aki elégséges vagy közepes osztályzatot kapott, így nem került be, de a következő vizsgaidőszakban újravizsgálják, és most hármast vagy négyest fog kapni. Ezt támogatjuk, azt viszont nem, hogy két hét múlva ugyanabban a vizsgaidőszakban tegye, mert ez valami rettenetesen kaotikus állapotot jelentene.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: És ezt meddig csinálni?

DR. SZENES GYÖRGY: Bármeddig?

ELNÖK: Ez a lifelong-érettségi.

HORN GYÖRGY: Ameddig nappali tagozatra, egyáltalán az egyetemre az érettségi a belépő, addig csinálhatja. Hogyha kinyitják a felnőttoktatás előtt az egyetemet, hogy nincs felvételi, akkor nem kell. De ha van, akkor lehet.

LISKÓ ILONA: De miért ne csinálhatná? *(Közbeszólások.)*

ELNÖK: Mielőtt túlzottan messzire mennénk, a kérdés arról szólt, hogy azonos vizsgaidőszakon belül a javítás érdekében ismételhető az érettségi, vagy csak a következő vizsgaidőszakban ismételhető. *(Közbeszólásra.)* Felvételi időszakban. Ez a javaslat.

Ez a javaslat azt mondja, hogy az adott felvételi periódusban ne lehessen megismételni, és az indoklás az, hogy „mert ebbe bele fogunk bolondulni”. Aki ezzel egyetért, hogy ne lehessen, az tegye fel a kezét! (16) Ellenpróba? (1) Tartózkodás? (1)

Akkor ezzel befejeztük?

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Arról kellene még szavaznunk, hogy az OÉVB tájékoztatója annak a jegyzőkönyvnek részét képezi-e, amit az OKNT a miniszternek megküld, vagy ez nekünk munkaanyagunk volt.

ELNÖK: Ez nekünk munkaanyagunk volt, lévén, hogy az OÉVB a mi bizottságunk, nekünk dolgozik, mi szentesítjük, meg köszönjük, meg minden egyéb - egyébként államtitkár úrnál ott van, úgyszólván a tájékoztató funkciót ezzel betölti.

A következő, részben technikai, részben praktikus kérdésem van:

Kettőkor van ebéd, most fél kettő lesz öt perc múlva. Ezzel ezt a napirendi pontot túléltük, lezárjuk. Sipos urat megkérjük, hogy tartsa meg a tájékoztatót a tananyagcsökkentés elveiről. A pontos megfogalmazás az volt a napirendben, hogy tájékoztató a kerettantervi tananyagcsökkentés mechanizmusáról és a TSZKB március 6-ai üléséről. Trencsényi Lászlótól kérünk szépen egy előterjesztést, és a válaszokról, amelyeket a TSZKB kérdésére az államtitkár úr ad, kérjük, tegye meg ezt nekünk még ebéd előtt.

Államtitkár úr, neked mikor kell elmenned?

SIPOS JÁNOS: Fél kettőkor.

ELNÖK: Öt perc alatt nem fogsz tudni válaszolni ezekre a kérdésekre.

SIPOS JÁNOS: Hat perc alatt igen.

ELNÖK: Ezt a kísérletet szívesen látom. Akkor azt kell mondanom, hogy a TSZKB üléséről csak a válaszok után tud Trencsényi úr tájékoztatást adni, vagy egy harmadik megoldás, hogy ezt az egész tananyag-csökkentési kérdést egy rendkívüli OKNT-ülésen meg kell tárgyalni. Én ezt nem tartanám összezsápfaló ügynek, mert nagymértékben kihat sok mindenre, és a saját rangunkat sem akarnám odáig süllyeszteni - mert az államtitkár úr első percben bejelentette, hogy ez az ő záros határideje, de a vita jobban elhúzódtott, mint ahogy számítottunk rá. Nekem az a szerény javaslatom, hogy hívjunk össze egy rendkívüli OKNT-ülést erről a kérdéstről, és kérjük meg, hogy akkor válaszoljon, mert ez vitákat fog generálni. Én nem hiszem, hogy egyszerűen igen-nem, és akkor mi ezt tudomásul vesszük. Azért hívtuk létre az egész TSZKB-t, hogy még a folyamat közben legyen módunk hozzászólni azokhoz a dolgokhoz, amelyeket az államtitkár úr vagy a bizottság ismertetni fog. Szeretném hangsúlyozni, hogy itt viszont egyetértési jogunk van, és nem akarjuk, hogy az utolsó fázisban mondjuk, hogy nem fogadjuk el, ugyanis ennek piszokul kemény konzekvenciái vannak, lévén, hogy ez összefügg a költségvetési törvényben már elfogadott dolgokkal. Ez egy borzasztóan bonyolult dolog, tehát én nem javaslom, hogy így ezt most tárgyaljuk.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Kitűztük április 10-ére.

ELNÖK: Akkor kell döntenünk.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: És?

ELNÖK: Hogyhogy „és”? És milyen alapon döntünk, hogyha nincs információnk? Egy kész anyagról döntünk. És ha úgy döntünk, hogy nem? Mert már a folyamatot nem tudjuk befolyásolni?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: És mikor kaphatjuk meg az anyagot?

ELNÖK: Most kaptunk volna tájékoztatást arról, hogy hogy folyik a dolog. Hogyha április 10-e a döntés, akkor április elején ki kell küldeni az anyagot. De hogy az az anyag, amit kiküldenek már tartalmazza a TSZKB és az OKNT kritikái észrevételeit, az hallatlanul fontos, különben post festum az egész. Akkor tiltakozunk, beraktuk a lábunkat, elbukik az egész, és magunkra vesszünk politikai, pénzügyi és egyéb felelősséget. Én ezt nem ajánlanám az OKNT-nek.

DR. SZENES GYÖRGY: Azt szeretném megkérdezni, hogy ha államtitkár úr most össze tudja foglalni a legfontosabb dolgokat, öt újtára bocsátjuk, utána mi miért ne tárgyalhatnánk ez a dolgot.

ELNÖK: Nem értek egyet, Gyuri. Államtitkár úrnak válaszolnia kell az itt fölmerült kérdésekre is, és államtitkár úr ne válaszoljon nekünk öt perc alatt tizenöt vagy húsz kérdésre, mert lejáratjuk magunkat. Miért akarunk megspórolni ez ügyben, ami ilyen hallatlanul fontos kérdés, egy rendkívüli OKNT-ülést? *(Közbeszólás.)* Össze tudjuk hozni! Azért van az Országos Köznevelési Tanács, hogy ha az egyetértési jogának gyakorlása megkívánja, hogy felelősen kiálljon az ország elé azzal, hogy ennek keresztbetett, akkor tudja indokolni. Én nem tudom fölállalni egy ötperces államtitkári válasz alapján - és ezt nem azért mondom, mert úgy

gondolom, hogy az államtitkár úr ezt csak öt percre méltatja. Ezt szeretném hangsúlyozni, nehogy ilyen akcentusa legyen a dolognak. De hogy így adódott, mert itt egy országos értekezlet van, amiben fontos szerepek vannak, akkor azt mondom, hogy nekünk kell ehhez a helyzethez alkalmazkodni.

DR. SZABADOS LAJOS: Van olyan csütörtök, amikor össze tudunk jönni?

ELNÖK: Tessék elővenni a határidőnaplót, tisztelettel kérem, és nézzük meg.

DR. SZABADOS LAJOS: Kérdezzük meg államtitkár urat is.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Szeretném támogatni az elnök urat, hogy megint csak fontos dolgok miatt, de ugyanilyen helyzetben volt a bizottság is, amikor a témát előkészíteni akarta: negyed óra jutott akkor is a napirendre, tehát felkészületlen a bizottság is a feladatra.

ELNÖK: Akkor tartotta az ülését az OÉVB, ahol államtitkár úr ott volt, és az alatt a TSZKB várta, hogy az államtitkár felszabaduljon, mert utólag derült ki, rosszul volt tervezve, hogy ilyen közel voltak az időpontok.

HORN GYÖRGY: Mi hat órát üléseztünk.

ELNÖK: A következő csütörtökről mi az önök véleménye?

SIPOS JÁNOS: Nekem fel kell mennem a szobámba, hogy megnézzem a naptáramat.

ELNÖK: Akkor azt most megvárjuk.

SIPOS JÁNOS: A jövő csütörtök?

ELNÖK: Hozd le a határidőnaplódodat, ha szabad kérni, mert addig nézzük a mi lehetőségeinket.

Ma van 13-a. A 20-a sajnos nekem sem jó. A 27-e?

HORN GYÖRGY: Szolnokon tartok előadást. A szolnoki pedagógiai napok rendezvénysorozata zajlik.

ELNÖK: Nem tudunk délután kezdeni? Mert ez azért nem fog egy egész napot igénybe venni.

HORN GYÖRGY: Nekem az egy óra már jó lehet.

ELNÖK: 27-én 14 óra. Most már csak Sipos úrnak kell kiciánoznia a saját naptárát.

DR. SZENES GYÖRGY: Milyen hosszúra gondolsz?

ELNÖK: Hát tudok én még gondolni itt valamire?

DR. SZENES GYÖRGY: Próbáljuk meg, mert nekem...

ELNÖK: Két óra alatt ez le lehet tárgyalni.

DR. VEKERDY TAMÁS: Március 27-én?

ELNÖK: Igen, és akkor még mindig van mód, miután április elején kell kiküldeni, hogy a meglévő variációkon a mi észrevételeink alapján lehessen változtatni.

Itt körülbelül az van, hogy attól kell félni, hogy mi az, amit megvételünk. Erről szól a történet, és szeretnénk olyan kompromisszumos megoldásra jutni, most nem akarom ezt többes számban mondani, én nagyon szeretném, ha az OKNT ebben az ügyben az eredeti szóhasználatától vagy mondjuk a sajtóban felkapott szóhasználatától eltérően, amely mindig vétőjogról beszélt, inkább az egyetértési jogát hangsúlyozza, aminek azonban feltételei vannak.

Tehát mi azt szeretnénk elérni, hogy egyetérthessünk, de ehhez lennének feltételeink. Ehhez kell az államtitkár úr tájékoztatása. 27-én vagyunk ezek szerint.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én nagyon tisztellem az államtitkár urat, de csak ő tud erről bennünket tájékoztatni egy ekkora házban? Fölötte is dolgoznak és alatta is dolgoznak szakemberek.

HORN GYÖRGY: Igaza van Trencsényi Lászlónak. Most az tényleg igaz, hogy mi adtunk egy napirendet, idejött, mi toltuk el, de ha ő nem ér rá, valaki biztosan ráér.

ELNÖK: Javaslom, hogy ezt a vitát azért akkor bonyolítsuk le, amikor Sipos úr azt mondja, hogy nem tud jönni, mert ebben az esetben dönthetünk úgy, hogy kérjük, hogy valamelyik munkatársát szíveskedjék felhatalmazni, mert azért mi most már elég sokan vagyunk ahhoz, hogy eldöntsük, hogy ekkor érünk rá. Tehát számára azt az alternatívát tudjuk kínálni, hogy ha nem ér rá, akkor mi kénytelenek vagyunk beérni a kollégájával - és ez nem a kolléga számára sértő megjegyzés -, hogy akkor ő adjon tájékoztatást, mindenképpen olyan választ kapjunk, ami fedi az államtitkár úr véleményét.

Akkor tulajdonképpen okafogyottá válik, hogy tovább várjuk az államtitkár úr válaszára, akkor viszont azt javaslom, hogy 27-én, 14 órakor rendkívüli OKNT-ülés, most pedig ebéd. *(Dr. Szabados Lajos: Rendkívüli ebéd?)* Remélem, hogy az ebéd rendes lesz. Most jön a második napirendi pont, utána jön a NAT. *(Dr. Trencsényi László: Az csak 15 órakor jön, mert Vass Vilmos vidékről jön.)*

Akkor viszont a következő alternatívát még érdemes megfontolni. Akkor várunk 15 óráig Vass Vilmosra...*(Megérkezik Sipos János.)*Jó a 27-e?

SIPOS JÁNOS: Nekem a 27-e jó...

ELNÖK: Ez remek, délután 14 órakor.

SIPOS JÁNOS: A következő a probléma ezzel az időponttal. Ha az Országos Köznevelési Tanács tagjai akkor tesznek tartalmi változtatási javaslatokat, akkor nem lesz lehetősége a miniszternek teljesíteni azt a feladatot, amit a parlament rábízott. Tehát egyúttal ez számomra most egy furcsa döntést jelent. Tehát olyan halogató döntést jelent, ami eleve akármilyen jó anyag születik, nem teszi lehetővé a miniszternek, hogy megfelelő módon teljesítse.

DR. SZABADOS LAJOS: Ebben nem 10-én lett volna állásfoglalás?

SIPOS JÁNOS: Igen, de ha március 27-én javasol a tisztelt Tanács tartalmi kérdéseket azoknak a szakembereknek, akik ezen dolgoznak, nem biztos, hogy azt egy hét alatt meg tudják oldani, nincs is egy hetük sem erre, hiszen a tartalmi szabályozási bizottság az OKNT-ülés előtt ülésezik egy héttel, és neki látnia kell, és az OKNT-nek javaslatot kell tennie a 10-ei ülésére. A március 27-i rendkívüli OKNT-ülésen tenni javaslatokat a szakmai bizottságoknak, hogy azok

elkészítsék időben a tartalmi szabályozási bizottságnak, átadják, az az OKNT-ülés előtt ülésezzen és javaslatot tegyen az OKNT-nek, ez szerintem nem működik.

Én megfontolás tárgyává tenném a következőt. Vass Vilmos úr, aki nemsokára, délután tart tájékoztatót a NAT-felülvizsgálattal kapcsolatban, számos elemében a kerettantervi munkálatokkal összefüggő kérdésekről is tart tájékoztatót. Szerintem utána is lehet dönteni még erről, ha mindenáron el akarja halasztani az OKNT a mai ülésről.

A kérdésekre tudok válaszolni, a sofőr majd megoldja, hogy némi sebesség-túllépéssel Balatonaligára érjünk, egy 400 fős konferencián kell előadást tartanom, már délelőtt is kellett volna... *(Dr. Szenes György: Majd félrerántja a kormányt!)*

ELNÖK: Isten őrizz! Ez morbid.

SIPOS JÁNOS: Amire tudnék most válaszolni, kaptam kérdéseket a tartalmi szabályozási bizottságtól előre, ezekre a kérdésekre tudnék válaszolni, és tényleg nagyon sajnálom, hogy akkor nem tudtam ott maradni és részletesebben beszélgetni velük a problémákról, de elhangzott már, hogy az OÉVB-ülésen éles és hosszú viták dúltak arról az anyagról, ami éppen ma került az OKNT elé, és nem tudtam két helyen lenni.

Azt is felajánlom egyébként, hogy valamelyik munkatársam helyettesítsen, akár ma is. Parti Zoltán főosztályvezető 39 fokos lázzal áll rendelkezésre, mert akik a kerettantervi munkálatokban benne voltak, azok vidéken vannak más konferenciákon.

ELNÖK: És Parti a lázától eltekintve válaszképes, partiképes?

SIPOS JÁNOS: Azokban a kérdésekben, amelyeket a tartalmi szabályozási bizottság feltett kedden, mert abban maradtunk, hogy keddig elküldik a kérdéseiket, köszönettel megkaptuk, ezekben ő is válaszképes. Hogy aztán milyen új kérdések merülnek fel...

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Ehhez azért annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy az volt a megegyezés, hogy a kérdéseket azért tettük fel, hogy a minisztérium illetékes szakembere az expozéjába beleszójje az e kérdésekre adott válaszokat. Tehát ezek a kérdések nem olyan komplettírozott kérdések, mint egy emelt szintű érettségi teszt, hogy ha megválaszoljuk, akkor sikerült, hanem néhány éket az elhangzott beszámolóba beleszúrtunk, hogy arról még essék szó.

SIPOS JÁNOS: Ezt már meg is tudtam volna tenni, ha elkezdem akkor...

DR. SZENES GYÖRGY: Tizenöt perce arról beszélünk, hogy miért ne csináljuk.

DR. VEKERDY TAMÁS: Mikor kell elmennie az államtitkár úrnak?

SIPOS JÁNOS: Most. *(Dr. Szabados Lajos: Már öt perce el kellett volna mennie.)*

DR. VEKERDY TAMÁS: Akkor nem tudok mit mondani, mert egyébként ezt szerettem volna kérni, hogy kezdjük el, és majd meglátjuk, hogy meddig jutunk el.

SIPOS JÁNOS: Én szívesen megtartanám a tájékoztatót és utána, ha felmerülnek kérdések, főosztályvezető-helyettes kollégám egészen biztosan a kérdések nagyobbik részére tud válaszolni, és ha olyan kérdések is felmerülnek, amelyekre most nem kaptak választ, elképzelhető, hogy Vass Vilmos úr tájékoztatója után a NAT-munkálatok kapcsán választ kapnak, és ha még akkor sem, akkor egy-két napon belül megadjuk a válaszokat.

ELNÖK: Akkor meg kellene kérni Parti urat, hogy jöjjön le, hogy hallja azt, amit te most elmondasz, hogy mi az, ami elhangzik. Tessék, akkor kezd el!

SIPOS JÁNOS: Szeretném tájékoztatni az OKNT tagjait a kerettantervi tananyag-csökkentéssel kapcsolatos munkálatokról (*Megérkezik Parti Zoltán főosztályvezető.*)

A parlament a költségvetési törvényben módosította a közoktatási törvényt, nevezetesen úgy, hogy ha április 30-áig megjelenik a kerettantervi tananyag-csökkentésről szóló miniszteri rendelet, akkor 2003. szeptember 1-jétől az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon kezdve, aztán majd felmenőrendszerben folytatva, több évfolyamon csökken majd a tanulók heti kötelező óraszám, visszaáll a '98-as állapot. Ez konkrétan azt jelenti, hogy az alsó tagozatban az évfolyamok nagyobbik részén nem változik a gyerekek óraszám felmenőben sem, csak a harmadik évfolyamot érinti majd, két évvel később, hiszen akik elsősök lesznek, azoknak marad heti 20 a kötelező óraszám és így tovább.

A felső tagozatban valamennyi évfolyamot érinti: mindegyiken heti két és fél órával csökken majd az óraszám, és a középiskolát a 9-10. évfolyamon érinti: ott is heti két és fél órával csökken a gyerekek kötelező óraszám.

Ez azt jelenti, hogy idén szeptemberben csak az 5. és a 9. évfolyamon jelent tényleges óraszámcsökkentést a törvénymódosítás. Hangsúlyozom: úgy szól a parlament döntése, hogy ha április 30-áig megjelenik az a miniszteri rendelet, amelyik a kerettantervi tananyag csökkentését olyan mértékben tartalmazza, amilyen arányban csökken a tanulók heti kötelező óraszám. Tehát egy „ha - akkor” összetételű mondatról van szó.

Mivel ez a két és fél óra körülbelül 10 százalékot jelent azokon az évfolyamokon, illetve az évfolyamok többségén, amelyik 1-12. évfolyamig benne van ebben a csökkentésben, ezért a kerettantervi bizottság úgy döntött, hogy a tananyagcsökkentést is 10 százalékos mértékben valósítja meg.

A kerettantervi bizottságok - merthogy több kerettantervi bizottság van, iskolatípus-bizottságok is születtek - úgy jöttek létre, hogy a korábbi kerettantervi bizottságokat hívtuk össze, azokból kértünk föl szakembereket a mostani munka elvégzésére. Ehhez a munkához - a kérdés által sugalmazott válasszal ellentétben - nem kértünk fel sem a GOSZ-tól, sem az Önfejlesztő Iskolák Egyesületétől, sem más szakmai szervezetekből szaktanárokat. Az az érettségi részletes követelményeinek csökkentése érdekében zajló munkálatokhoz történt.

A 10 százalék tehát így alakult ki, ahogy az előbb említettem: a költségvetési törvényben megjelent a közoktatási törvény módosítása, ez adta maga után a 10 százalékot.

A kerettantervi tananyag csökkentéséről szól tehát a munka. Újjáéledtek a tantárgyi kerettantervi bizottságok, és több ülésen tárgyaltuk a kérdést. Az ülések egy részén magam is jelen voltam.

Lényeges döntés volt az is, hogy ezt a 10 százalékot úgy értelmezték, úgy hajtják végre, hogy valamennyi tantárgyat érintse. Lényeges döntés volt az is, hogy az iskolák részére óratervmintákat kínál a minisztérium. Egy iskolatípusra - például az általános iskolára - nemcsak egy, hanem több óratervmintát, hogy például a 3., 5., 6., 7., 8. évfolyamon ezt a heti két és fél óras óraszámcsökkentést meg lehet csinálni így, vagy meg lehet csinálni így. Nagyon fontos része lesz annak az ajánlásnak, amit kapnak az iskolák, hogy nem kötelező számukra a miniszteri rendeletben kiadott valamelyik óratervmintát egy az egyben alkalmazni, hiszen tavaly nyáron a parlament módosította a közoktatási törvényt, és nem eltörölte a kerettanterveket, hanem eltörölte a kerettantervek kötelező jellegét. Az iskoláknak lehetőségük van másféle órakeretekkel, másféle tananyagbeosztással is tanterveket készíteni. A jelen szabályozásban a minisztérium azzal kívánja segíteni az iskolák munkát, hogy óratervmintákat kínál, de ezen kívül az iskola dönthet másik óraterv mellett is.

Valamelyik napilapban címlapon jelent meg a hét végén, hogy a minisztérium órarendmintákat ad majd az iskoláknak. Erről szó sincs! Az órarend a gyerekeknek készül, az óraterv pedig a tantestületet tervező munkáját segíti, arról szól, hogy melyik tantárgyat hány órába tanítják.

Fontos része a jelenlegi szabályozásnak, hogy a jelenleg hatályos közoktatási törvény szerint annak az iskolának a befejezéséig, amibe a gyerek jár, teljesítenie kell az iskolának a

gyerekekkel a követelményeket, amik a kerettantervben benne vannak. Ez azt is jelenti - és erről is kapnak tájékoztatást az iskolák -, nem dönthetnek úgy a nevelőtestületek, hogy eltörlik például a modulokat, amik a modernizációhoz feltétlenül szükségesek, és sok helyen nem szívesen vezetik be. A modulokban kerettantervi követelmények vannak megfogalmazva. Az iskola dönthet úgy, hogy nem annyi óraszámiban tanítja az adott modult, az adott tantárgyat, mint ami eddig kerettantervben ajánlásként szerepelt - amitől számos elemben el lehetett térni -, de nem dönthet úgy, hogy a követelményeket semmilyen formában nem adja át a gyerekeknek. Nincs tehát szó arról, hogy az iskolák törvényesen elszabotálhatják a modernizációs modulok bevezetését. Gondolok ilyesmire: mozgókép- és médiaismeret, társadalomismeret, etika stb.

A terv szerint április végére megjelenik a miniszteri rendelet, amelyik a kerettanterv tananyagának csökkentett változatát tartalmazza, és tartalmaz ajánlásként óratervmintákat. A minisztérium természetesen egy kiadványban fogja ezt megjelentetni, hivatalosan, közlönyben, hiszen meg kell jelentetnie a módosult kerettantervet. Ezen kívül a minisztérium honlapjára kitesszük elektronikus formában hozzáférhető módon az iskolák részére ezeket a szabályozásokat, illetve a szabályozások változás utáni eredményét.

Az ismeretkövetelmény fogalom nem szerepel semelyik jogszabályban. A költségvetési törvényben a kerettantervi tananyag csökkentéséről van szó. Hangsúlyozom, hogy a tananyag csökkentése zajlik oly módon, hogy a '98-ban elindult, a kerettantervi időszakban folytatódott, és most tovább erősödő modernizációs folyamatok megvalósulhassanak, nevezetesen elsősorban a lexikális ismeretek mennyiségét kell csökkenteni, nem pedig a képességfejlesztő oktatás lehetőségeit.

A minta-kerettanterv elnevezés nem szerepel semelyik jogszabályban. A közoktatási törvény tervezett módosításában az szerepel, hogy a miniszter kerettanterveket ad ki. A kerettantervek tartalmával kapcsolatban volt lehetőségem a tartalmi szabályozási bizottság múltkori ülésén egypár mondatban pontosítást tennem. Nem mondom el, hogy miért, de volt a múltkori ülésen egymás mellett elbeszélés. Abban a szövegtervezetben, amit a holnapi nap folyamán a közoktatási szakterület vezetői újra áttekintenek, és amely majd a kormány, illetve a parlament elé kerül a tavasz folyamán, az szerepel, hogy a kerettanterv nemcsak óraterveket tartalmaz. Most nem sorolom el részletesen a törvény szövegét, a lényeg, hogy körülbelül olyan tartalmi kidolgozottságot jelent, mint amik voltak kerettantervek, de egy iskolatípusra egy kerettanterv volt csak. Ehhez párosul majd a közoktatási törvény módosításának jóváhagyása után a programfejlesztés, ami részletes segítséget jelent az iskoláknak ahhoz, hogyan tudják megvalósítani a nemzeti alaptantervben, illetve a kerettantervben előírt követelményeket.

A NAT-felülvizsgálatról Vass Vilmos úr nemsoká tart egy tájékoztatót. Én annyit szeretnék megemlíteni, hogy a nemzeti alaptanterv felülvizsgálata nem érinti azokat a tanulókat, akik szeptemberben a 9. évfolyamot elkezdik a középiskolában, azokat sem, akik az 5. évfolyamot elkezdik a középiskolában. A NAT-felülvizsgálat nem fejeződik be ugyanis addig, hogy az idén szeptemberben induló tanév tartalmi munkájának befolyással lehessen. A NAT-felülvizsgálat legkorábban 2004. szeptember 1-jén tud érvénybe lépni - hogy melyik évfolyamokon, arra majd ajánlásokat tesznek a NAT-bizottság tagjai.

Itt tehát két különböző dologról van szó. Az egyik, hogy létezik egy nemzeti alaptanterv, elvileg ahhoz készült a kerettanterv - illetve van lehetőség most már jobban eltérni a kerettantervi szabályozástól, elvileg más helyi tantervek alapján dolgozhatnak az iskolák -, de a tananyagcsökkentés és az óraszámcsökkentés szeptember 1-jén úgy lép érvénybe, hogy a felülvizsgált nemzeti alaptanterv új változata még nem érvényes. Azok a munkálatok, amiket Vass Vilmos úr részletesen ismertet majd, későbbi hatállyal lépnek életbe, a közoktatás modernizációját szolgálva.

Az, hogy a kerettantervi követelmény csökkentése, illetve a mögötte álló óraszámcsökkentés kedvező hatással lesz-e a tanulók túlterhelésére és milyen szakmai érvek igazolják, önmagában a kerettantervi tananyagcsökkentés és az óraszámcsökkentés illet biztosan nem eredményez megfelelő mértékben. De azok a folyamatok, amelyek a közoktatási stratégiában megfogalmazódnak és nagyrészt megjelennek a közoktatási törvény módosításában

is, egyértelműen azt eredményezik, hogy a diákok túlterhelése csökkenni fog. Tessék arra gondolni, hogy az OKNT tagjai néhány perccel ezelőtt olyan véleményt fogalmaztak meg, hogy ne legyen 2005-ben külön felvételi vizsga, csak az érettségi jelentsen bejutást a felsőoktatási intézményekbe. Ez már önmagában visszahat a rendszerre olyan mértékben, hogy a következő években lehetővé teszi azt, hogy kevesebb óraszám, kevesebb tananyagot megtanítva a gyerekeknek, maradandó, hosszú távon eredményesebb tudást eredményezzen a diákoknak, lehetővé tegye, hogy sikeres felnőtté váljanak.

A gyermekvédelmi szempontból hátrányt okozó, illetve veszélyeztetettséget növelő faktor - tehát ha csökkentjük az óraszámot - jelen esetben nagyobb mértékben megvalósul, mert szerintem a gyermek- és ifjúságvédelem egy iskola pedagógiai programjában - és ezt nagyon őszintén mondom - ott kezdődik, hogy hány munkaórát kényszerít rá a gyerekekre. Ha egy iskola 45-50-60 munkaórát rákényszerít a gyerekekre, az igazi hátránynövelő tényező valamennyi gyereknek, nemcsak a hátrányos helyzetű gyerekeknek.

Egészen biztos vagyok abban, hogy ha a heti kötelező óraszámok beállnak arra az állapotra, ami a '98-as terveknel elindult, de aztán később a visszajára fordult, akkor több lehetőségük lesz a gyerekeknek, az iskoláknak és a pedagógusoknak arra, hogy a személyiségformálást segítő, nem tanórai tevékenységek nagyobb létszámú gyerekcsapattal valósuljanak meg. Élő példa: a középiskolákban jelen pillanatban azért nem járnak már 11-12. évfolyamon énekkarra a gyerekek, mert olyan mértékű leterheltségnek vannak kitéve, hogy nem merik ezt megkockáztatni. Tehát ha megszűnik az a felülről jövő kényszer, akkor például egy iskolai kórus is nagy létszámmal tud működni, végzősökkel is, az utolsó évben is.

Az alsó tagozaton szeretném hangsúlyozni, ahol a legtöbb segítségre szorulnak a hátrányos helyzetű gyerekek, azért, hogy megkapják az iskolarendszerben a megfelelő felkészítést, hátránykompenzációt, az alsó tagozaton csak egy évfolyamon csökken a gyerekek heti kötelező óraszám, a harmadik évfolyamon; sem az első, sem a második, sem a negyedik évfolyamán nem változik a gyerekek heti kötelező óraszám.

Mit üzen a kerettantervi módosítás a majdani új NAT-nak? Mindenképpen azt, hogy értelmesebb követelményeket támasztunk a fiatalok elé, olyan követelmények, amelyek teljesíthetők, amelyek kevesebb ismeretkövetelménnyel maradandóbb tudást adnak a gyerekeknek, és lehetővé teszik azt, hogy életük folyamán képesek legyenek új dolgokat megtanulni.

A NAT-felülvizsgálat 2004-től életbe várhatóan, és valószínűleg hatással lesz arra is, hogy a miniszter által kiadott kerettantervek is mások lesznek egy kicsit ahhoz képest, mint ami most van kerettantervként.

Nézem, hogy kimaradt-e valami fontos kérdés. *(Sipos János jegyzeteiben lapozgat.)* Az iskolák kapnak egy tájékoztató levelet a jövő héten az érettségivel kapcsolatban is, a kerettantervi tananyagcsökkentéssel kapcsolatban is, és amint megjelenik a miniszteri rendelet, ahogy az előbb említettem már, az elektronikus információ-továbbítással is gyorsítjuk az információ-áramlást, a Közlönyben is megjelenik majd hivatalosan, és ily módon hozzáférhető lesz mindenki számára.

A kerettantervi tananyagcsökkentésnek a költségvetési törvényhez kapcsolódó kötelezettségével kapcsolatosan ennyit kívántam a bizottság tagjainak tájékoztatásul elmondani - és tényleg elnézést kérek, hogy nem tudok maradni, de az is illetlenség lenne, hogy a 400 embert, akik egy kétnapos konferencián ott vannak, már délelőtt is vártak, hogy tartsak előadást, megfosszam ettől a várt élménytől. Parti Zoltán kollégám a továbbiakban rendelkezésre áll, és ha kérdések merülnek fel, biztatóan mondom a láza ellenére is, hogy válaszolja meg őket bátran. Amennyiben van olyan kérdés, amire ma nem tudunk választ adni, akkor azt megválaszoljuk a következő napokban. És ha a NAT-tájékoztató után is szükségessé válik egy rendkívüli OKNT-ülés összehívása, akkor szívesen állunk rendelkezésre, március 27-én meg tudom oldani. 20-án sajnos, nem, mert akkor egy kétnapos turnéra megyünk miniszter úrral, magyarországi turnéra.

ELNÖK: Nagyon köszönöm államtitkár úrnak a kérdésekre adott választ, a tájékoztatót, jó utat kívánok. Ne rántsák félre a kormányt, és ne siettesd nagyon a sofört, inkább várjanak, mint temessenek. *(Derültség, zaj.)*

Akkor most Trencsényi tanár úré a szó, aki ebben a helyzetben tanácsot ad nekünk, hogy hogyan tovább. Néhány kérdésre nagyon egyértelmű választ kaptunk, mi az, amiben további kérdéseket kellene megfogalmaznunk, vagy pedig mit tegyünk? *(Zaj, közbeszólások: Vagy pedig ebédeljünk.)* Ez rendben van, nem hiszem, hogy ez túl nagy ellenállás lenne ebben a kérdésben.

Kérdezem Trencsényi Lászlót, hogy menjünk-e most ebédelni, és utána fogod csinálni, mert öt perc alatt nem fogod befejezni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én be fogom tudni fejezni, Szabados tagtársam bólogat, persze, a tájékoztatás az, hogy március 6-án körülbelül ugyanidáig jutottunk, akkor is be volt szorítva az államtitkár úr ideje. Ezeket a kérdéseket utólag gyűjtöttük össze a beszámoló alapján, és ezekre a kérdésekre ő körülbelül abban a kontextusban adott választ, amelyikben március 6-án is választ adott.

Úgy érzem, hogy nagyon sok dologra vagyunk kíváncsiak. Ha 27-én már késő feltenni ezeket a kérdéseket, akkor ez egy nehéz helyzet, de akkor mindenképpen ebéd után tanácsolom. A bizottságnak nincs álláspontja, április 10-én, reggel 9 órára hívtuk össze a bizottságot, hogy 10-én tudjunk a nagy testületnek valamit mondani. Hogy ha kapunk írásbeli tájékoztatót 27-éig, akkor nem tartom lehetetlennek, hogy éljünk azért 27-én egy rendkívüli OKNT-üléssel, megkönnyítenénk az április 10-i döntésünket, akkor is, hogy ha a 27-e és 10-e között ezek a szakbizottságok már nem tudnak mit kezdeni, de azért felteszem a kérdést, hogy mit kezdenek a szakbizottságok akkor, ha április 10-én az OKNT nem ért egyet az előterjesztésekkel?

Tehát a kockázat így is, úgy is az. Számomra még vannak homályos pontok ebben a folyamatban, sokkal tájékozottabb nem lettem, nem tudom, a többiek hogy vannak ezzel a kérdéssel.

HORN GYÖRGY: Csak egy kérdésem lenne Trencsényi Lászlóhoz. Most már elnök úr is jelezte, hogy ti láttátok ezt az anyagot is? Ugyanis mindenki úgy beszél erről, mint egy eldobandó dologról. Szóval van valami olyan információtok? Nektek nem az a benyomásotok, mintha már el lenne dobva, és most azt keressük, hogy hogyan lehet megúszni? Az elnök úr bevezetője és Trencsényi László bevezetője is az volt, hogy mit teszünk akkor. Ez egy jó kérdés, de látta valaki, hogy mit dobunk el? *(Derültség, zaj.)*

ELNÖK: Akkor szeretném indokolni, hogy ebben semmiféle prejudíció nem volt, én inkább óvatos vagyok. Egyáltalán azért javasoltam, hogy legyen egy ilyen tartalmi szabályozást követő bizottság, hogy előzetes információk alapján menet közben tudjon észrevételeket tenni, hogy egy optimálisan, egyetértésre reményteljes anyag jöjjön ide. *(Horn György: De nem tud!)* Tud idejönni, tud, ugyanis most előzetesen bizonyos információk alapján bizonyos aggodalmak megfogalmazódtak, ezt te nagyon jól tudod, mert Jakab nemcsak az én fületem rágta, hanem a tiédet is, hogy például a modulok rovására óhajtanak a tradicionális tantárgyak csökkenteni, és ezzel éppen a modernizációs elemeket fogják kiirtani.

Ez egy olyan vészjelzés volt, amely nem légből kapott, hanem már a munkálatokból kiszüremkedett bizonyos információkra épített. A TSZKB feltett írásban bizonyos kérdéseket, amelyekre - én néztem a kérdéseket, mert nekem Laci megküldte ezeket - szerintem nagyon sokra én választ kaptam, Laci majd megmondja, hogy szerinte miért nem kapott választ.

Én azt gondolom, nekünk az lenne a feladatunk - ebéd után -, hogy néhány olyan dologban, amiben az a tájékoztató, amit az államtitkár úr most adott, minket nem nyugtat meg, vagy fontosnak tartjuk felhívni rá a figyelmet, azt tegyük meg. Most csak erről van szó. Nem mondjuk azt, hogy ez eleve rossz, de eddig gondolkodtunk rajta, bizonyos hírek hallatszottak: mi azt kérjük, hogy erre különös tekintettel legyenek. Semmi több.

Amikor aztán a konkrét anyagokba be lehet tekinteni, a bizottság dolga éppen az, hogy menet közben betekintsen, információkat gyűjtsön, és ha riadóztatni akarja az OKNT-t, akkor riadóztassa. De az a helyzet csak akkor fog előállni. Tehát semmire nem gondolunk, hogy ez eleve rossz lehet - egy kicsit túl óvatosak vagyunk.

Én tehát most szeretnék jó étvágyat kívánni, de azt kérem, hogy utána viszonylag gyorsan jöjjünk vissza - emészteni itt is lehet, szundikálni itt is lehet...

Fél háromra próbáljunk visszajönni!

(Szünet: 14.01 - 14.44)

ELNÖK: Sajnálom, hogy nincs itt mindenki - a jegyzőkönyv indulhat. Vekerdy tanár úr megpróbálja az OKNT teljes létszámát helyreállítani. Ez nem tananyag, hogy csökkentjük 10 százalékkal.

Várunk még egy picit, mert a dohányosokkal - sajnos - nem nagyon lehet zöld ágra vergődni. (Dr. Vekerdy Tamás és még néhányan visszatérnek a terembe.) Vekerdy Tamás lasszóval fogja az OKNT-tagokat.

HORN GYÖRGY: A dohányos OKNT-tagokat!

ELNÖK: Akkor ismét indulhat a jegyzőkönyv. Szeretettel köszöntöm külön a dohányos részleget, és megadom a szót Parti Zoltán úrnak, aki szíveskedik a tananyagcsökkentéssel kapcsolatban kiegészíteni az államtitkár úrtól kapott információinkat.

PARTI ZOLTÁN: Amikor én megérkeztem, már látszott, hogy államtitkár úr már végigment azokon a kérdéseken, amiket előzőleg megkapott, úgyhogy én csak azokat a kiegészítéseket mondanám, amiben mi megegyeztünk - és ha véletlenül ismételném őt, kérem, hogy kapjak jelzést, hogy ne beszéljünk kétszer ugyanarról.

Bevezetésként azt szeretném mondani, hogy a különböző tantárgyi bizottságok, illetve az iskolafok-bizottságok ülésein átjárhatóságot biztosítottunk annak érdekében, hogy minden kérdés felmerüljön, és az idő rövidege miatt ne fordulhasson elő az, hogy nem jut el minden információ minden helyre. Megnyitottuk ezeket a bizottságokat, tehát a fokban bizottságok tagjai is látogatták a tantárgyi bizottságokat, és ez visszafelé is lehetséges volt. Ezzel egy gyorsított információcsere és egy olyan szakmai vita alakulhatott ki, amiben a tájékoztatás gyorsabb volt, mint a szokásos.

El lehet mondani, valamennyi bizottságban az volt a vélemény, hogy örömmel vállalják a tananyag csökkentését, csak ne járna együtt az óraszám csökkentésével. Ebből indultunk ki, ez adta azt a pozitív helyzetet, hogy ezek szerint a szakma felkészült, legalábbis egyetért azzal, hogy ezt a mintegy 10 százalékos csökkentést, ami a költségvetési törvény vonatkozó szövegéből kötelezettségként hárul ránk, mindenki szívesen elvégzi. A kérdés mindig ott volt, hogy ezzel összefüggésben óraszámcsökkentés is van, és hogy ez hogyan valósul meg, hogyan alakul, ez majd az iskolai, a helyi szinten milyen problémákat vet fel.

Ezeket a megbeszéléseken gyakorlatilag újra kezdődtek a kerettantervi megbeszélések, illetve a kerettanterv idején zajló viták. A tantárgyak igyekeztek ismét óraszámkérdésekben előnyt nyerni, és gyakorlatilag még egyszer lezajlott az, ami a kerettanterv készítése idején, sőt, olyan extra helyzet is kialakult, hogy a kerettantervi óraszámok, illetve tananyagmennyiség kialakításánál hátrébe szorult tantárgyak megpróbálták a 10 százalékos csökkentéskapcsán (Dr. Hoffmann Rózsa: *Revansot venni.*) visszaszerezni a pozícióikat. Miután ezek a beszélgetések úgy zajlottak, hogy nem mindig ugyanaz a társaság jött össze az elfoglaltságok miatt, általában mindig ugyanarról a szintről kezdtük, és az első másfél órában ugyanazt a vitát folytattuk le, mint az előző héten, az azt megelőző héten és így tovább. De az biztos, abban mindenki egyetértett - és ezt szeretném aláhúzni -, hogy a 10 százalékos csökkentéssel senkinek semmilyen problémája nem volt. Ennek ismeretében kezdődött a munka, és - Györgyi ebben

megerősített az előbb, és ő azért is van itt, hogy ha ezzel kapcsolatban kérdésük van, ő is tud válaszolni - a biológia, a fizika, a kémia és a földrajz készen van. Az ének és zene annyira jól áll, hogy talán napokon belül elkészül, és a mozgókép-média modul - ahol a modul miatt sok vita volt - azt közölte néhány nappal ezelőtt, hogy nagyon jól állnak, készen lesznek.

Azt gondolom, hogy az, amit Gyuri fölvetett, hogy tényleg arról kellene majd dönteni, ami készen van, tehát amíg ez nincs kézben, addig nehéz róla beszélni, igaz, de ez gyorsan meglesz. Úgy tűnik, hogy - még egyszer utalok arra, egyezség volt, hogy a 10 százalékos csökkentés nagyon könnyen elvégezhető - sokkal kevesebb a probléma, mint ahogy mi megítéltük, azzal együtt, hogy a viták természetesen lefolytak.

Az lenne a tiszteletteljes kérésem, hogy ahhoz, hogy a jelenleg dolgozó, a tananyagot lexikális területen csökkentő bizottságainkmég érdemben ne legyenek kész, mielőtt az esetleges kívánságok megfogalmazódnak, most, itt, a helyszínen le kellene írni azokat a kívánságokat, amik még ezzel kapcsolatban megfogalmazódnak, hogy tudjuk őket időben értesíteni - mert készen lesznek. Ha ezek a kérdések olyanok, amelyekre a helyszínen a kollégáimmal tudunk válaszolni, ezt percek alatt meg tudjuk tenni.

Van még egy dolog. Nem tudom, az államtitkár úr mondta-e, hogy az érettségi követelmények csökkentése megtörtént, de itt most egy várakozás van, mert ha a kerettantervből kikerül egy anyag, ami az érettségi követelményben ott van, az nem szerencsés, tehát egy visszajavítási lehetőség van, hogy ha a kerettantervi anyag készen van, akkor az érettségi tananyagcsökkentéssel foglalkozóknak lesz lehetőségük egy gyors egyeztetésre, hogy áttekintsék ebből a szempontból az elkészült anyagokat.

Még egyszer hangsúlyosan szeretném megkérni az itt jelenlévőket, mondják el a kérdéseiket ezzel kapcsolatban. Ha tudunk, itt most válaszolunk, ha nem, akkor nagyon rövid időn belül, napok alatt írásban meg fogják kapni a kérdésükre a választ.

Én most ennyit mondanék, és ha van még kérdés, természetesen válaszolok.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm Parti Zoltánnak. Azt szeretném előrebocsátani, hogy most először Trencsényi tanár úrnak adom meg a szót, aki a TSZKB elnöke, hogy tegye fel azokat a kérdéseket, amelyekről úgy érzi, hogy azokra okvetlenül választ kell kapnunk ahhoz, hogy állást tudjunk foglalni. Parti Zoltánnak pedig azt szeretném mondani: természetesen mi koncepcionális kérdésekben tudunk beleszólni, illetve ilyenek esetében vindikáljuk magunknak a jogot, hogy beleszóljunk, de például abba, hogy a különböző nevezőjű törtek összeadása benne marad vagy nem... Biztosan van, aki ért hozzá - Dobos Krisztina biztos, én már nem tudom, hogy értek-e, de még tudom a fogalmat itt használni emlékeimből... Nem ebbe akarunk tehát belemenni.

Mondok egy példát, ami azért érdekes, és az érettségi követelmények csökkentésénél merült föl. A biológusok Brassói főosztályvezető-helyettes közvetítésével eljuttattak egy feljegyzést Sipos Jánoshoz, aztán hozzám, hogy a biológia érettségi követelmény csökkentése abba az irányba torzította el a biológiát, mintha csak ember létezne, állat nem is, és az ökológiai szemlélet ennek következtében súlyosan torzult, és hogy lehet akkor, amikor... Ez hangzott el abban a szövegben. Ez egy koncepcionális kérdés. Ezt nem tudjuk előre feltenni, tehát mondjuk azt, hogy én rosszat álmodtam, ezt most nincs értelme elmondani. Tehát ilyen szinten nem tudunk problémákat megfogalmazni.

Ezért a TSZKB-nak az volt a feladata, hogy koncepcionális kérdésekre kérdezzen rá, arról kapjunk információt, hogy a tananyagcsökkentésnek mik voltak az irányelvei. Erre egy választ kaptunk, hogy az ismeret - te most ezt pontosabban fogalmaztad -, a lexikális típusú súlyokat dobták ki a léghajóból, hogy azért a léghajó fennmaradjon vagy még magasabbra tudjon szállni.

Tehát abban vagyunk mi most egyáltalán kompetensek, mondjuk én, mert a többiek kompetenciájáról nem akarok nyilatkozni, hogy ilyen koncepcionális kérdésekben próbáljunk kérdezni, akinek kérdése van.

Egy másik dolog: Trencsényi tanár úrral abban maradtunk, és tisztelettel kérem ennek a bizottságnak a tagjait, hogy áldozzanak erre időt, hogy menet közben bizonyos szakmai kompetenciájuk mentén tájékozódjanak a csökkentés tartalmi aspektusairól, hogy amikor ide kerül az anyag már készen, sőt már menet közben tudjanak ők bizonyos kérdésekben állást foglalni, iránymódosítást javasolni, vagy azt javasolni, hogy ők kérik, hogy az OKNT költségvetése terhére alkalmazzunk vagy kérjünk fel egy szakértőt, aki az adott tartalmi vonatkozásokra vonatkozóan nekünk információkat ad.

DR. TRENCSENYILÁSZLÓ: Ezt a javaslatot nagyon melegen támogatnám, mondjuk úgy, hogy azok a munkadarabok vagy termékek, amelyek a te íróasztalodig eljutnak, gondolom, ez az a szint, amelyekkel már érdemes foglalkozni, hogy azokból a bizottság tagjai naprakészen kaphassanak betekintésre egy példányt. Ennek van-e lehetősége vagy van-e valamilyen akadálya, mert számomra még a dolog műfaja az, amelyik nem egészen átlátható, mert a kerettanterv ilyen kifejezést sem alkalmaz, hogy „lexikális ismeretek”, tehát nincsen ilyen rovat benne. Tehát hogy ez a konverzió milyen mechanikával vagy milyen szótár segítségével zajlik le, azt hiszem, ezt most már akkor tudjuk megítélni, ha látunk legalább egy ilyen szöveget, hogy itt az öskerettanterv, és akkor mellé tudom tenni az új változatot. Ez az, ami engem nagyon izgat.

A másik, ami folyamatosan izgat, ha már lexikális követelmény, akkor a testnevelés és sport tantárgyban nem következik be tananyagcsökkentés? Ugyanis a testnevelésben és sportban nincsenek lexikális követelmények. *(Zaj, közbeszólások: Biztos? - Horn György: Van benne, például a magyar olimpiakok életrajza. - Dr. Hoffmann Rózsa: És a játékszabályok.)* Jó. Izgalmas dolog itt a lexikális ismeretek, de itt a szakember, hogy a lapáthossz és egyéb.

A másik dolog pedig: engem az izgat, hogy ez az egész dolog készül a költségvetés számára, többszörösen hangsúlyozta államtitkár úr, hogy olyan miniszteri rendelet adatik ki április 30-án, amelyiknek voltaképpen az iskolák számára nincsen kötelező hatálya, hiszen csak a követelmények darabszáma az, amely kötelező a közoktatási törvény módosítása után. Tehát erre kíváncsi vagyok, hogy ez hogyan fogja kifejteni a hatályát, illetve amit úgy kérdeztünk a bizottsági kérdésekben, hogy a dolog kommunikációja, hiszen szabályozni egyáltalán az osztályterem világában csak a helyi tantervek szabályoznak. Mi az a mechanika, ahogyan a miniszteri rendeletről a nem is órarend, de tanmenet készül, hiszen akkor érvényesíti a hatását bármi is, hogy ha azon a transzmisszió keresztülment, hogy a módosított kerettanterv alapján a nevelőtestület valamilyen módon korrigált helyi tantervet hoz létre. Például kell-e szakértenie vagy nem kell szakértenie a módosított helyi tantervet, mit kell a fenntartónak hozzá szólnia, és attól aggódunk valamennyien, hogy a fenntartót viszont nem érdekli, hogy a törvény azt mondja, hogy ennek a végrehajtása nem kötelező, ő örülni fog annak, hogy itt van 10 százaléknyi költségvetési megtakarítás, és az orrára veri az iskolának, hogy márpedig muszáj, és erre a nevelőtestület pedig azt mondja, hogy uramatyám, én ezen nem tudok segíteni. Hogy erre a problémára milyen válasza van a minisztériumnak?

ELNÖK: További kérdések? Szenes György, majd Horn György!

DR. SZENES GYÖRGY: Egy picike történeti visszatekintés, mert ezzel kapcsolatosan mi már egyszer állást foglaltunk, és erőteljesen tiltakoztunk a költségvetési törvényben történő óraszámcsökkentéssel szemben. *(Horn György: Nem voltunk elegen, csak úgy döntöttünk.)* Ezt mások is mondták már.

HORN GYÖRGY: Sajnos, ez gond volt, nem volt jogszerű a döntésünk, de akik ott voltunk, mi tiltakoztunk.

DR. SZENES GYÖRGY: Igen. Tehát azt gondolom, hogy a tananyagcsökkentés apró dolgaival, nagyon fontos dolgaival, a követelményszintekben való csökkentésével mindenki

egyetért, és majd Trencsényi Lászlóék ezt megnézik. De egyáltalán az egészszel mennyire tudunk egyetérteni, mielőtt az „aprópénzről” beszélünk? Ez nem kérdés volt, csak a tisztelt jelenlévők emlékeztetése - gondolom, mindannyian emlékszünk rá.

A másik, ami ehhez kapcsolódik, amit Laci kezdett mondani. Végiggondolta-e ez a mechanizmus, hogy szeptember 1-jéig az iskolában új helyi tanterv kellene, hogy a szerint tanítsanak. Van-e erre elegendő idő, úgy gondolja-e a minisztérium? És úgy gondolja-e a minisztérium, hogy a NAT felülvizsgálata kapcsán - amit Vass Vilmos mindjárt elmond - 2004-ben ezt a műsort még egyszer eljátszatjuk az iskolákkal? Ezt tényleg komolyan gondolja-e a minisztérium? Mert akkor a NAT miatt kell újrakezdeni a tantervet írni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Horn György!

HORN GYÖRGY: Bár én '99-ben megfogadtam, hogy nem fogok kerettantervvel foglalkozni, most, amikor már nincs, most kell foglalkoznom vele - illetve az eltérések kapcsán akkor elég sokat kellett, de az legalább konkrétum volt.

Trencsényi Laci és Szenes Gyuri is vázolták, hogy olyan problémáról van szó, amit szerintem nem lehet erre a tananyagcsökkentésre rávetíteni, és nekünk, az OKNT-nek kétféle napirendet kell kitűznünk. Az egyik, amire nekünk felhatalmazásunk és jogosítványunk van a törvény szerint, amit a bizottság valami módon vizsgál: hogy teljesítette-e a kerettantervi közös és egységes követelmények csökkentését az előírt mértékben az a bizottságtömeg, valahány bizottság, amit a törvény előírt. Nekünk erre van felhatalmazásunk. Ezt nyilván meg fogják csinálni, és azt gyanítom, hogy ugyan lehetnek szakmai viták, de ebben kénytelenek leszünk azt mondani, hogy igen, a tananyagcsökkentésmegtörtént. Csakhogy amiről mi beszélünk, az nem ez. Amiről viszont beszélünk, abban nincsen egyetértési jogunk.

Én tehát azt látom, hogy valamilyen módon csapdahelyzetben vagyunk. Ennek az a lényege, hogy a törvény szerint a kerettantervvel, a NAT-tal, az óvodai programmal kapcsolatban van egyetértési jogunk, és nem lennénk tisztességesek a munkabizottságokkal, ha azt mondanánk, hogy nem támogatjuk, amit ők csináltak, és találnánk - nyilván találhatnánk - olyan szakmai kifogásokat, amik alapján mondhatjuk azt - hiszen ennyi szakember elég könnyen tudna kifogásokat találni -, hogy nem. Csakhogy ezzel azokat kiáltjuk ki bűnbaknak, akik ezt a dolgot most csinálják - noha a helyzet nem erről szól.

Arról szól - mint a decemberi megbeszélésünkön is világossá vált -, hogy szakmailag nem tartjuk indokoltnak, hogy a tanulói terheléscsökkenés, illetve az iskolai kötelező óraszám csökkenésének ilyen típusú összekapcsolása megtörténjék. Ez volt a mi dilemmánk. Én legalábbis egyetértettem azzal, hogy a gyerekeknek csökken az óraszám - ez jó -, de azzal már nem, hogy az iskola kevesebbet foglalkozzék a gyerekekkel. Itt volt egy ilyen.

Most nem is Parti Zolitól kérdezem, hanem magunktól, hogy van-e valakinek valami kreatív ötlete erre a helyzetre. Merthogy én ebből nem látok kiutat. Egyet tehetünk: ráverjük a balhét a bizottságra. Ez esetben meg tudjuk akadályozni a kerettantervi csökkenést - azaz nem teljesül a törvény. Ezt megtehetjük, de szerintem azokkal az emberekkel, akik ezt csinálják, mégsem tehetjük meg - kivéve, ha tényleg olyat csinálnak, de ezt a feltételt egyelőre tegyük félre. Ha valóban érdemben nem történik meg, az más eset.

Elnézést, hogy ilyen hosszadalmas voltam.

Az érettségi bizottság elnökeként, meg a NAT-bizottság tagjaként is úgy látom, hogy ez egy olyan köztes állapot, amit sehol nem tudok elhelyezni, nincs olyan pont: sem a NAT fejlesztési koncepciója, sem a kimeneti koncepció - nem tudom hová rakni. Nekem ez nagyon súlyos problémám.

ELNÖK: Egy pillanat, Rózsa, mielőtt megadnám a szót, nekem van egy kreatív ötletem.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Mondd el, elnök úr!

ELNÖK: Én megpróbálom elmondani a kreatív ötletemet. Leszögeztük: megengedhetetlennek tartjuk azt, hogy pénzügyi szabályozás felülírjon szakmai kérdéseket. Mi ezzel a szabályozással - mármint az óraszámcsökkentéssel - a költségvetési törvényben találkoztunk, amit nekünk tájékoztató jelleggel küldtek meg, még csak véleményezési jogunk sincs. Leszögeztük, több, neveléstörténeti visszapillantással is fűszerezett hozzászólás volt - Kelemen Elemér mindig ilyen aspektusokkal gazdagítja ismereteinket -, hogy ez mekkora nonszensz. Mi azonban nyakig ülünk a nonszenszben. Ennek a nonszensznek a következő lépése az volt, hogy ha már egyszer ez megtörtént, akkor a következő lépés kényszerűen az, hogy csökkentsék azokat a követelményeket, amiket a gyerekektől kérnek, hiszen csökkentették azt az időt, amiben föl lehet őket készíteni a követelmények teljesítésére. Egyik rossz lépést követte - szükségyszerűen - a másik rossz lépés.

Ehhez képest a Szenes Gyuri tetszetős felszólalása totálisan inadekvát, és teljesen félreviszi, amiről szó van. Gyuri teszi helyre a dolgot: nem erről van szó. Az a kocsni elment, az után hiába futunk. Itt most arról van szó, hogy az óraszámcsökkentésnek megfelelően elrendeltetett egy követelménycsökkentés vagy tartalomcsökkentés - tudom, nem mindegy, hogy nevezzük, de ebbe most ne menjünk bele -, és nekünk az a feladatunk, hogy megvizsgáljuk, ez annak arányában történt-e, ahogy előíratott, és nem torzította-e el a belső arányokat. Például, hogy ne a modernizációs tárgyakat dobják be áldozatul a tűzbe, hogy a többiek megússzák. Ez a kompetenciánk. Mi leszögezhetjük megint, hogy tulajdonképpen nem értünk egyet az egészszel, de azon belül nekünk erre van most felhatalmazásunk. Az egyik egy lelki szükségletet elégít ki - amit Gyuri mond, hogy mi azért megmondtuk -, de most már benne vagyunk. Ez körülbelül olyan, mint ha az embernek a fia elvesz egy nőt, aki neki nem tetszik, de ha már benne van, nem fogom állandóan azt mondani, hogy ezt a satrafát kellett neked feleségül venni, mert akkor már benne vagyok, és keresek egy modus vivendit. *(Közbeszólások.)*

Én tehát olyan értelemben konstruktív kilábalást ebből nem látok. Amit Gyuri mond, az teljesen tisztességes dolog. Most nem lehet azt mondani, hogy azért, mert a biológiából kimaradtak a vadállatok, nem fogadjuk el az egészszet, taccsra vágjuk, ettől nincs elfogadott költségvetés - és mi visszük el a balhét. Én ezt nem nagyon tanácsolom.

Én abban bízom, hogy ennek nagyon rövid élete lesz, nevezetesen ameddig a NAT okán nem kell ezt az egészszet ad acta tenni.

Hogy hányszor kell helyi tantervet írni - Gyuri, ne haragudj -, ez nem ennek a napirendnek a kérdése. Nonszensz, következik belőle egy nonszensz - ezt az oktatáspolitikai fővállalta. De nem mi döntünk most ebben. Most mit mondunk? Nem értünk egyet az egészszel, és nem tárgyaljuk. Neked ez a konstruktív javaslatod?

DR. SZENES GYÖRGY: Majd mondom, hogy mi a konstruktív javaslatom.

ELNÖK: Rózsáé a szó, aztán Krisztináé, aztán a Gyurié.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Megpróbálok egy kicsit sarkosan fogalmazni, bár ez nem lesz szimpatikus, de mégis vállalom.

A legtöbben úgy foglaltunk állást decemberben, hogy ezt a fajta óraszámcsökkentést, és ami ebből következik, nem tartjuk jónak. Számomra ebből az következik, hogy a továbbiakban én úgy gondolom, nem feltétlenül kell ahhoz asszisztálni, hogy ennek a konzekvenciáit végigvisszük, illetve én a magam számára úgy tudok csak ehhez nem asszisztálni, hanem elyszerűen eljárni, hogy nem fogom tudni támogatni ezt a csökkentést. Meg is mondom, hogy miért. Nem azért, mert ab ovo el akarom kaszálni, de ebben látom az egyetlen lehetőséget.

Induljunk ki abból, hogy az a tananyagmennyiség, amit pillanatnyilag a kerettantervek tartalmaznak, sok. Erről szól az oktatáspolitikai közel egy éve. Ahhoz, hogy ez elviselhető legyen, hogy egy következő Pisa-jelentés jobb eredményt mutasson, ezt a tananyagmennyiséget csökkenteni kellett volna, kellene - mondjuk 10 százalékkal. Butaság ezt mondani, de valamit

mégiscsak kell mondani. Miután az óraszámok csökkentek, ha nem is 10, de körülbelül 8 százalékban, és ehhez a tananyag-mennyiséget csak 10 százalékkal csökkentjük, ebből az következik, hogy ugyanolyan túlterhelt marad a kerettanterv, mint volt korábban, csak kevesebb időben lesznek most feszítettek, túlterhelték a gyerekek. Tehát ez a fajta kiindulás így a százalékokkal már eleve rossz, mert megtartja az iskolákat ugyanabban a rohanásban, abban a feszített tempóban, amelyben eddig is küszködtek, csak kevesebb óraszámban, kevesebb tananyaggal kell versenyt futniuk, mint tették eddig. Miután itt 10 százalék a vállalt csökkentés, ez számomra eleve azt jelenti, hogy ez nem támogatható.

A másik észrevételem: ha hozzányúlunk a kerettantervhez, amelynek a követelményei kötelezőek, mint tudjuk, de nem maga a kerettanterv, akkor nagyon szerencsétlen kommunikációnak tartom azt, hogy csak a csökkentésről beszéljünk. Nem ez lenne az elsődleges, hanem az átrendezés, a praktikum felé történő elvitel, a követelmények átrendezése, ami persze értelemszerűen gyomlálással, csökkentéssel is jár. Azt a tipikus példát hoznám fel a mondandóm igazolására, amit már többször hallottunk, olvastunk, hogy ha szorzás, osztás vagy aránypárba állítás a feladat, azt megoldják a gyerekek, de már azt a feladatot, hogy a 30 centiméteres pizza 300 forintba kerül, a 40 centiméteres pizza 400 forintba, és melyik a kifizetődőbb nekik, állítólag ezt a gyerekeknek kevesebb mint 10 százaléka tudta megoldani.

Tehát ezt értem a követelmények átrendezésénél, hogy ne megint ilyen eredmények legyenek. Ha ehhez ilyen mechanikusan állunk hozzá, hogy most kivesszük az állatokat és csak az emberről van szó, akkor ebből túl sok jó nem süllhet ki. De fogjuk fel, hogy kisülhet valami jó. Azért megkérdezem, hogy terveztek-e a bizottságok munkájába egy olyanfajta kört beiktatni, amikor nem szakemberek mondanak véleményt a kerettantervről? Vagyis nemcsak biológusok mondják el azt, hogy ez a biológia-csökkentés jó volt-e, hanem olyan pedagógusok vagy értelmiségiek, akiknek azért van némi fogalmuk arról az alapkultúráról, amit egy iskolában közvetíteni kell, és ilyen módon viszonyulnak. Ugyanis idáig minden tananyagcsökkentés az elmúlt 30-40 évben valahol mégis tananyagemlést vitt be a tantervekbe, mert ezt sokan leírják, én magam is úgy tapasztaltam, mert az adott szaktárgy szakembereire bízzák a tantervek módosítását, csökkentését, és valahogy mindig megtalálják a kiskaput.

Tehát ha komolyan veszi a minisztérium, hogy tényleg csökkenteni akarja a mennyiséget, akkor úgy gondolom, hogy egy ilyen lépcső beiktatása célszerű lenne.

Szeretném megkérdezni azt, hogy úgy indultak-e, nem tudom, hogy például mondjuk a matematika bizottság egy-e a felső tagozatra és a középiskolára vagy két különböző bizottság? Egy vagy kettő?

SZAKÁCSNÉ NEMERE GYÖRGYI: A tantárgyi bizottságokban két ember dolgozik most. A volt vezető, kivétel a magyar és az idegen nyelv, és a természetismeret, a magyarnál és az idegen nyelvnél nem igazán vállalták, a természetismeretnél pedig Lehoczky úr beteg, tehát ő azért nem tudta elvállalni.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Tehát tulajdonképpen ez most egy nagyon szűk körű csapat.

SZAKÁCSNÉ NEMERE GYÖRGYI: Igen, de azért mindenütt igyekeztek, tehát a vezető választotta a maga volt társai közül a plusz egy embert, ilyen szempontokat is figyelembe véve, illetve például a magyarnál bővült ez a kör, pontosan azért, mert ők maguk mondták, hogy ők kevesen vannak, tehát ott megengedett lett, tehát teljesen belátóan állt hozzá a minisztérium vezetése ahhoz, hogy ott vonjanak be általános iskolás alsóst, ugyanez van a matematikánál is.

Tehát ahol a bizottság maga nem látta, hogy ők ezt fel tudják vállalni, mert nincs kompetenciájuk, mert más területen voltak eddig érdekeltek, ott bővült a bizottság. Tehát úgy gondolom, hogy ők maguk megítélték, hogy mire képesek, és ennek megfelelően választottak társat. Általában tehát azok a tárgyak, amelyek általános iskola, gimnázium, szakközépiskola,

szakiskola, ezek a természettudományos tárgyak, ott a vezető eredetileg is olyan volt, hogy általános iskolás és gimnáziumi ismeretekkel rendelkezett, ott általában a szakiskola, szakközépiskola volt annak idején is a kerettantervi bizottságokban, de azt az embert vették maguk mellé, aki a szakközépiskolai, szakiskolai ismeretekkel rendelkezik.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Én nem pont ilyen megfontolásból kérdeztem, amit kérdeztem, hanem egészen egyszerűen arra gondoltam, hogy megkapták-e a kimeneti pontot, vagy ha így tetszik: a bemeneti pontot a szakmai bizottságok? Tudja-e az ötödiktől a tizenkettedik évfolyamig terjedő tantervet készítő, mondjuk magyar tantervet készítő, hogy a mi a követelménye az első négy osztálynak vagy párhuzamosan mennek egymás mellett a dolgok?

Akkor a következő kérdésem pedig az, hogy betervezték-e egy olyan kétkörös építkezést, ahol a kapcsolódási pontok tekintetében, a tantárgyi koncentráció tekintetében - ha úgy tetszik - lehet csiszolni a tanterveket?

Az utolsó kérdésem pedig az, hogy gondoltak-e arra, belefér-e az időbe az, hogy az elkészült tantervekhez tanmenet-javaslatokat is készítsenek, mert ott dől el, hogy a csökkentés tényleg megvalósítható-e, és hogy az adott óraszámokon belül az a tantervi követelményrendszer teljesíthető-e megfelelő határfokon?

Félre ne értsenek, ezeket a tanmenet-javaslatokat utána javaslom rögtön elégetni, mert kárhozzátok minden olyan tanmenet-javaslatot, amit a pedagógusok kezébe adnak, mert leszoktatja őket az önálló tervezőmunkáról, de csak így lehet kipróbálni, hogy valóban megvalósítható-e az a tanterv, ha megpróbálják modellezni azt. Köszönöm.

PARTI ZOLTÁN: Azt gondolom, hogy kellene. Nem az volt a feladat, hogy új kerettantervet készítsünk. Azért volt az a koncepció, hogy azok vegyenek részt ebben, akik készítették. Tehát amit Györgyi kiemelt, azok voltak a kivételek, tehát nagy többségében az eredeti készítők a saját anyagaikat dolgozták tovább, illetve az fogalmazódott meg... *(Dr. Szabados Lajos: Nem tovább dolgozták, hanem visszább!)*.., tehát a saját anyagukból kellett egy 10 százalékos csökkentést elvégezniük, amivel nekik semmi problémájuk nem volt.

Tehát azt tetszett mondani, hogy volt-e konzultáció, vagy tervezte-e a minisztérium, hogy másokkal, akiknek egyéb szempontból rálátásuk van... nem tudom, hogy a kerettanterv készítésekor volt-e ilyen kontroll. Itt most arról van szó, hogy ugyanazok, akik készítették és elvállalták, tehát tudták, hogy mit kell csinálniuk, kifogást szakmailag sem emeltek, azt vállalták, hogy a tananyagból 10 százalékot ki lehet venni.

Itt meg is tették, tehát itt próbaképpen ezeken a megbeszéléseken az is lejátszódott, hogy belelapoztak ezekben az anyagokba, és azonnal ott a helyszínen lehetett átfedéseket találni, tehát a különböző tantárgyak átfedésbe kerültek, és volt olyan tantárgy - most nem emlékszem, hogy melyiknél -, ahogy ezt végignézték, az önmagában kiadja ezt a 10 százalékot. Tehát korántsem volt akkora probléma, a munka során kiderült, hogy igazából nem ez a probléma és nem ezzel van problémájuk azoknak, akik ezt elvállalták.

Azt gondolom, azt is el kell mondani, hogy a kerettantervnek, és itt elhangzott, hogy kire van hatással, tehát melyik évfolyamra van hatással a megváltoztatása, azt is el kell mondani, hogy ez egy első lépés. Tehát nyilvánvaló, hogy ezután - és lehet minta-kerettanterveknek hívni azokat a programokat, amelyek majd utána elkészülnek - azoknál mindezt az igényt, amit meg tetszett fogalmazni, már lesz idő megcsinálni, és az összes olyan kritikának, amely már a kerettantervvel szemben is megfogalmazódott, ennek érvényt lehet szerezni.

Bocsánat, de még egy kiegészítést kell tennem, mert miközben beszéltek, jöttem rá, hogy valószínűleg államtitkár úr nem mondta ezt az információt, hogy keresi a minisztérium annak a jogi lehetőségét - erre Szüdi János úr hívta fel a figyelmünket -, hogy ebben az egy esetben, ami most következik, nem kell a fenntartóval, szakértővel elfogadtatni ezt a módosítást, hanem majd csak a következő évben, amikor a NAT-tal kapcsolatos dolgok egyébként is belépnek. Nem tudom, hogy ezt elmondta-e államtitkár úr.

ELNÖK: Nem.

PARTI ZOLTÁN: Akkor most én mondom.

ELNÖK: Ez egy fontos kiegészítés volt.
Szenes Gyuri, utána Dobos Krisztina.

DR. SZENES GYÖRGY: Konstruktív megoldásra hívtam föl elnök úr. Én azt gondolom, az a konstruktív megoldás, ha a kormányzatot megóvjuk attól, hogy botrány dagadjon. Annál nagyobb konstruktív megoldási hibát elképzelni nem tudok, mint hogy a pedagógus társadalmat a mai kormányzat ellen hangoljuk. És ezzel mást nem teszünk. Mint az előzőekben is mondtam, mindannyiunknak számos lehetőségünk van különböző helyeken megfordulni, és százas nagyságrendű előadásokon kollégákkal beszélni. Egyszerűen nem lehet azt elvárni a magyar pedagógustársadalomtól, amikor nyugalmat ígértek nekik, hogy csináljanak ebben az évben is egyet, várjunk a NAT-ra, és csináljunk egy másikat jövőre.

Engem a szakmai testületek választottak ide, én ezért vagyok felelős, és nem a politikusok, akiknek nem vagyok hajlandó asszisztálni egy rossz politikai döntéshez. Ne haragudjatok már, ebben nem lehet konstruktivitást elvárni! Az a konstruktivitás, ha ebben a dologban megóvjuk a kormányt attól, hogy olyan döntésbe vigye bele magát, amivel szembeállítja magát a 150 ezer fős magyar pedagógustársadalommal. Szerintem ez a konstruktív megoldás, és nem az, hogy asszisztálunk egy olyan dologhoz, amihez nem volna szabad.

DR. DOBOS KRISZTINA: Én úgy látom, hogy ennek a kérdésnek három dimenziója van. Az egyik a törvény, a másik az, hogy a tartalmi szabályozás milyen legyen, és a harmadik pedig, hogy mi történik az iskolában - és ettől sem vagyunk teljesen függetlenek.

Hogy ez a törvény így született... Én ott voltam az oktatási bizottságban, amikor megfogalmazódott ennek a módosító javaslata, ami aztán bekerült a parlamentbe, és elfogadásra került. Valójában arról volt szó, hogy óraszámcsökkentés, mert túl sok pénzt visz el a közoktatás, tehát kevesebb forrás van rá. Ezt fehéren-feketén ki kell mondani, mert magunkat csapjuk be, hogyha nem tudjuk. Akkor volt egy mentőötlet, Szabados Tamás képviselő úr ezt a mentést vitte be végső soron.

Először szeretném leszögezni: én nem értek egyet azzal, hogy az óraszám csökkenjen. A kötelező óraszám csökkentésével egyetértek, ennek azonban egy másik oldala kellene legyen, hogy szabadon lehessen, hiszen a gyerekek jelentős részének olyan szülei vannak, akik egész nap dolgoznak, tehát azt gondolom, az a jó, hogyha az iskolában vagy olyan helyen van, ahol felnőttek foglalkoznak vele, és nem az utcán van. Tehát a kötelező óraszám csökkentésével egyetértek, viszont jelentős mértékben növelném a szabadon választható óraszámot. Nagyon örülök, mert azt gondolom, most már ez is világossá vált, hogy ez kifejezetten az esélykülönbségeket fogja növelni, mert a gazdagabb szülő, gazdagabb önkormányzat, gazdagabb iskolafenntartó ad lehetőséget, a szegényebbek pedig a kötelezőt tudják teljesíteni.

A 10 százalékos csökkentés. Én Parti úrtól megkérdeztem - illetve lehet, hogy államtitkár úrtól, elnézést, nem tudom pontosan -, hogy számomra a 10 százalékos csökkentés elvileg sem helyénvaló, mert azt gondolom, hogy a tantárgyak a modernizációs szinten különböző területen vannak, különböző szintet értek el, vannak fontos dolgok. Én el tudtam volna fogadni, hogyha van olyan terület, ahol 25 százalékot csökkentenek, és azt mondják, hogy a fejlesztés miatt ellenben növekedni kell bizonyos százalékot a nyelvi vagy a kommunikációs készségek tekintetében. Ez a 10 százalék egy ilyen fűnyíró elv, tudomásul vesszük, de én nem tartom helyesnek.

A második szint a szabályozás szintje. Felírtam, mert én is most számoltam utána: 1990-ben írtak az iskolák új tantervet, '93-ban megjelent az első NAT: új tanterv; '96-ban megjelent a második NAT: új tanterv; '99-ben vagy 2000-ben jelent meg a kerettanterv, ezt nem tudom

pontosan... *(Közbeszólások.)* Akkor 2000-ben megint új tanterv, és 2003-ban egy tantervi korrekció, 2004 után pedig új tanterv születik. Azt gondolom, hogy ez hat darab tantervírás. Én úgy vélem, hogy ez eljutott olyan szintre, ha ma megkérdezi az ember az iskolától, hogy mondjon egy pár szót a helyi tantervéről, akkor azt mondják, hogy olvassa el, de már én sem tudom... A saját iskolámban négyféle tanterv szerint megyünk, évfolyamonként, mert van, aki már kimegy ebből, aztán van, aki bejön... Egyszerűen kezelhetetlen. Lehet, hogy a 10 százalékos csökkentés ilyen kihúzogatóssal meg fog történni, de azt gondolom, hogy alapvetően nem helyes.

A harmadik dolog pedig: én úgy látom, tulajdonképpen megint nem azzal foglalkozunk, amivel igazán foglalkoznunk kellene. Elmondtam már a múltkor is, és elnézést, hogy még egyszer megismétlem: motiválni kellene a gyerekeket, hogy szeressenek iskolába járni, tanulni. Olyan alapvető kompetenciafejlesztési problémák vannak, kommunikációs készség stb., tehát számtalan olyan dolgot fel lehetne sorolni, amit kellene, de mi ezzel vagyunk elfoglalva, és ezzel lesznek elfoglalva az iskolák. Ez nagyon nagy baj. Nem arra megyünk, hogy igazán foglalkozzunk a pedagógusokkal, hogy a hiányokat megpróbáljuk bepótolni, hogy az iskolák próbáljanak ezzel foglalkozni, hanem elkezdődik egy óhatatlan vita - és ez a harmadik szint: honnan vegyük el a két és fél órát. Megint elkezdődik a veszekedés, vitatkozás, egymás ellen uszznak ordas eszmék, és a matematikatanár meg a földrajztanár vagy a testnevelő egymást fogja szidni, holott nem ez a lényeg. Sokkal nagyobb bajok vannak az iskolában, mint az, hogy éppen azon problémázzunk, hogy honnan vegyünk el fél órát.

Megmondom őszintén, én nagyon szomorúnak látom, hogy ebben a helyzetben igazából nem lesz tananyagcsökkentés, vagy ha lesz, akkor ezek nagyon formálissá válnak.

ELNÖK: Karlovitz úr!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Ott kezdeném, hogy tulajdonképpen ez a 10 százalékos csökkentés arra jó, hogy valóban megszabaduljunk egy súlytól - mint ahogy elnök úr mondta -, de úgy érzem, hogy az első lépése egy bizonyos átrendezésnek, modernizációnak, aminek valamikor folytatódnia kell. A kérdés, hogy most, esetleg jövőre a NAT-tal együtt, vagy még később. Nem tudok elfogadni néhány olyan, axiómának kikiáltott dolgot, amit mi csinálunk.

Ki mondta meg, hogy ennek most le kell játszódni? Tényleg a költségvetési törvényből vagy másból következik ez? Miért nem tudunk egy évet várni, hogy akkor a NAT-ot megvárjuk.

Ilyen fogalmak, mint ez a tananyagcsökkentés... Ez száz éves. Én úgy érzem, hogy ha csak tananyagcsökkentésről beszélünk, hogy a tananyagot megjavítsuk, az kevés. Úgy érzem, hogy egy olyan régi hajóba lépünk be, amelyik már lyukas... Ha első lépés, az rendben van, mert biztos vagyok benne, hogy ez csak első lépés, és következik a másik, de látni kellene az alagút végét, hogy mit akarunk a végén. Egyébként 10 százalék ide vagy oda, nem is olyan nagy gond. Én ezt nem látom olyan nagy problémának - megmondom, miért. Van a deklarált tanterv, és van a megvalósított tanterv. Ősidők óta kimutatják - már az 50-es években is, amikor törvényszerűen kellett a tantervet betartani -, hogy a deficit legalább 40-50 százalékos. Tehát a megvalósított tantervvel a deficit óriási. Ha ebből a deficitből leveszünk 10 százalékot, akkor marad 30 vagy 40, az még mindig jobb arány, és még nem is nyúltunk akkor ahhoz a tényleges tananyaghoz, amit ténylegesen meg is tanítottunk.

Tehát olyan nagy veszély nincs önmagában ebben a 10 százalékban. Csak ez a sok kis 10 százalékos változás valóban ilyen kedélyborzolóan, rosszul hat. Amire vágyunk, hogy ne csak mennyiség legyen folyton, hanem minőség, módszertani kultúra.

Utalok arra, amit Dobos Krisztina is mondott, hogy örömteli tanítás is létezik, amikor nem teher, hanem kikapcsolódás: a sport, az ének-zene stb. - ha megfelelő módszertani kultúránk és motivációs erőnk lenne. Abban is nagyon sok adósságunk van, és mindig ehhez az egy eszközhöz nyúlunk: a mennyiség mechanikus csökkentéséhez. Egyetértünk abban, hogy csökkenteni kell, stb., de önmagában így nem elég. Vagy például az is egy axióma, hogy 10

százalék, rendben van, jó, hogy sikerült megegyeznie a sok szakmának, mert mindig ezen van a vita, hogy mennyi, stb., de mégsem jó. Valóban vannak olyan tárgyak, ami el tudja viselni szó nélkül, és vannak fejlődő, alakuló tárgyak, például itt van az informatika. Ha az informatikában most nem növelünk, hanem csökkentünk, akkor ellentmondunk önmagunknak, az információs társadalomnak. Ott szerintem éppen növelni kellene a lehetőségeket, mint csökkenteni, és nem tudom, hogy mikor, ki fogadta el ezt az axiómát, hogy ott is egyformán. Tehát egy kicsit olyan készhelyzet előtt állunk, hogy már nem tudunk rajta segíteni, bele tudunk törődni, mert önmagában nem olyan nagy horderejű dolog ez, hogy ne tudnánk beletörődni, de azért úgy gondolkodunk ezen. Okos javaslatom nincs, úgyhogy nem mondok semmit, csak a gondolataimat mondtam el, elnézést.

ELNÖK: Brezsnnyánszky László!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Tisztelt Tanács! Azokkal értek egyet, akik úgy gondolják, hogy ebből a helyzetből az OKNT nem tud igazán jól kijönni. Tehát ez egy olyan paradoxon vagy csapda vagy akármilyen, amivel nem tudunk igazán tisztességesen elszámolni. Én se nagyon látok ebből konstruktív kiutat vagy amióta én az OKNT-t ismerem, főleg az első üléseken, elég gyakran folyt a szó arról, hogy ne kövessük, ne az legyen a funkciója az OKNT-nek, hogy a döntések után legitimitációt kitaláljunk. Most ebben a csapdában vagyunk, tehát azért mondom, hogy ebből nehéz lesz kijönni.

Tartalmilag lehet, hogy van konstruktivitás, de akkor pedig összeérnek a dolgok. Ha most elég energiát fektetnek bele a tisztességes szakemberek abba, hogy egy megszűnésre kizsárolt dokumentumot átdolgoznak, de már ott liheg a másik dokumentum, amelyik rövidesen életbe fog lépni, miért nem lehet ezt egyszerre csinálni? Ez miért nem lehet NAT-kompatibilis például vagy a NAT-revizio miért nem lehet erre alapozott?

Tehát nem érzem azt igazából hibás felvetésnek, amit akár Szenes György, akár Dobos Krisztina mondott el, hogy sokszor korrekciókban gondolkodunk, pillanatokban gondolkodunk, és ennek azt a konklúzióját szeretném ezen kívül - mert természetesen én is nagyon sajnálom azokat, akik esetleg hiába dolgoznak, de nemcsak szakbizottságokban dolgoznak, hanem iskolákban is dolgoznak, de szeretnék egy új aspektust felvetni, hogy a tanárképzéssel, a felsőoktatással, a pedagógusképzéssel küszködve, mindig szóvá tesszük, hogy nem kommunikál a köznevelés, a közoktatás és a felsőoktatás szférája, de könyörgöm: lehet tíz év alatt hat alapvető változtatás után komolyan venni ezeket? *(Dr. Dobos Krisztina: Ez csúnya volt!)* Ez nagyon csúnya volt, de én ezt tapasztalom a kollégáimnál. *(Horn György: Ezért nem változtattak semmit sem.)* Így van. Mert kívárlják, mert azt fogják tőlük kérdezni, ha egyszer megrendezzük azt a konferenciát, amiről valószínűleg nem tudok beszélni, hogy igen, de a közoktatás melyik igényét kívánja a felsőoktatással közölni és teljesíttetni? Nem tudjuk, melyiket? Mondják meg! Melyik tantervre készítsen fel tíz év múlva egy tanárjelöltet? Nem tudjuk. Tehát azt gondolom, hogy ezért nem tud nemcsak az OKNT - hogy úgy mondjam - a morális paradoxon helyzetéből igazából jól kijönni, de egy kicsit a közoktatás maga is ássa örökké magát egyre mélyebbre, ilyenfajta, nem egészen elvszerű kompromisszumokba.

Végül elnök úr felvetéséhez szeretnék szólni, hogy nekünk csak elvekben kellene, de már bocsánatot kérek, én a százalékokon kívül más elvet még nem hallottam. Milyen elven húzunk? Amit Dobos Krisztina mondott, abban láthatnánk valamit, hogy összességében jöjjön ki 15 százalékra a csökkentés, de a fűnyíróelv nem elv, azzal valószínűleg nem lehet egyetérteni. Tehát mi az az átrendezési elv, amelyik nagyobb szakmai csoportokra érvényes?

Én szívesen hallanám és abban talán lehetne valamit hozzászólni a dolgokhoz, lehetne képviselni, hogy valóban közelíteni mondjuk még jobban egy leendő NAT koncepciójához, vagy más egyébhez. Azt gondolom, hogy ha majd tétre menően, komolyan napirendre tűzi az OKNT ezt a témát, akkor ezekről próbáljunk nyilatkozni. Köszönöm.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Csak azért szólnék, hogy a NAT nem április 30-áig határidős, ahhoz az OKNT-nek is köze volt.*(Horn György: Nem is kevés!)*Csapdából-csapdába, mert eredetileg a NAT lett volna április 30-ára kitűzve. *(Horn György: Mi nem akartuk - nagyon helyesen -, hogy április 30-áig a NAT-revizió megtörténjen.)*

ELNÖK: Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Én csak egy félmondatot akartam ehhez az utolsó hozzászóláshoz hozzátenni, hogy itt mintha most valami furcsa helyzetben érezném magam, mintha itt a jelenlegi kormánytól lehetne számon kérni azt, hogy mi történt tanterv-ügyekben az elmúlt években. Holott szerintem most itt éppen azon törjük - borzasztóan nehéz feltételek mellett - a fejünket, hogy hogyan lehet egy olyan helyzetet valahogy kommunikálni és megoldani, amit az okozott, hogy az előző kormány egy viszonylag koherens tantervi szabályozási koncepciót tökéletesen átszervezett és átalakított. Ha megmaradt volna az az eredeti elképzelés, ami a NAT-ra és a helyi tantervekre épül, mint tantervi szabályozási eszközökre, az egy koherens eszköz volt. Bejött a kerettanterv, ami az egészhez valahogy egészen furcsán illeszkedett, és mindaz, amit most átélünk és amin most itt megint emberek tömegének kell dolgozni, az attól van, hogy az előző kormány ezt a dolgot behozta. Tehát - hogy úgy mondjam - most már nehogy az legyen, hogy a pedagógustársadalom és mindenki a jelenlegi kormányon akarja ezt számon kérni, mert ez szerintem teljes mértékben méltánytalan. *(Dr. Dobos Krisztina: Ennek még előzménye is volt!)*

ELNÖK: Horn György!

HORN GYÖRGY: Nekem lenne néhány javaslatom azért, ami itt körvonalazódik talán, amit Parti Zoltán eredeti kérdéséhez is hozzátennék. Az egyik az, hogy azt gondolom, abban konszenzuskörűli álláspont tűnik, hogy a modernizációs tárgyak prioritását az OKNT szeretné nagyon határozottan aláhúzni, vagyis itt szinte mindenki elmondta, és azt gondolom, hogy ez egy lényeges kérdés, hogy a kerettanterv logikája ezekre a modultárgyakra vonatkozott, ez kiegészül az informatikával és az idegen nyelvvel, amit a kerettanterv is kiemelten kezel, hogy itt ezekről a tárgyakról van szó. Ebben konszenzuskörűli álláspont volt, ezt mindenki elmondta, mármint abban, hogy ez a fajta egyenletes csökkenés nem egy helyénvaló megoldás, és azt kérjük az érintett bizottságoktól - illetve itt tulajdonképpen az iskolafok-bizottságokról van szó elsősorban, nem a tantárgyakról -, hogy egy ilyenfajta belső arányra figyeljenek oda. Úgy tűnt, hogy ebben egyetértés van.

A másik, szerintem szintén talán - de nem biztos - konstruktív elem az, hogy ha a kerettantervek óraszámai nem kötelezőek a belső arányokban, akkor szülessenek ajánlások a kerettanterv mellé, a csökkenés mellé, amit a kiadó kormányzat akár alternatívákkal is - tehát nem kell ehhez semmi más - egy ilyen óraszám-struktúrát ajánl. *(Parti Zoltán: Ez megtörtént!)* De amiben ezek a prioritások, amiről beszélünk, érvényesülnek.

Végül én is azt gondolom, hogy kétségtelenül nagyon sok ez a módosítás, de azért nem 1996-ban, hanem 1993-ban kellett pedagógiai programot írni először, ezt megelőzően... *(Dr. Trencsényi László: Pedagógiai programot 1997-ben kellett először írni.)* Nem, a '93-as törvényben... *(Dr. Trencsényi László: A NAT életbe lépése után három évvel kell pedagógiai programnak lenni.)* Igen, de a kétszintű szabályozást először a '93-as törvény definiálta. *(Dr. Trencsényi László: De nem kellett csinálni semmit.)* Ezt követően írtunk egy pár tanulmányt, Hoffmann Rózsa is, te is, én is, hogy hogyan csináljunk pedagógiai programot, 1993-ban, 1994-ben, 1995-ben is. Tehát 1996-ban jelentek meg az első pedagógiai programok. Ez még mindig sok, de az azért fontos, hogy én azt látom, hogy 1985-től tulajdonképpen az iskolai autonómia kimondásától 1999-ig, azaz a kerettantervek törvényi bevezetéséig egy koherens modernizációs - ugyan óriási lyukakkal - gondolatmenet zajlott, amit visszarendezett az 1999-es törvény kerettantervi logikája.

Azt nem vitatom, hogy feladataik voltak az iskoláknak, és az is igaz, hogy ezt az iskoláknak mérhetően körülbelül a fele különböző okok miatt, különböző időpontokban, éppen erre való hivatkozással, a változási kényszerre való hivatkozással elsumákolta. Ez tényleg így volt. Körülbelül a fele - a különböző összehasonlító elemzések ezt bizonyítják. De azért arról nincs szó, hogy itt valami olyan rettenetes, olyan alapvető változások álltak volna be, amiknek a nyomába nem tudott érni a tanárképzés, és emiatt kénytelen volt elgondolkozni azon, hogy itt kellene valamit változtatni. Én azt gondolom, hogy ez itt egy alapvető tévedés. úgy látom, hogy a tantervi ügyek oktatáspolitikai szinten zajlottak, a modernizáció alapvetően fejlesztő műhelyekben történt meg, és ennek a hatóköre nagyon változó volt, hogy mekkora hatással jelent ez meg. Közben történt egy jelentős paradigmaváltás a közoktatásban - mondhatom, alapvető -, és az önkormányzati fenntartásban, a tartalmi modernizációban. Ehhez képest a tanárképzésben nem történt változás.

Én ezt így kommentálom. Lehet, hogy rosszul látom, de nem hinném, hogy ez a két dolog ezen a szinten összeköthető lenne. Én is sajnálatosnak tartom azt - ezt a jegyzőkönyvnek is mondom, olyan értelemben, hogy nyilván nem a témához kötődik -, amit Parti Zoltán elmondott, hogy nem kell a fenntartóval egyetértetni. Szüdi államtitkár úrban a sok tárgyalás után körvonalazódott valami ilyen fajta lehetőség: ez egy obstrukciós alternatíva - nevezzük nevén! Ez azt az esélyt adja meg az iskoláknak, hogy ne csináljanak semmit addig, amíg a NAT el nem kezd működni, de a NAT meg nem az iskoláknak szól: a NAT a tantervíróknak szól. Ezt azért jó lenne egyszer és mindenkorra rögzítenünk. Pláne, hogy új változatban egy magtantervi koncepcióval készül, amiben még részletes követelmény sincs. Vagyis ez nem egy év, hanem kettő. A 2004-es NAT-belépés idejére én nem prognosztizálok, hogy itt egy radikális dolog lesz: jó esetben az első négy évfolyamon egyszerre indulhat el valami a NAT-ügyben, rosszabb esetben az első osztályban. *(Dr. Trencsényi László: Vagy jobb esetben.)* Vagy fordítva, ez már kommentár kérdése, hogy melyik a jó, melyik a rossz.

Én azt gondolom, hogy itt van egy obstrukciós ajánlat a kormány részéről, egy elfogadott obstrukciós ajánlat, amivel élni kellene. Ezt el kellene fogadnunk, hogy született egy rossz döntés, és itt van egy alternatíva felkínálva, hogy ugyan piros a lámpa, de éjszaka van, és nincs ott rendőr... Én ezt így látom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Tessék!

DR. DOBOS KRISZTINA: Először is '90-ben rengeteg új tanterv született, a másik, hogy a '93-as törvényben háromszintű szabályozás volt: NAT, kerettantervek és helyi tanterv.

HORN GYÖRGY: A kerettanterv volt a NAT színvonalmája.

DR. DOBOS KRISZTINA: Nem, nem!

HORN GYÖRGY: A terminológiai változásokat végigkövettük.

DR. DOBOS KRISZTINA: Lehet, hogy a legelején ez volt, de...

ELNÖK: Rendkívüli érdeklődéssel hallgatom a neveléstörténet számára készülő finomító vitákat, de megpróbálom ebből a gombolyagból, ami itt előállt, megragadni azt a szálát, aminek a mentén valami, a kompetenciánkba tartozó ügyben lehet valamit mondani.

Azért jó, hogy menet közben került sor erre, és nem akkor, amikor a kész dokumentumok vannak itt, mert - élve azzal az elhatározásunkkal, hogy koncepcionális kérdésekkel foglalkozunk - itt most az izgat bennünket, amit valaki a felszólalásában hiányként meg is fogalmazott, hogy hol van az a koncepció, aminek a jegyében itt az úgynevezett tananyagcsökkentés megtörténik. Ki döntötte el tehát, hogy ez a fűnyíró elv alapján történjék? Most van módunk arra, hogy ehhez viszonyuljunk. Mi nem akarunk majd viszonyulni, illetve

nehezűnkre esne arra vállalkozni, hogy megkérdezzük, Hunyadi László, Mátyás és János közül melyik Hunyadi maradjon a tantervben. (*Horn György: György! - Derűltég.*) Az benne van már a NAT-ban. Ez a négy Hunyadi című újabb dráma.

Azt gondolom, hogy ebben a kérdésben most, hogy nem is vagyunk határozatképesek, nem is határozunk, tanácskozunk, tanácsot adunk, és valamennyire... (*Dr. Trencsényi László: Még azok vagyunk!*) Vagyunk tizenhárman?

KOSINSZKY ZSUZSA: Személyenként határozatképes mindenki.

ELNÖK: Ahogy látom, nem vagyunk itt annyian.

HORN GYÖRGY: Kilencen vagyunk.

ELNÖK: És tizenháromnak kellene lennie.

Vilmos, az biztos, hogy ma téged szívesen láttunk, de a NAT-ról egy szó nem fog ma elhangzani. (*Derűltég.*) Mi fogunk erről beszélni, és mindjárt föl is teszem a kérdést, hogy hogyan és mikor.

Én a mai eddigi beszélgetésből egyetlen dolgot tudtam a magam számára pozitívumként levonni, nevezetesen azt, hogy van egy állítás, amit Parti úr úgy fogalmazott meg: nem arra kaptunk megbízást, hogy új kerettantertvet csináljunk, hanem hogy a meglévőt redukáljuk 10 százalékkal. Ennek nyomán született az a megoldás - nem tudjuk, ki a szülőanya, csak úgy lett ez a gyerek -, hogy ez egy fűnyíró elv alapján történik, és arányosan csökkenjen minden cirka 10 százalékkal. Mi mondhatjuk azt, hogy ezzel ez a megbeszélés nem tud egyetérteni. Azzal tudja csak elfogadni ezt a kényszerű megoldást, hogy most az óraszámhoz igazította...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: El sem tudjuk hinni, hiszen nem oszthatók tízzel azok a halmazok...

ELNÖK: Én az egyszerűség kedvéért mondtam, mert tizedes törtekben nem tudom magam kifejezni. Mindegy, az elvről van most szó. Azzal az elvvel szemben, hogy fűnyíró elv alapján lényegében minden ugyanolyan arányban csökkenjen, állhat egy másik, amely felé itt többen hajlottak. Hogyha ez a tananyagcsökkentéskvazi előszobája annak a folyamatnak, amely a NAT során és a PISA-konzekvenciák levonása során úgyis ránk vár, akkor könnyebben alkuszik meg a lelkünk ezzel a kényszerű intézkedéssel, mert olyannak tekintjük, mint ami erre mutat. Ez kommunikálható is. Ha ehhez hozzávesszük, amit most hallottunk - és én nagyon fontos információnak tartom -, miszerint ez nem jelenti azt, hogy egy teljesen új helyi tantervet kell csinálni, teljesen új pedagógiai programot, és jóvá kell hagyatni, hanem ez ennek az intervallumnak kvázi az újjgyakorlata ahhoz, hogy amikor majd a NAT megjelenik az új elvek alapján, akkor ehhez közelebb kerüljünk, akkor ez olyan modus vivendi, amellyel lehet élni. Ez kommunikálható is. Nagyon sajnálom, hogy nem a legelején került sor erre a beszélgetésre, mert nyilván a fűnyíró elv alapján működnek a bizottságok. Mi igyekeztünk a legelső pillanatban felállítani ezt a TSZKB-t, nem rajtunk múlik, mi megpróbáltuk. Lehet, hogy a bizottságoknak plusz munkát jelent ebben bizonyos átstrukturálást csinálni, de én azt gondolom, hogy Trencsényi tanár úr - a bólogatásából úgy látom - körülbelül ezzel az interpretációval egyet tud érteni.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A határozatképességi válságból ki tudunk jönni úgy, hogy ezt kibővített bizottsági ülésnek nevezzük, és akkor az TSZKB-határozat.

HORN GYÖRGY: Én megszavazom.

ELNÖK: Ez lehetséges így is. Ezt is el tudjuk fogadni. Ebben az esetben azt tudom mondani, hogy a TSZKB ennek az elvnek a jegyében keresse a módot arra, hogy találkozzék a tananyag-csökkentési bizottságok vezetőivel, tartsatok erről egy megbeszélést, egy tanácskozást, keressük meg azt a megoldást, hogy ez az operáció a legkisebb vérveszteséggel járjon, tehát a nagyon vérző ütőereket próbáljuk elcsípni, és próbáljuk meg ebbe az irányba elmozdítani ezt a folyamatot. Akkor nyertünk is rajta valamit, és nem állítunk elő egy olyan válságos helyzetet, hogy mi történik akkor, hogyha a költségvetési törvényt emiatt nem megszavazni.

Én imádom Szenes Gyuri nagyvonalúságát, amikor a másnak az ízéjével veri a csalánt. *(Derültség.)* Ezt én nem tudom elfogadni morális álláspontnak, exhibicionálásnak igen, mert ő remekül megmondta. *(Dr. Trencsényi László: Csalán került a fűnyíróba. - Derültség, zaj.)* Már megint egy ikonikus kép.

Tehát azt kérem, hogy hozzatok össze egy megbeszélést, Trencsényi tanár urat kérem, hogy vállalja azt, hogy ebben ezt az álláspontot képviseli. Lehetőleg a TSZKB tagjai vegyenek ezen részt, és próbáljuk meg, hogy hogyan lehet ebből mégiscsak úgy kimászni, hogy új helyi tanterv írása nélkül, elmozdulás történjék a NAT feltételezett konzekvenciái felé, és mégis megoldjuk azt a feladatot, hogy az óraszámokhoz igazítottuk a terhelés globális volumenét, nem pedig arányosan minden egyes tárgyt.

Akkor mi most azt hiszem, tisztességesen is jártunk el, bár tudjuk, hogy le kellett nyelnünk egy keserű pirulát és ezért nem nagyon szeretjük a kormánynak ezt az intézkedését. Ezt jegyzőkönyvben is szívesen vállaljuk. *(Horn György: Egyáltalán nem szeretjük!)* Egyáltalán nem szeretjük. *(Dr. Dobos Krisztina: Jogunk van nem szeretni!)* Igen, és ez különben sem szeretem, nem szeretem kérdés.

A kérdés csak az, hogy mekkora balhét akarunk okozni ezzel, mekkora nehézséget, mekkora balhéért vállaljuk fel a felelősséget, és tényleg igazán konstruktív dolog-e az, hogy ha mindenki hazamegy és azt mondja, hogy neki kizárólag saját magával van itt elszámolnivalója. Én ezt nem tartom egy eléggé szociábilis álláspontnak, ezért tulajdonképpen a metakommunikációbanörömmel látom, hogy ezt lényegében egy elképzelhető dolognak tartjuk. A bólintásokat én most kvázi szavazásnak fogadom el.

Akkor szabad arra választ kérni, hogy vállaljátok-e azt, hogy egy ilyen találkozót a lehető leggyorsabban létrehoztok, egyeztetitek Lacival, szívesen elmegyek rá, ha nem rontom az összeövetel szellemi színvonalát.

PARTI ZOLTÁN: A jegyzőkönyvnek mondom, hogy természetesen meg tudjuk szervezni és a lehető leggyorsabban, és értesíteni fogunk minden érdekeltet. *(Zaj, közbeszólás: Lejárt a mágó, nem vett fel semmit!)*

ELNÖK: Úgy gondolom, hogy azért szerencsére nálunk a gépeket kiegészítik a hölgyek. *(Horn György: Inkább a hölgyeket a gépek!)*

Akkor most a következő marad számomra, hogy sűrű elnézést kérjek tőled, de te már megszokhattad, hogy az élet így működik. Megköszönjük az írásos tájékoztatót. A következőt kérdezem azoktól, akik még itt vannak, hogy hogyan találkozunk Vass Vilmoossal? Csináljunk egy rendkívüli OKNT-t kizárólag a NAT-ra...

HORN GYÖRGY: Most lesz rendkívüli ülés 27-én?

ELNÖK: Nem. *(Dr. Szabados Lajos: Ez a kettő nem lehet együtt?)* Lehet együtt, nagyon gyorsan kell ezt létrehozni, akkor viszont az egész OKNT-nek kellene jönni. *(Horn György: Mikor?)* Ezt kellene eldönteni határidőnaplóstul. A 27-e jó volt többünknek. Délután 14 óra. Ti ettől informálhatjátok a bizottságokat, vagy jöjjünk előbb össze ketten, hárman a bizottsági elnökökkel? *(Szakács Mihályné: 20-án kellene nekik leadni.)*

PARTI ZOLTÁN: Nekünk a jövő héten beszélgetnünk kell.

ELNÖK: Akkor a jövő héten beszéljünk.

HORN GYÖRGY: 27-én, de akkor meg kell esküdni, hogy 15 óráig ezt befejezzük.

ELNÖK: Délután 15 órakor Vass Vilmos számol be a NAT-ról, mert arról van szó, hogy én Vass Vilmostal tényleg akár Párizsban is - pláne egy kocsmában - rettentő szívesen leülök beszélgetni a NAT-ról... *(Dr. Dobos Krisztina: Párizsban is meg lehet beszélni a NAT ügyeit. - Derűltség.)*.., azt mondja Parti Zoltán, hogy nekik nagyon gyorsan meg kell beszélni ezt a bizottságokkal, lévén, hogy nekik 20-ára kész anyagot kell leadni, és az a főnyíróelv alapján készül. Ez a jövő csütörtök. Tehát nekünk itt két napon belül le kell ülni, és el kell mondani, hogy itt ez történt. *(Horn György: Amit eddig csináltak, az sztornó.)* Nem egészen sztornó, én ezt nem gondolom, mert ha még azok a prioritások érvényesültek, amiről te beszéltél, tehát volt egy-két dolog, tehát tájékozódjunk alaposabban a bizottsági elnököktől arról, hogy ezeknek a prioritásoknak az érvényesítése mennyiben valósult meg, tárjuk eléjük ezt a problémát, ami most itt van. Azt kérem, hogy Trencsényi László egyeztessen Parti Zolival egy időpontot, ami neki jó, ami a lehető legközelebbi időpont, és akkor 27-én délután 15 órakor a NAT-programmal találkozunk.

HORN GYÖRGY: Most háromra jöjjünk mi is? *(Közbeszólások: Kettőkor!)* Ha kettőre jövünk, akkor...

ELNÖK: ... igen, akkor kapunk arról tájékoztatást, hogy ez a bizonyos beszélgetés a prioritás versus főnyíró képletben előadott szövegek mit eredményeztek, erről kapunk egy tájékoztatást 2-től 3-ig, háromtól pedig felüdít bennünket Vass Vilmos. Ez így jó? Elfogadható? *(Többen: Igen.)* Akkor mindenkinek köszönöm a türelmét, a megjelenteknek a megjelenést, Vass Vilmostól még egyszer bocsánatot kérek. Az ülést bezárom.

(Az ülés végének időpontja: 15 óra 57 perc)

Loránd Ferenc
az OKNT elnöke

Tartalomjegyzék

Megnyitó.....	4
<i>Javaslat a napirendi pontok sorrendi változtatására.....</i>	<i>4</i>
<i>Határozat.....</i>	<i>4</i>
Tájékoztató az érettségi vizsga szabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet módosításáról; javaslat az érettségi közismereti tárgyak általános és részletes követelményeinek csökkentésére.....	4
<i>Sipos János tájékoztatója.....</i>	<i>4</i>
<i>Horn György tájékoztatója.....</i>	<i>8</i>
<i>Kérdések.....</i>	<i>11</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>16</i>
<i>Javaslat állásfoglalás kialakítására.....</i>	<i>29</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>29</i>
<i>Határozathozatalok.....</i>	<i>31</i>
Tájékoztató a kerettantervi tananyagcsökkentés mechanizmusáról és a TSZKB március 6-ai üléséről.....	39
<i>Sipos János tájékoztatója.....</i>	<i>44</i>
<i>Trencsényi László kiegészítője.....</i>	<i>47</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>47</i>
<i>TSZKB-határozat a napirendi pontról.....</i>	<i>61</i>
Határozat a 'Tájékoztató a NAT-projekt mechanizmusáról, szervezetéről' című napirendi pont tárgyalásának elhalasztásáról.....	61